

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Canllawiau Statudol Gofal Plant

Diweddarwyd Awst 2016

Canllawiau i Awdurdodau Lleol ar Ofal Plant

Cynnwys

Crynodeb	2
Pennod 1 - Cyflwyniad	3
Pennod 2- Sicrhau Gofal Plant Digonol ac Asesiadau Digonolrwydd Gofal Plant	5
Pennod 3- Darparu gwybodaeth, cyngor a chymorth	14
Pennod 4- Pŵerau Awdurdodau Lleol, trefniadau a thaliadau	30
Pennod 5- Monitro Perfformiad	32
Atodlen 1 - Diffiniadau o'r Categoriâu Iaith	33
Atodlen 2 - Ymgysylltu â Rhanddeiliaid	34
Atodlen 3 - Mathau o Ofal Plant a Gwasanaethau	35
Atodlen 4 - Holiadur i Ddarparwyr Gofal Plant (Darpariaeth Cofrestredig)	37
Atodlen 5 - Holiadur i Ddarparwyr Gofal Plant (Darpariaeth sydd wedi'i heithrio rhag gorfod cofrestru a Nanis sydd wedi'u cymeradwyo o dan y Cynllun Cymeradwyo Gwirfoddol)	63
Atodlen 6 - Holiadur i Rien/ Gofalwyr	87
Atodlen 7 - Safonau ansawdd gofynnol ar gyfer gwasanaethau gwybodaeth i deuluoedd	115

Crynodeb

Cyhoeddir y canllawiau hyn o dan adrannau 22(3), 23(3), 26(2)(b) a 27(7) o Ddeddf Gofal Plant 2006 ac adran 118 (A)(2)(b) o Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998. Fel canllawiau statudol, mae'n rhaid i Awdurdodau Lleol roi sylw iddynt. Mae hyn yn golygu bod rhaid i Awdurdodau Lleol ystyried y canllawiau, ac os penderfynant wyro oddi wrthynt, rhaid bod ganddynt resymau eglur y gellir eu cyfiawnhau dros wneud hynny.

Pwmpas y canllawiau hyn yw cynorthwyo Awdurdodau Lleol i gyflawni eu dyletswydd i:

- sicrhau bod gofal plant digonol ar gael;
- cynnal asesiadau digonolrwydd gofal plant; a
- rhoi gwybodaeth, cyngor a chymorth i rieni, darpar rieni a'r sawl sydd â chyfrifoldeb rhiant neu ofal am blentyn, yn ymwneud â gofal plant.

Mae'r canllawiau hyn yn disodli Canllawiau i Awdurdodau Lleol – Deddf Gofal Plant 2006, Mawrth 2008, Rhif: 008/2008.

Mae'r cyflwyniad ym Mhennod 1 yn gosod allan y fframwaith deddfwriaethol sy'n sail i'r gofynion a amlinellir yn y canllawiau hyn.

Noda Pennod 2 ddyletswyddau Awdurdodau Lleol i sicrhau bod gofal plant digonol ar gyfer eu hardal ac i asesu'r ddarpariaeth gofal plant hynny.

Noda Pennod 3 y ddyletswydd ar Awdurdodau Lleol i roi gwybodaeth, cyngor a chymorth.

Noda Pennod 4 bwerau Awdurdodau Lleol mewn perthynas â darparu gofal plant, y trefniadau rhwng yr Awdurdod Lleol a'r darparwyr gofal plant a'r taliadau lle bydd Awdurdod Lleol yn darparu gofal plant.

Amlinella Pennod 5 y modd y dylai Awdurdodau Lleol fonitro eu perfformiad.

Pennod 1- Cyflwyniad

Y Gyfraith

1.1 Mae Deddf Gofal Plant 2006 (Deddf 2006) yn egluro ac yn ymhelaethu, mewn deddfwriaeth, ar y rôl allweddol a chwaraeir gan Awdurdodau Lleol fel arweinwyr strategol wrth ddarparu gofal plant yn lleol. Mae Deddf 2006 yn atgyfnerthu'r fframwaith y mae Awdurdodau Lleol eisoes yn gweithio ynddo - mewn partneriaeth â'r sector preifat, y sector gwirfoddol, y sector annibynnol, y sector cymunedol a'r sector a gynhelir - i lunio a sicrhau gwasanaethau plant, ac mae'n canolbwyntio'n arbennig ar ddarparu'r canlynol:

- gofal plant digonol, cynaliadwy a hyblyg sy'n ymateb i anghenion rhieni; a
- gwybodaeth, cyngor a chymorth i rieni, darpar rieni a'r sawl sydd â chyfrifoldeb rhiant neu ofal am blentyn, yn ymwneud â gofal plant.

1.2 Mae'r Awdurdod Lleol yn gyfrifol am gydgyssylltu'r ymdrech ar draws gwasanaethau ac yn arwain y gwaith hwnnw, gan alluogi sefydliadau gwahanol, megis darparwyr gofal plant o bob sector, y Ganolfan Byd Gwaith, ysgolion bro, canolfannau integredig a gwasanaethau iechyd lleol, i weithio gyda'i gilydd i sicrhau darpariaeth gynaliadwy ddigonol, o ansawdd uchel sy'n ymateb i anghenion plant a'u teuluoedd.

1.3 Mae adran 22 Deddf 2006 yn gosod dyletswydd ar Awdurdodau Lleol i sicrhau, cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol, ddarpariaeth gofal plant¹ sy'n ddigonol i fodloni gofynion rhieni yn eu hardal er mwyn iddynt allu:

- derbyn, neu aros, mewn gwaith; neu
- ymgymryd ag addysg neu hyfforddiant a allai fod yn rhesymol debygol o'u cynorthwyo i gael gwaith.

1.4 Disgrifir pwerau Awdurdod Lleol mewn perthynas â darparu gofal plant yn adran 23 o Ddeddf 2006. Noda adrannau 24 a 25 y trefniadau rhwng yr Awdurdod Lleol a'r darparwyr gofal plant a'r taliadau pan fydd Awdurdodau Lleol yn darparu gofal plant.

1.5 Mae'r Rheoliadau a wnaed gan Weinidogion Cymru dan adran 26 o'r Ddeddf² yn ei gwneud hi'n ofynnol i Awdurdodau Lleol gynnal asesiadau digonolrwydd gofal plant ar gyfer eu hardal. Mae'r Rheoliadau yn rhagnodi'r broses a'r cylch cynllunio, y gofynion ymgynghori a chyhoeddi, gan gynnwys manylion am yr wybodaeth sy'n rhaid ei chynnwys yn yr asesiad. Mae hwn yn gam angenrheidiol i sicrhau darpariaeth ddigonol, gan alluogi Awdurdodau Lleol i nodi bylchau a sefydlu cynlluniau i ddiwallu anghenion rhieni.

¹ Lle mae'n rhaid i'r darparwr gael ei gofrestru gyda Gweinidogion Cymru o dan Ran 2 o Fesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010

² Rheoliadau Deddf Gofal Plant 2006 (Asesiadau Awdurdodau Lleol) (Cymru) 2016

1.6 Mae dyletswydd gyfatebol ar Awdurdodau Lleol i adolygu digonolrwydd y ddarpariaeth gofal plant ar gyfer eu hardal (gan gynnwys darpariaeth sydd wedi'i heithrio a nanis sydd wedi'u cymeradwyo o dan gynllun gwirfoddol Llywodraeth Cymru), a darparu gwybodaeth am y ddarpariaeth gofal plant yn eu hardal o dan adran 118A Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998.

1.7 Mae'r ddyletswydd ar Awdurdodau Lleol dan adran 27 o Ddeddf 2006 i roi gwybodaeth, cyngor a chymorth i rieni yn agwedd hollbwysig ar sicrhau marchnad gofal plant effeithiol lle gall rhieni gyfleu eu hanghenion a manteisio ar gymorth a darpariaeth yn hawdd. Mae rheoliadau a wnaed gan Weinidogion Cymru o dan adran 27 yn amlinellu'r categorïau gwybodaeth y maen'n rhaid i Awdurdodau Lleol ei darparu³.

Cyllid

1.8 Cefnogir rôl yr Awdurdod Lleol o ran hwyluso'r farchnad gofal plant gan y Grant Cynnal Refeniw. Mae nifer o fentrau eraill gan y Llywodraeth hefyd i gefnogi Awdurdodau Lleol i sicrhau digon o ofal plant.

1.9 Dylai Awdurdodau Lleol a'u partneriaid fod yn rhagweithiol ac yn arloesol wrth chwilio am arian i gefnogi mentrau lleol a chenedlaethol a sicrhau'r arian hwnnw, ac wrth ofalu bod teuluoedd yn cael eu hannog i hawlio'r cymorth ariannol sydd ar gael.

³ Rheoliadau Gofal Plant (Darparu Gwybodaeth) (Cymru) 2008 (fel y'u diwygiwyd)

Pennod 2 – Sicrhau gofal plant digonol (adran 22) ac Asesiadau Digonolrwydd Gofal Plant (adran 26)

Cyflwyniad

2.1 Mae'r dyletswyddau sydd wedi'u nodi yn adrannau 22 a 26 o'r Ddeddf 2006 a'r rheoliadau a wnaed dan y Ddeddf 2006, yn ei gwneud yn ofynnol i Awdurdodau Lleol lywio a chefnogi'r gwaith o ddatblygu darpariaeth gofal plant yn yr ardal leol er mwyn ei gwneud yn hyblyg ac yn gynaliadwy ac er mwyn ymateb i anghenion y gymuned.

2.2 Y bwriad yw sicrhau bod rhieni yn gallu manteisio ar ofal plant yn lleol sy'n diwallu eu hanghenion ac yn eu galluogi i wneud dewis gwirioneddol o ran eu gwaith. Awdurdodau Lleol sydd yn y sefyllfa orau i ddeall ac ymateb i anghenion lleol.

2.3 Bydd yn ofynnol i Awdurdodau Lleol gynnal asesiad llawn o'r ddarpariaeth gofal plant yn eu hardal o fewn blwyddyn i'r dyddiad cychwyn fel y'i nodir yn y rheoliadau ac yna o leiaf bob pum mlynedd ar ôl hynny, gan adolygu eu hasesiad yn rheolaidd rhwng y prif asesiadau, fel rhan o'u hadrodd blynyddol i Lywodraeth Cymru.

2.4 Bydd yr asesiad hwn yn cyfrannu at y broses o fapio darpariaeth sy'n gam allweddol ym maes cynllunio lleol, gan alluogi Awdurdodau Lleol i weithio'n effeithiol gyda phartneriaid lleol, gan gynnwys y sector preifat a'r sector gwirfoddol, i lenwi bylchau yn y farchnad.

2.5 Er mwyn i'r Awdurdod Lleol gyflawni ei ddyletswydd, bydd angen iddo asesu'r farchnad gofal plant leol i ddatblygu darlun realistig a chadarn o angen rhieni am ofal plant ar hyn o bryd ac yn y dyfodol. Bydd yr Awdurdod Lleol yn cymharu'r asesiad hwn o alw rhieni am ofal plant â gwybodaeth am y lleoedd gofal plant sydd ar gael ar hyn o bryd a'r lleoedd y bwriedir eu darparu yn y dyfodol.

Adran 22 - Dyletswydd i sicrhau gofal plant digonol i rieni sy'n gweithio

2.6 Mae Deddf 2006 yn mynnu bod Awdurdodau Lleol yn sicrhau, hyd y bo'n rhesymol ymarferol, fod digon o ofal plant i ddiwallu anghenion lleol rhieni (i rieni sy'n gweithio neu sy'n mynychu addysg neu hyfforddiant) i'w cynorthwyo i gael gwaith. Bwriad y canllawiau hyn yw helpu pob Awdurdod Lleol i gyflawni eu dyletswydd i sicrhau gofal plant digonol i ddiwallu anghenion ei hardaloedd. Wrth benderfynu p'un a yw'r ddarpariaeth gofal plant yn ddigonol, rhaid i'r Awdurdod Lleol ystyried anghenion rhieni yn ei ardal o ran:

- y ddarpariaeth gofal plant y mae'r elfen gofal plant o'r credyd treth gwaith neu gredyd cynhwysol yn daladwy ar ei chyfer;
- y ddarpariaeth gofal plant yng nghyswllt cymorth cyflogwr neu ofal plant di-dreth;
- y ddarpariaeth gofal plant sy'n addas ar gyfer plant sydd ag anghenion addysgol arbennig neu sydd angen gofal arbenigol oherwydd anabledd;
- y ddarpariaeth gofal plant sy'n defnyddio'r iaith Gymraeg;

- y ddarpariaeth gofal plant sy'n eu galluogi i gael mynediad at y ddarpariaeth addysg gynnar cyfnod sylfaen y mae ganddynt hawl iddi;
- y ddarpariaeth gofal plant sy'n eu galluogi i gael mynediad at y gofal plant am ddim y mae ganddynt hawl iddi.

2.7 Dylai Awdurdodau Lleol ystyried materion penodol yn ymwneud â mynediad at ofal plant i rieni sy'n gweithio, rhieni sy'n chwilio am waith neu gyfleoedd hyfforddi, aelwydydd di-waith, teuluoedd ar incwm isel, teuluoedd rhiant unigol, teuluoedd o gefndiroedd lleiafrifoedd ethnig a theuluoedd plant sydd ag anghenion addysgol arbennig, neu anabledd.

2.8 Bydd angen i Awdurdodau Lleol hefyd ystyried y gofal plant sydd ar gael i gefnogi rhieni sy'n gweithio oriau annodweddiadol.

2.9 Nid gorfodi Awdurdodau Lleol i ddiwallu anghenion gofal plant pob teulu unigol sy'n gweithio yw'r bwriad, ond sicrhau bod yr Awdurdod Lleol, ar lefel gymunedol, yn cymryd camau strategol gyda'i bartneriaid i fynd i'r afael â'r bylchau ym maes gofal plant. Lle bydd digon o alw gan rieni, disgwylir i Awdurdodau Lleol gefnogi'r gwaith o ddatblygu gofal plant y mae modd ei weithredu ac sy'n gynaliadwy. Ymhlith yr enghreifftiau o sut y gallent fynd i'r afael â'r bylchau mae:

- darparu hyfforddiant a chymorth busnes i ddarparwyr gofal plant, er mwyn helpu darparwyr i weithredu'n effeithlon;
- rhoi gwybodaeth i ddarparwyr am y farchnad;
- cefnogi rhwydweithiau o ddarparwyr a chysylltiadau rhyngddynt;
- gweithio gyda sefydliadau partner ac ambarél i greu cymhellion penodol i fynd i'r afael ag unrhyw fylchau yn y farchnad.

2.10 Mae'n ofynnol i Awdurdodau Lleol sicrhau gofal plant sy'n para'n ddigon hir ac yn ddigon dibynadwy i alluogi rhieni i wneud dewis gwirioneddol am waith. Dylid rhoi ystyriaeth i'r amrywiaeth o wasanaethau gofal plant a hyd y sesiynau sydd ar gael ar draws pob un o'r mathau o ofal plant wrth gwrdd ag angen rhieni am ofal plant ac ymateb i'r galw.

2.11 Effaith y geiriau "*rhesymol ymarferol*" yn y Ddeddf 2006 yw galluogi Awdurdodau Lleol i ystyried eu hadnoddau a'u gallu wrth wneud penderfyniadau ynghylch pryd i ymyrryd i fynd i'r afael â'r bylchau yn y farchnad gofal plant. Bydd yn rhaid i Awdurdodau Lleol ddiwallu anghenion cyhyd ag y bo modd o fewn y cyfyngiadau hynny, ond mae lle i rywfaint o hyblygrwydd - bydd yr hyn a allai fod yn ymarferol yn dibynnu ar amgylchiadau penodol Awdurdod Lleol.

2.12 Mae gan Awdurdodau Lleol y pŵer i gynorthwyo a gwneud trefniadau gydag unrhyw ddarparwr gofal plant neu ddarpar ddarparwr gofal plant.

Adran 26 – Dyletswydd ar Awdurdodau Lleol i asesu darpariaeth gofal plant

2.13 Mae Rheoliadau Deddf Gofal Plant 2006 (Asesiadau Awdurdodau Lleol) (Cymru) 2016, a wnaed dan adran 26 o Ddeddf 2006, yn mynnu bod Awdurdodau

Lleol yn paratoi asesiadau o ddigonolrwydd y ddarpariaeth gofal plant (Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant) yn eu hardal ac yn adolygu'r rhain yn rheolaidd.

Beth yw Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant?

2.14 Rhaid i Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant Awdurdod Lleol fesur natur a graddau'r angen am ofal plant yn yr ardal a'r ddarpariaeth sydd ar gael. Drwy'r dadansoddiad hwn bydd Awdurdod Lleol a'i bartneriaid yn gallu nodi bylchau yn y ddarpariaeth gofal plant, lle nad yw anghenion rhieni yn cael eu diwallu. Bydd yn caniatáu i Awdurdodau Lleol gynllunio sut i gefnogi'r farchnad er mwyn mynd i'r afael â'r bylchau a nodwyd.

2.15 Rhaid i Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant gynnwys cynllun gweithredu. O dan y ddyletswydd i sicrhau darpariaeth gofal plant digonol, dylai Awdurdodau Lleol weithio gyda phartneriaid i ddatblygu a gweithredu'r Cynlluniau Gweithredu Digonolrwydd Gofal Plant, sy'n dileu'r diffygion ac yn cynnal y cryfderau a nodwyd yn yr Asesiadau Digonolrwydd Gofal Plant. Dylid adolygu'r Cynlluniau Gweithredu yn barhaus, a'u diweddarau ac adrodd arnynt yn flynyddol trwy gyfrwng adroddiadau cynnydd. Bob blwyddyn dylai Awdurdodau Lleol anelu am welliant parhaus o ran sicrhau digon o ddarpariaeth gofal plant.

Amserlen ar gyfer cwblhau'r Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant, y Cynllun Gweithredu a threfniadau adrodd

2.16 Rhaid i Awdurdodau Lleol gwblhau'r Asesiadau Digonolrwydd Gofal Plant bob 5 mlynedd, fel y nodir yn y rheoliadau. Mae'n ofynnol i Awdurdodau Lleol gwblhau a chyflwyno copi o'r dogfennau canlynol i Weinidogion Cymru:

- 1. Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant** – Rhaid i hyn fod yn asesiad llawn o ddigonolrwydd y ddarpariaeth gofal plant yn ardal yr Awdurdod Lleol.
- 2. Cynllun Gweithredu** – Rhaid i hyn roi manylion y camau gweithredu, y blaenoriaethau a'r cerrig milltir i gynnal y cryfderau a datrys y diffygion a nodwyd yn yr Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant.
- 3. Adroddiad cynnydd** – Rhaid i'r adroddiad cynnydd nodi manylion y cynnydd sydd wedi'i wneud yn erbyn y camau gweithredu, y blaenoriaethau a'r cerrig milltir yn y cynllun gweithredu, gan gynnwys unrhyw faterion pwysig neu newidiadau sydd wedi digwydd dros y flwyddyn, sydd wedi effeithio neu ddylanwadu ar y farchnad gofal plant mewn unrhyw ffordd e.e. datblygu cyflogaeth, datblygu tai. Yn benodol, bydd angen i Awdurdodau Lleol gydgyssylltu â Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd ac Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (AGGCC) i sicrhau bod ganddynt ddarlun diweddar o'r galw am ofal plant a'r ddarpariaeth sydd ar gael. Bydd hefyd yn ofynnol i Awdurdodau Lleol adolygu a diweddarau'r cynllun gweithredu os bydd angen gwneud unrhyw newidiadau ar gyfer y flwyddyn ganlynol.

Adrodd i Weinidogion Cymru

2.17 Rhaid i Awdurdodau Lleol gyflwyno Asesiadau Digonolrwydd Gofal Plant, Cynlluniau Gweithredu ac Adroddiadau Cynnydd i Weinidogion Cymru fel y nodir isod:

31 Mawrth 2017	Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant a'r Cynllun Gweithredu
31 Mawrth 2018	Adroddiad Cynnydd
31 Mawrth 2019	Adroddiad Cynnydd
31 Mawrth 2020	Adroddiad Cynnydd
31 Mawrth 2021	Adroddiad Cynnydd

Camau'r Asesiad

2.18 Bydd angen i Awdurdodau Lleol i ddilyn cyfres o gamau wrth gynnal eu hasesiadau:

1. Asesu'r galw am ofal plant yn eu hardal, gan gymryd i ystyriaeth o leiaf y canlynol, ar gyfer pob math o ddarpariaeth gofal plant:

- nifer y lleoedd gofal plant sy'n ofynnol ar gyfer plant hyd at 18 oed, yn ôl ystod oedran a math o ofal plant
- nifer y lleoedd amser llawn a rhan-amser sy'n ofynnol
- nifer y lleoedd gofal plant sy'n ofynnol lle gellir hawlio elfen costau gofal plant y credyd treth gwaith neu gredyd cynhwysol
- nifer y lleoedd gofal plant sy'n ofynnol lle gall rhieni hawlio gofal plant cymorth cyflogwr neu ofal plant di-dreth
- nifer y lleoedd gofal plant sy'n ofynnol ar gyfer plant ag anghenion gofal arbenigol oherwydd anabledd neu anghenion addysgol arbennig
- nifer y lleoedd addysg blynyddoedd cynnar rhan-amser am ddim sy'n ofynnol
- nifer y lleoedd gofal plant am ddim ar gyfer plant 2 oed sy'n ofynnol
- y gofyn am ofal plant cyfrwng Cymraeg (mae'r diffiniadau ar gyfer y gwahanol fathau o leoliadau wedi'u nodi yn Atodlen 1 o'r canllawiau hyn) gan gynnwys darpariaeth mewn ieithoedd eraill
- yr adegau pan fo gofal plant yn ofynnol, gan gynnwys y galw am ofal plant hyblyg sy'n darparu ar gyfer patrymau afreolaidd yn ystod y diwrnod, yr wythnos a'r flwyddyn

2. Asesu'r cyflenwad gofal plant yn eu hardal, gan gymryd i ystyriaeth o leiaf y canlynol, ar gyfer pob math o ofal plant:

- nifer y lleoedd gofal plant sydd wedi'u llenwi ac sydd ar gael ar gyfer plant hyd at 18 oed, yn ôl ystod oedran a math o ofal plant
- nifer y lleoedd amser llawn a rhan-amser sydd wedi'u llenwi
- nifer y lleoedd sydd wedi'u llenwi ac sydd ar gael lle gellir hawlio elfen costau gofal plant y credyd treth gwaith a chredyd cynhwysol

- nifer y lleoedd sydd wedi'u llenwi ac sydd ar gael lle gall rhieni hawlio gofal plant cymorth cyflogwr a gofal plant di-dreth
- nifer y lleoedd sydd wedi'u llenwi ar gyfer plant ag anghenion gofal arbenigol oherwydd anabledd neu anghenion addysgol arbennig
- nifer y lleoedd addysg blynyddoedd cynnar rhan-amser am ddim sydd wedi'u llenwi ac sydd ar gael
- nifer y lleoedd gofal plant am ddim a ariennir ar gyfer plant 2 oed
- nifer y lleoedd gofal plant cyfrwng Cymraeg sydd wedi'u llenwi ac sydd ar gael (mae diffiniadau ar gyfer y gwahanol fathau o leoliadau wedi'u nodi yn Atodlen 1 o'r canllawiau hyn) gan gynnwys darpariaeth mewn ieithoedd eraill
- yr adegau pan fo gofal plant ar gael, uchafswm yr amser y bydd darparwyr gofal plant yn gofalu am blant mewn diwrnod, a'u hyblygrwydd wrth ddarparu ar gyfer patrymau afreolaidd yn ystod y diwrnod, yr wythnos a'r flwyddyn
- nifer a mathau'r darparwyr gofal plant sy'n cynnig oriau hyblyg
- nifer y lleoedd gwag a heb eu defnyddio
- nifer y plant ar restrau aros darparwyr gofal plant
- ystod y gwasanaethau a gynigir gan ddarparwyr gofal plant
- ystod yr hydoedd sesiwn a gynigir gan ddarparwyr gofal plant
- ystod y taliadau ar gyfer gofal plant
- ystod oedran y plant sy'n mynychu'r ystod o fathau gofal plant

3. Dadansoddi'r bwloch rhwng y cyflenwad a'r galw yn eu hardal, gan gymryd i ystyriaeth o leiaf y canlynol:

- y mathau o ofal plant sydd ar gael
- oedran y plant y mae gofal plant ar gael iddynt
- fforddiadwyedd y gofal plant
- yr amseroedd y mae gofal plant ar gael, gan gynnwys yr angen am ofal plant hyblyg sy'n darparu ar gyfer patrymau afreolaidd yn ystod y diwrnod, yr wythnos a'r flwyddyn
- lleoliad y gofal plant
- yr anghenion penodol ar gyfer darpariaeth gofal plant cyfrwng Cymraeg
- y ddarpariaeth gofal plant ar gyfer categorïau iaith gwahanol

4. Nodi'r rhwystrau i ddarpariaeth gofal plant yn eu hardal, gan gymryd i ystyriaeth o leiaf y canlynol:

- hwylustod y ddarpariaeth gofal plant
- y rhwystrau a brofir gan:
 - rieni sy'n gweithio
 - rhieni sy'n chwilio am waith neu gyfleoedd hyfforddi
 - aelwydydd di-waith
 - teuluoedd ar incwm isel
 - teuluoedd unig riant
 - teuluoedd o gefndiroedd lleiafrifoedd ethnig

- teuluoedd sydd â phlant ag anghenion addysgol arbennig neu anabledd

5. Drafftio Cynllun Gweithredu, yn amlinellu'r camau y mae angen eu cymryd i wella a chynnal cyfleoedd i blant gael mynediad at ofal plant yn ardal yr Awdurdod Lleol.

6. Drafftio dogfen asesu, sy'n cynnwys y wybodaeth ym mhwyntiau 1,2,3, a 4 uchod, ac yna'i chyhoeddi ar wefan yr Awdurdod Lleol am gyfnod o 28 diwrnod i roi digon o amser a chyfle i'r unigolion a'r grwpiau a restrir yn y rheoliadau sydd wedi bod yn rhan o'r ymgynghoriad wneud sylwadau.

7. Cyhoeddi'r asesiad ar wefan yr Awdurdod Lleol. Yn dilyn ymgynghoriad ar yr Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant, bydd angen i Awdurdod Lleol adolygu'r ddogfen yn unol â hynny.

8. Materion eraill y mae angen eu cymryd i ystyriaeth

- **Dosbarthiad Daearyddol** – Rhaid i'r asesiad gynnwys dadansoddiad o ddosbarthiad daearyddol pob math o ofal plant yn ardal yr Awdurdod Lleol ac unrhyw fylchau yn y dosbarthiad daearyddol hwnnw.
- **Cynaliadwyedd** – Rhaid i'r asesiad roi ystyriaeth i gynaliadwyedd y farchnad gofal plant, gan gynnwys unrhyw ffactorau sydd wedi effeithio ar gynaliadwyedd darparwyr gofal plant presennol. Gellir ystyried y ffactorau canlynol:
 - Grantiau uniongyrchol / cyllid ar gyfer darparwyr gofal plant
 - Arian wedi'i sianelu i rieni, fel defnyddwyr gofal plant (credyd treth gwaith, credyd cynhwysol, gofal plant cymorth cyflogwr, gofal plant di-dreth)
 - Datgofrestriadau AGGCC
- **Darpariaethau Trawsffiniol** – Bydd dewis rhieni o ofal plant cyfleus yn golygu weithiau y byddant yn cymryd lleoedd mewn Awdurdod Lleol gwahanol i'w hawdurdod eu hunain. Dylai Awdurdodau Lleol, felly, wrth gynnal eu hasesiad, ystyried anghenion y rhai sy'n defnyddio gofal plant y tu allan i'w hardal yn ogystal â'r rheini sy'n teithio i'w hardal at ddibenion gofal plant. Dylai Awdurdodau Lleol ystyried ymgynghori ag Awdurdodau Lleol cyfagos i asesu'r niferoedd dan sylw a sicrhau eu bod yn cael eu hadlewyrchu yn yr asesiad.
 - **Datblygu'r Gweithlu a Hyfforddiant** – Dylid cynnal asesiad o gymwysterau'r gweithlu gofal plant presennol a'u hanghenion hyfforddi ar hyn o bryd ar draws y mathau o ofal plant, er mwyn llywio rhaglen hyfforddi a datblygu gweithlu'r Awdurdod Lleol. Dylid ystyried y gofynion hyfforddi yn y Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer Gofal Plant a Reoleiddir (<http://gov.wales/topics/health/publications/socialcare/guidance1/regulatedchildcare/?skip=1&lang=cy>), ac yn fwy cyffredinol, er mwyn codi ansawdd y ddarpariaeth gofal plant sydd ar gael i rieni.

9. Gweithio mewn Partneriaeth, Cyfranogi ac Ymgysylltu

Bydd ymgynghori effeithiol yn elfen graidd o'r asesiad digonolrwydd a bydd yn rhoi'r cyfle i'r rheini sydd â diddordeb mewn gofal plant dynnu sylw at faterion neu bryderon perthnasol.

Mae marchnadoedd gofal plant yn tueddu i fod yn lleol iawn. Bydd angen i'r asesiad gwmpasu ardal gyfan yr Awdurdod Lleol a dylai ystyried patrwm y galw a chyflenwi ledled yr ardal honno. Dylai nodi bylchau penodol ar gyfer grwpiau penodol ac mewn mathau penodol o ofal plant mewn ardaloedd daearyddol llai, i sicrhau bod gofal plant digonol ar draws yr Awdurdod Lleol.

Bydd yn ofynnol i Awdurdodau Lleol sicrhau cyfraniad digonol gan amrywiaeth o bartneriaid a sefydliadau, wrth gyflawni eu dyletswydd i asesu, cynllunio a sicrhau darpariaeth gofal plant ddigonol yn eu hardal. Mae gan Sefydliadau Ambarél Gofal Plant Cenedlaethol a Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd, er enghraifft, gyfraniad allweddol i'w wneud i helpu Awdurdodau Lleol i gynllunio ac i ddiogelu darpariaeth gofal plant ddigonol yn eu hardal. Mae'r rhanddeiliaid perthnasol y bydd hi'n ofynnol i Awdurdodau Lleol ymgynghori â hwy wedi'u nodi yn y rheoliadau, fel yr amlinellir yn Atodlen 2 o'r canllawiau hyn.

Yn ogystal â gweithio gyda sefydliadau partner, bydd yn ofynnol sicrhau bod digon o fewnbwn gan feysydd polisi a chyflenwi eraill perthnasol yr Awdurdod Lleol, gan gynnwys addysg, blynyddoedd cynnar, chwarae, cynllunio, tai, trafnidiaeth a gofal cymdeithasol.

Mae Atodlen 5 a 6 o'r canllawiau hyn yn cynnwys cyfres o dempledi i helpu Awdurdodau Lleol i gasglu gwybodaeth gyson gan rieni neu ofalwyr a darparwyr gofal plant (darpariaeth wedi'i heithrio rhag gorfod cofrestru neu nanis wedi'u cymeradwyo dan Gynllun Cymeradwyo Gwirfoddol Llywodraeth Cymru), at ddibenion yr Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant.

10. Casglu Data

Bydd yn ofynnol i Awdurdodau Lleol dynnu ar nifer o ffynonellau data, sylfaenol ac eilaidd, i feithrin dealltwriaeth o natur y farchnad gofal plant, gan gynnwys proffil y boblogaeth leol.

Mae cyfres o dempledi wedi'u cynnwys yn Atodlen 5 a 6 o'r canllawiau hyn i gynorthwyo Awdurdodau Lleol i gasglu gwybodaeth gan rieni a darparwyr.

- **Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (AGGCC)**

O ran darpariaeth gofrestredig, bydd AGGCC yn darparu data i Awdurdodau Lleol gan ddarparwyr gofal plant sy'n cael eu rheoleiddio, fel rhan o broses hunanasesiad blynyddol o wasanaeth. Mae hyn yn unol â'r Memorandwm Cydddealltwriaeth fydd yn bodoli rhwng AGGCC a'r Awdurdodau Lleol, sy'n amlinellu'r protocol ar gyfer rhannu a lledaenu gwybodaeth. Dylai Awdurdodau Lleol hyrwyddo pwysigrwydd cwblhau'r hunanasesiad blynyddol o wasanaeth o ran hysbysu'r broses Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant i holl ddarparwyr cofrestredig.

Bydd y data a ddarperir yn adlewyrchu'r wybodaeth a gesglir gan Awdurdodau Lleol ar gyfer y templed yn Atodlen 5 ynghylch darpariaeth sydd wedi'i heithrio rhag gorfod cofrestru a darpariaeth sydd wedi'i chymeradwyo. Bydd hyn yn golygu bod yna wybodaeth gyson y gellir ei chymharu ar draws mathau gwahanol o ddarpariaeth.

- **Asesiad o Lesiant Lleol**

Bydd angen dealltwriaeth glir ar Awdurdodau Lleol o ddemograffeg eu poblogaeth leol, yn benodol y ffactorau a'r tueddiadau a fydd yn peri i'r galw am ofal plant gynyddu. Gallai'r rhain gynnwys y boblogaeth dan bump oed, nifer y rhieni unigol, ethnigrwydd y boblogaeth leol, a chyfraddau genedigaethau.

Bydd angen i Awdurdodau Lleol hefyd ddeall y **farchnad lafur leol** a phatrymau hyfforddiant a dysgu oedolion yn lleol. Bydd patrymau gweithio, gan gynnwys gwaith shifftiau a gwaith arall y tu allan i'r diwrnod gwaith 8yb-6yh craidd, ac amser cymudo yn effeithio ar ba adeg y mae angen gofal plant. Gallai newidiadau i batrymau cyflogaeth - agor, cau, ehangu neu leihau ffynonellau cyflogaeth – effeithio ar batrymau gwaith rhieni a'u galw am ofal plant, felly dylid eu cynnwys yn yr asesiad. Dylai'r Awdurdod Lleol hefyd ystyried cynlluniau a chynigion i ddatblygu eiddo yn yr ardal, rhywbeth a allai effeithio ar gyfansoddiad a dwysedd y boblogaeth.

Bydd angen i'r Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant dynnu ar wybodaeth a gasglwyd gan Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus wrth ddatblygu eu Hasesiad o Lesiant Lleol, fel ffordd o ganfod y galw am ddarpariaeth gofal plant. Mae'r wybodaeth hon ar gael o <http://www.unedddatacymru.gov.uk/local-assessment-of-well-being-common-data-set-published>.

13. Mathau o Ofal Plant a Gwasanaethau a ddarperir

Wrth gynnal yr Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant, bydd yn ofynnol i Awdurdodau Lleol adrodd ar **y ddarpariaeth gofal plant sydd wedi'i chofrestru a hefyd y ddarpariaeth gofal plant sydd wedi'i heithrio rhag gorfod cofrestru**. Mae gwybodaeth am y ddau fath ar gael yn y Safonau Gofynnol Cenedlaethol. Ewch i: <http://gov.wales/topics/health/publications/socialcare/guidance1/regulatedchildcare/?skip=1&lang=cy>.

Bydd angen i'r Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant hefyd gynnwys gwybodaeth am nanis sydd wedi'u cymeradwyo o dan Gynllun Cymeradwyo Gwirfoddol AGGCC.

Mae crynodeb o'r prif fathau o ofal plant wedi'u crynhoi isod:

- Gwarchodwr plant
- Gofal Dydd
 - Gofal Dydd Llawn
 - Gofal Dydd Sesiynol
 - Crèche
 - Tu allan i'r Ysgol

- Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored
- Nanis (Cynllun Cymeradwyo Gwirfoddol)

Mae darparwyr gofal plant yn cynnig amrywiaeth o wasanaethau. Bydd angen i'r Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant nodi'r ystod o wasanaethau a ddarperir ac sydd eu hangen, er mwyn dod i ddealltwriaeth o natur y gofal plant sydd ar gael ac anghenion rhieni yn ardal yr Awdurdod Lleol.

Mae Atodlen 3 yn darparu rhestr o'r gwasanaethau gofal plant y mae angen eu cofnodi yn erbyn pob un o'r mathau o wasanaethau ofal plant.

Pennod 3 – Darparu gwybodaeth, cyngor a chymorth (Adran 27)

Cyflwyniad

3.1 Drwy gydol y canllawiau **statudol** hyn, mae'r term "Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd" yn cyfeirio at wybodaeth am wasanaethau i deuluoedd, plant a phobl ifanc.

3.2 Mae canllawiau Llywodraeth Cymru ar gyfer y Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd yng Nghymru ("*Darparu Gwybodaeth o Safon i Deuluoedd gyda'n Gilydd*") yn diweddar "*Raising the Standard*" a gyhoeddwyd gan Gymdeithas Genedlaethol Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd (NAFIS) a'r canllawiau a'r safonau dilynol a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru. Mae "*Darparu Gwybodaeth o Safon i Deuluoedd gyda'n Gilydd*" yn darparu fframwaith ar gyfer y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd yng Nghymru, y dylai ei gymryd i ystyriaeth, ac mae'n gosod allan argymhellion pwysig i sicrhau bod gwybodaeth ar gael yn rhwydd ac o safon uchel. Mae wedi'i strwythuro yn unol â Safonau Ansawdd Gofynnol Llywodraeth Cymru ar gyfer Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd, ar gyfer Cymru (a atgynhyrchwyd yn Atodlen 7). Dylai'r holl Wasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd fodloni'r safonau ansawdd gofynnol.

Adran 27- Dyletswydd i roi Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth

3.3 Mae'r ddyletswydd o dan adran 27 o Ddeddf 2006 yn atgyfnerthu'r uchod drwy ei gwneud yn ofynnol i Awdurdodau Lleol ddarparu gwasanaeth gwybodaeth i rieni a darpar rieni. Anogir Awdurdodau Lleol yn gryf i ddarparu adnoddau ar gyfer gwasanaeth gwybodaeth integredig fel canolbwynt y ddarpariaeth hon.

3.4 Noda Adran 27(2) o Ddeddf 2006 fod yn rhaid i'r gwasanaeth roi math penodol o wybodaeth i rieni neu ddarpar rieni. Disgrifir yr wybodaeth hon yn "Rheoliadau Gofal Plant (Darparu Gwybodaeth) (Cymru) 2008" fel y'u diwygiwyd ("Rheoliadau 2008"), ac mae'n rhaid i Awdurdodau Lleol gydymffurfio â hwy. Gellir dweud bod yr wybodaeth yn perthyn i ddau brif gategori:

- Gofal plant (fel yn adran 27 (2) (a)); a
- Gwasanaethau neu gyfleusterau eraill, a allai fod o fudd i rieni, darpar rieni, plant neu bobl ifanc (fel yn adran 27 (2) (b) ac (c)).

3.5 Noda'r canllawiau hyn y weledigaeth eang ar gyfer rhoi gwybodaeth sef:

- Gwasanaeth gwybodaeth integredig sy'n cyrraedd safonau gofynnol Llywodraeth Cymru ar gyfer gwasanaethau gwybodaeth i deuluoedd

Bydd yr wybodaeth leol a roddir:

- Yn hawdd ei deall, gan adlewyrchu canfyddiadau ac anghenion rhieni

- Yn hwylus drwy amrywiaeth o leoliadau a chyfryngau a ddefnyddir gan rieni (canolfannau cyswllt, ysgolion bro, canolfannau plant integredig, clinigau, llyfrgelloedd, rhannau o siopau, ciosgau, drwy wefannau, cyfryngau cymdeithasol a ffôn)
- Yn hwylus o ran fformatau amrywiol lle y bo'n briodol er mwyn cydymffurfio â'r Ddeddf Cydraddoldeb (2010) a Safonau'r Gymraeg

3.6 Disgwylir y bydd gwasanaethau gwybodaeth yn gallu rhoi gwybodaeth, cyngor a chanllawiau i rieni/gofalwyr ar ofal plant a lleoedd addysg blynyddoedd cynnar rhan-amser am ddim yn eu hardal. Ni ddisgwylir i'r gwasanaethau gwybodaeth allu cynnig cyngor ar wasanaethau nad ydynt yn ymwneud yn benodol â gofal plant. Ond mae'n rhaid iddynt allu cyfeirio rhieni at wybodaeth am wasanaethau lleol eraill (nad ydynt yn ymwneud â gofal plant). Bydd hyn yn helpu rhieni/gofalwyr i ddewis y gwasanaethau lleol mwyaf priodol ar eu cyfer hwy a'u plant. Mae amrywiaeth o wybodaeth genedlaethol fwy cyffredinol ar gael hefyd, megis gwybodaeth am gredydau treth, ar ffurf gwefannau, llinellau cymorth dros y ffôn a deunyddiau cyhoeddus. Disgwylir y bydd gwasanaethau gwybodaeth yn gallu cyfeirio rhieni at y ffynonellau hyn o wybodaeth genedlaethol fel y bo'n briodol.

3.7 Er nad yw wedi'i nodi yn Adran 27 o Ddeddf 2006, mae'r Rhwydwaith Cyngori Cenedlaethol yn cydnabod mai un o swyddogaethau craidd Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd yw cynnig cyfarwyddyd i'w gwsmeriaid. Dylai Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd geisio parhau i gyflawni'r rôl hon.

Cynnwys gwybodaeth

3.8 Mae Rheoliadau 2008 yn disgrifio'r wybodaeth sylfaenol y dylai Awdurdodau Lleol ei darparu. Y tri chategori gwybodaeth yw:

- gofal plant;
- gwybodaeth am wasanaethau, cyfleusterau neu gyhoeddiadau lleol;
- gwybodaeth genedlaethol gyffredinol am wasanaethau, cyfleusterau neu gyhoeddiadau.

3.9 Y nod yw y bydd yr Awdurdod Lleol o leiaf yn parhau i gyrraedd safonau gofynnol Llywodraeth Cymru ar gyfer Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd ac yn sicrhau bod rhieni yn cael eu harwain yn effeithiol at ffynonellau o gymorth lleol a chenedlaethol ac at gyfeiriaduron gwasanaethau lleol.

Gofal plant

3.10 Noda Rhan 2 o Reoliadau 2008 y categorïau gwybodaeth y mae'n ofynnol i Awdurdodau Lleol ei rhoi am bob darparwr gofal plant y rhoddir ei fanylion i ddefnyddwyr. Rhaid i Awdurdodau Lleol roi gwybodaeth, er enghraifft, ynghylch p'un a yw darpariaeth yn ddarpariaeth grŵp, cartref neu ysgol ac a yw ar gael i rieni â phlant anabl. Dylai gwasanaethau gwybodaeth hefyd roi gwybodaeth am sut i ddewis gofal plant a sut i wneud trefniadau gyda darparwyr gofal plant, er enghraifft llunio contract gyda gwarchodwr plant.

3.11 Dylai Awdurdodau Lleol roi'r wybodaeth fwyaf cynhwysfawr bosibl am bob darpariaeth gofal plant yn eu hardal (gan gynnwys y lleoedd Dechrau'n Deg ac addysg blynyddoedd cynnar rhan-amser am ddim, a'r ddarpariaeth gofal plant cyfrwng Cymraeg a dwyieithog sydd ar gael, a gwasanaethau a chyfleusterau mewn lleoliadau gofal plant sy'n addas i blant ag anableddau ac anghenion addysgol arbennig).

3.12 Dylai Awdurdodau Lleol sicrhau bod gwybodaeth ar gael am yr holl ofal plant sydd wedi'i gofrestru gydag AGGCC ac sy'n cael ei arolygu ganddi. Bydd hyn yn cynnwys lleoliadau sy'n darparu addysg blynyddoedd cynnar a ariennir sydd hefyd wedi'u cofrestru gydag AGGCC ac yn cael eu harolygu gan Estyn.

3.13 Ni chaiff Awdurdodau Lleol ddarparu manylion cyswllt gwarchodwyr plant nad ydynt wedi rhoi eu caniatâd i'w manylion gael eu datgelu. Dylai gwasanaethau gwybodaeth gysylltu â phob gwarchodwr plant sydd newydd gofrestru a chytuno ag ef ar y modd y mae am i bobl gysylltu ag ef, er enghraifft, p'un a yw'n fodlon i'w gyfeiriad a/neu ei rif ffôn gael eu rhoi i rieni.

3.14 Mewn rhai sefyllfaoedd, ni fydd yn ofynnol neu'n gymwys i ddarpariaeth gofrestru ("darpariaethau sydd wedi'u heithrio"), ond mae'n bosibl y bydd rhieni'n dymuno eu defnyddio. Dylai Awdurdodau Lleol ymdrechu'n rhesymol i gael gafael ar wybodaeth am ddarpariaeth sydd wedi'i heithrio rhag gorfod cofrestru a sicrhau ei bod ar gael i rieni. Gall Awdurdodau Lleol gasglu cyfran helaeth o'r wybodaeth am ddarpariaeth sydd wedi'i heithrio wrth gyflawni'r ddyletswydd asesu a nodir yn adran 22 o Ddeddf 2006. Darpariaeth yw hon sy'n gweithredu'n gyfreithlon ond nad yw'n gymwys i gael ei chofrestru am nad yw'n bodloni'r gofynion cofrestru (er enghraifft, darpariaeth sy'n gweithredu am 2 awr neu lai mewn diwrnod neu ddarpariaeth sy'n gofalu am blant dros 12 oed).

3.15 Mae gan Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd brotocol gydag AGGCC a gallant ganiatáu i rieni/gofalwyr gael gweld adroddiadau arolygu AGGCC er mwyn iddynt allu gwneud eu dewisiadau ar sail gwybodaeth, gan ystyried materion yn ymwneud ag ansawdd. Byddant yn cyfeirio rhieni/gofalwyr at Estyn ar gyfer eu hadroddiadau ar ansawdd yr addysg a ddarperir. Dylai gwasanaethau gwybodaeth ei gwneud yn glir i rieni p'un a yw lleoliadau wedi eu cofrestru ai peidio, a dylent esbonio'r gwiriadau a gynhaliwyd ar ddarparwyr cofrestredig a'r safonau y mae'n ofynnol iddynt eu cyrraedd. Y nod yw galluogi rhieni i benderfynu p'un a yw lleoliad cofrestredig neu leoliad sydd wedi'i eithrio rhag gorfod cofrestru yn addas iddynt hwy a'u plant yn eu hamgylchiadau arbennig hwy.

3.16 Dylai Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd roi gwybodaeth i rieni am yr ystod lawn o ddarpariaeth yn eu hardal a, lle y bo'n briodol, am y cymorth sydd ar gael i dalu costau gofal plant. Dylent hefyd allu rhoi gwybodaeth ehangach am fanteision gofal plant ffurfiol o ran, er enghraifft, cynaliadwyedd cyflogaeth a datblygiad plant. Er y gall gwasanaethau gwybodaeth roi cyngor i rieni ar oblygiadau'r opsiynau sydd ar gael, dylent fod yn ddiduedd a pheidio â chyfeirio rhieni at ffurf benodol o ofal neu at ddarparwr unigol. Y rhiant ddylai wneud y penderfyniad terfynol ynghylch y gofal mwyaf priodol i'w blentyn.

3.17 Bydd AGGCC yn parhau i drefnu bod gwybodaeth am bob darparwr cofrestredig yn cael ei rhoi i Awdurdodau Lleol, fel sy'n digwydd ar hyn o bryd.

Gofal plant a ddarperir yng nghartref y plentyn ei hun

3.18 Rhaid i Awdurdodau Lleol sicrhau, wrth roi gwybodaeth i rieni am ofal plant a ddarperir yng nghartref y plentyn ei hun, bod eu gwasanaethau gwybodaeth yn eu cyfeirio at y cynllun gwirfoddol ar gyfer cymeradwyo gofal plant o'r fath a'r corff cymeradwyo perthnasol.

Trefniadau Trawsffiniol

3.19 I lawer o rieni, gofal plant mewn ardaloedd cyfagos yw'r dewis mwyaf priodol i'w plant a'r hawsaf ei gyrraedd. Ni ddisgwylir i wasanaethau gwybodaeth feddu ar yr wybodaeth lawn am ofal plant pob un o'u Hawdurdodau Lleol cyfagos. Fodd bynnag, dylai gwasanaethau gwybodaeth gysylltu â'i gilydd i sicrhau bod rhieni yn gallu cael yr wybodaeth sydd ei hangen arnynt ynghylch darpariaeth mewn ardaloedd eraill heb orfod teithio i Awdurdodau Lleol cyfagos. Er enghraifft, dylai gwasanaethau gwybodaeth gynnig cysylltu â'r gwasanaethau cyfatebol mewn ardaloedd eraill ar ran yr ymholwr, a/neu drefnu i wybodaeth gael ei chasglu o'r gwasanaeth arall.

Cost Gofal Plant

3.20 Mae'n rhaid i Awdurdodau Lleol roi gwybodaeth i rieni am gostau'r ddarpariaeth benodol y maent yn ei hystyried. Dylid ategu hyn â chynghor ar sut i gael help i dalu costau gofal plant heblaw am y trefniant lle ceir hyn a hyn o oriau am ddim, e.e. drwy elfen gofal plant y credyd treth gwaith/credyd cynhwysol, cynlluniau cymorth i rieni yn eu harddegau, gofal plant cymorth cyflogwr a'r cynllun gofal plant di-dreth. Dylai gwasanaethau gwybodaeth gyfeirio a chynorthwyo rhieni i gael gafael ar yr wybodaeth briodol i'w helpu i wneud dewis ar sail gwybodaeth.

Diogelu Plant

3.21 Mae gan wasanaethau gwybodaeth rôl allweddol o ran sicrhau bod rhieni a gofalwyr yn cael gwybodaeth briodol i'w helpu i wneud penderfyniadau ar addasrwydd darparwyr gofal plant. Dylai gwasanaethau gwybodaeth allu esbonio'r gwahaniaethau rhwng gofal plant cofrestredig a gofal plant sydd wedi'i eithrio rhag gorfod cofrestru a'r gwiriadau a gynhaliwyd ar ddarparwyr cofrestredig a'u staff neu'r rheini a gymeradwywyd i ddarparu gofal plant yng nghartref y plentyn ei hun. Bydd angen iddynt gyfeirio rhieni at ddeunyddiau perthnasol a thynnu eu sylw at y cwestiynau y dylent fod yn eu holi, er enghraifft trwy eu cyfeirio at y cyhoeddiad "Dewis Gofal Plant" sy'n cynnwys y pwyntiau allweddol y gall rhieni fod am eu trafod gyda darpar ddarparwyr.

3.22 Mae'n rhaid i wasanaethau gwybodaeth roi gwybod i rieni am statws cofrestru darparwyr neu gyfeirio rhieni at y corff cymeradwyo perthnasol yn achos y rheini a gymeradwywyd i ddarparu gofal plant yng nghartref y plentyn ei hun. Dylent gynghori rhieni, os ydynt yn ystyried defnyddio darpariaeth gofal plant sydd wedi'i heithrio rhag gorfod cofrestru, y dylent wirio geirdaon a gofyn i'r darparwr pa fath o wiriadau y maent yn eu cynnal ar gyfer eu cyflogaion. Er enghraifft, dylai rhieni wirio p'un a yw'r

darparwr yn gofyn am Ddatgeliad Manylach gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd i'w helpu i benderfynu p'un a oes gwybodaeth am unigolyn sydd wedi ymgeisio i weithio gydag ef a fyddai'n golygu ei fod yn anaddas i weithio gyda phlant. Bydd y Datgeliad Manylach yn cynnwys manylion ynghylch a yw wedi'i gynnwys yn rhestr wahardd o unigolion sy'n anaddas i weithio gyda phlant. Mae'n erbyn y gyfraith i gyflogwyr gyflogi rhywun neu ganiatáu iddynt wirfoddoli ar gyfer gweithgaredd a reoleiddir gyda phlant os ydynt yn gwybod eu bod ar y rhestr gwahardd.

Ceir gwybodaeth pellach yn: <https://www.gov.uk/disclosure-barring-service-check/dbs-barred-lists>

3.23 Dylai gwasanaethau gwybodaeth ddeall a bod yn ymwybodol o'r fframwaith ar gyfer diogelu plant a'r polisïau a'r gweithdrefnau lleol penodol a luniwyd gan eu Bwrdd Diogelu Plant. Dylai gwasanaethau gwybodaeth allu cyfeirio rhieni ac aelodau eraill o'r cyhoedd at faes gofal cymdeithasol i blant o fewn eu Hawdurdod Lleol os bydd ganddynt bryderon am les neu ddiogelwch plentyn yng nghyd-destun y gwasanaethau gofal plant, neu'n fwy cyffredinol. Os bydd angen, dylai'r gwasanaethau gwybodaeth eu hunain gyfeirio pryderon am blentyn i'r gwasanaethau cymdeithasol plant neu i'r heddlu yn unol â'r polisi amddiffyn plant a amlinellir yn y safonau gofynnol ar gyfer gwasanaethau gwybodaeth i deuluoedd.

Gwybodaeth am Wasanaethau Ychwanegol a Gynigir gan Ddarparwyr Gofal Plant

3.24 Mae'n rhaid i Awdurdodau Lleol gael manylion ychwanegol am y gwasanaethau a gynigir gan ddarparwyr gofal plant a sicrhau eu bod ar gael i rieni/gofalwyr. Er enghraifft, byddant yn gallu rhoi manylion ynghylch a yw'r darparwr wedi'i gofrestru â'r Awdurdod Lleol i ddarparu lleoedd addysg blyneddodedd cynnar rhan-amser am ddim. Os na fydd rhieni/gofalwyr yn dod o hyd i ofal plant sy'n diwallu eu hanghenion yn hawdd, dylent allu rhoi adborth ar anawsterau o ran y gofal plant sydd ar gael i'r rhai sy'n gyfrifol am gynnal yr asesiad o'r ddarpariaeth gofal plant o dan adran 26 Deddf 2006.

3.25 Ymhlith enghreifftiau eraill o wybodaeth ychwanegol mae manylion gofal dros nos, cymwysterau staff, trefniadau dietegol arbennig ac amgylchedd, gan gynnwys ardaloedd ac offer chwarae y tu allan. Gallai gwybodaeth am warchodwyr plant gynnwys p'un a ellir mynd â phlant i'r ysgol neu oddi yno (ac os felly pa ysgolion) a manylion am anifeiliaid anwes ar y safle. Nid yw'r rhestr yn y paragraff hwn yn un hollgynhwysfawr ac efallai y bydd Awdurdodau Lleol am gyfeirio at ganllaw Llywodraeth Cymru, "*Darparu Gwybodaeth o Safon i Deuluoedd gyda'n Gilydd*", i gynnwys gwybodaeth arall sy'n diwallu anghenion lleol, ac annog rhieni i holi darparwyr ynghylch y gwasanaeth y gallant ei ddisgwyl.

Cynaliadwyedd

3.26 Mewn rhai achosion bydd yn ddefnyddiol i wasanaethau gwybodaeth roi gwybod i rieni sut ariennir darpariaeth ac am ba hyd y bu'n gweithredu. Os bydd yr wybodaeth hon ar gael i'r cyhoedd, dylid ei rhoi. Fodd bynnag, dylid egluro i rieni nad yw'r rhain, o reidrwydd, yn ddangosyddion dibynadwy o ran cynaliadwyedd nac ansawdd.

Gwybodaeth am wasanaethau, cyfleusterau a chyhoeddiadau lleol eraill

3.27 Mae'r rhan hon o'r canllawiau yn disgrifio'r gwasanaethau, y cyfleusterau neu'r cyhoeddiadau y cyfeirir atynt yn adran 27 (2) (b) ac (c) o Ddeddf 2006, y rhoddir gwybodaeth amdanynt o bosibl i rieni a darpar rieni.

3.28 Noda Rhan 2 o Reoliadau 2008 benawdau pynciau eang y gall Awdurdodau Lleol roi gwybodaeth i rieni amdanynt. Lle nad yw'r gwasanaethau gwybodaeth i deuluoedd yn rhoi'r wybodaeth hon, dylid nodi ble y gellir cael gafael arni. Dylid ystyried rhoi'r wybodaeth ganlynol:

1. Gwasanaethau Addysgu a Dysgu i Deuluoedd

- (i) Ysgolion lleol (prospectws cymysg), trefniadau ar gyfer dewis ysgol, sut i sicrhau lle mewn ysgol, mesurau perfformiad ac ansawdd (adroddiadau ac arolygiadau Estyn), lefelau absenoldebau awdurdodedig ac anawdurdodedig, cyfleoedd i rieni gymryd rhan yn nysg y plant, cefnogaeth rhieni ac ymgysylltu â rhieni (prosesau ymgynghori, gweithdrefnau cwyno, gwirfoddoli, llywodraethwyr ysgol), darpariaeth ar ôl ysgol, unedau ymddygiad, gweithgareddau y tu allan i'r ysgol (ysgolion bro).
- (ii) Gwasanaethau lles addysg neu wasanaethau cyfatebol os cânt eu darparu fel rhan o wasanaethau plant integredig.
- (iii) Cyfleoedd dysgu i deuluoedd: manylion cyrsiau Addysg i Oedolion a'r Gymuned; dosbarthiadau llythrennedd, rhifedd ac anghenion arbennig neu lle y'u darperir.
- (iv) Cyfleusterau llyfrgelloedd: yn cynnwys gwasanaeth cyfeirio, adran plant, gwasanaethau'r rhyngwyd a deunyddiau clyweledol.
- (v) Cyfleoedd Addysg Bellach ac Uwch, manylion cyrsiau a chyllid.

2. Gwasanaethau Iechyd a Lles

- (i) Cyngor i rieni, gwasanaethau gofal cymdeithasol a gwasanaethau damweiniau ac achosion brys.
- (ii) Gwybodaeth am wasanaethau penodol sydd ar gael yn lleol gan gwmpasu bwyta'n iach, datblygu ffordd o fyw sy'n cynnwys ymarfer corff; alcohol, rhoi'r gorau i ysmegu, cyffuriau; rhyw a chydberthnasau, dulliau atal cenhedlu; clinigau cysgu; alergeddau cyffredin; bwlio; anhwylder diffyg canolbwyntio; rheoli ymddygiad.
- (iii) Gwasanaethau i blant ag anghenion arbennig, yn cynnwys anghenion addysgol arbennig, ac amgylchiadau arbennig.
- (iv) Gwasanaethau iechyd meddwl plant a'r glasoed (CAMHS).

3. Chwarae, chwaraeon a chyfleusterau hamdden eraill

- (i) Y cyfleusterau chwarae mynediad agored sydd ar gael i blant a phobl ifanc.
- (ii) Pwysigrwydd creu cyfleoedd chwarae o ansawdd at ddibenion lles a dysgu, a chefnogi plant i gael mwynhau'r gweithgareddau chwarae a hamdden y mae ganddynt hawl iddynt.
- (iii) Y cyfleusterau chwaraeon sydd ar gael i'r cyhoedd, gwybodaeth am bethau i'w gwneud, lle i fynd, er enghraifft gwybodaeth am ddarpariaeth leol o ran y celfyddydau, chwaraeon a chwarae yn ogystal â safleoedd treftadaeth, orielau ac amgueddfeydd sy'n ystyriol o blant.

4. Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol a Chymorth i Deuluoedd

- (i) Cymorth i deuluoedd, rhaglenni rhianta, gwasanaethau a chysiau cynenedigol ac ôl-enedigol, datblygiad plant a rolau rhianta, magu plant ac ymddygiad plant.
- (ii) Tîm Troseddau Ieuencid a gwasanaethau ymyrraeth gynnar.
- (iii) Gwasanaethau Plant - manylion gwasanaethau penodol a gynigir, cymorth ac ymyrraeth gynnar, trefniadau hunangyfeirio.
- (iv) Cydberthnasau anodd - gwasanaethau i gefnogi rhieni a phlant sydd mewn cydberthnasau anodd a phrofedigaeth.

5. Gwasanaethau Ieuencid

- (i) Y clybiau ieuencid, y canolfannau, y canolfannau galw heibio a'r siopau cyngor a ddarperir.
- (ii) Ysgol/hyfforddiant/gyrfaoedd – y cyngor ar yrfaeodd sydd ar gael.

6. Gwasanaethau Ariannol a Chyfreithiol

- (i) Sut y gall rhieni gael gwybodaeth am eu hawliau i wasanaethau cynghori ar ddyledion, credydau treth a budd-daliadau eraill a sut y gallant wneud cais amdanynt.
- (ii) Gweithio hyblyg a chydbwysedd bywyd a gwaith.

7. Datblygiad Plant

- (i) Iechyd cyn, yn ystod ac ar ôl beichiogrwydd, peidio ag ysmygu yn ystod beichiogrwydd a sicrhau amgylchedd di-fwg (gwasanaethau rhoi'r gorau i ysmygu cenedlaethol a lleol), cyngor ar bwysigrwydd asid ffolig a bwydo ar y fron.
- (ii) Rhieni yn cyfathrebu â'u plant o'u genedigaeth; magu babanod a phlant; creu amgylchedd dysgu effeithiol gartref o'r blynyddoedd cynnar; ymgysylltu'n effeithiol â datblygiad gwybyddol, emosiynol a chymdeithasol plentyn a'i addysg; beth i'w ddisgwyl ar oeddrannau gwahanol, yn cynnwys datblygiad emosiynol, twf, blaenlencyndod; hyrwyddo annibyniaeth pobl ifanc wrth iddynt dyfu a'u cefnogi.

8. Cadw Plant yn Ddiogel

- (i) Cadw plant yn ddiogel yn y gymuned, rheoli risg mewn ffordd gytbwys, diogelwch y rhyngwyd, atal damweiniau, cymorth cyntaf a sgiliau achub bywyd sylfaenol i blant, diogelwch ar y ffyrdd, lleihau'r risg o farwolaeth sydyn babanod.
- (ii) Storio meddyginiaethau a sylweddau anwedddol yn ddiogel yn y cartref.

9. Gwasanaethau Lleol a Chenedlaethol i Blant a Phobl Ifanc Anabl

Gwybodaeth am y gwasanaethau meddygol arbenigol, y gwasanaethau therapi, y gwasanaethau cymorth, y grwpiau cymorth arbenigol, y budd-daliadau treth, y cyngor ariannol, y mudiadau gwirfoddol perthnasol, a manylion y seibiannau byrdymor sydd ar gael.

10. Gwasanaethau sy'n hyrwyddo'r defnydd o'r iaith Gymraeg

Gwybodaeth i rieni a darpar rieni am fanteision magu plant yn ddwyieithog a defnyddio'r Gymraeg yn y cartref, sut i gael gafael ar lenyddiaeth a chyhoeddiadau Cymraeg a'r dosbarthiadau Cymraeg sydd ar gael.

Pan roddir gwybodaeth am wasanaethau, cyfleusterau neu gyhoeddiadau nad ydynt ar gael yn lleol, mae'n ddigonol rhoi gwybodaeth am yr asiantaethau neu'r ffynonellau gwybodaeth perthnasol, h.y. byddai rhieni fel arfer yn cael eu cyfeirio at ffynonellau cyffredinol o wybodaeth genedlaethol neu ar lefel y DU.

Gwybodaeth Leol Arall

3.29 Anogir awdurdodau i nodi mathau a ffynonellau eraill o wybodaeth leol yn ogystal â'r rhai a nodir yn y canllawiau hyn sy'n diwallu anghenion rhieni a phlant yn eu hardal, e.e. gwybodaeth am gydbwysedd bywyd/gwaith.

Gwybodaeth Genedlaethol Gyffredinol

3.30 Dylai Awdurdodau Lleol fod yn gallu cyfeirio pobl at ffynonellau ehangach o wybodaeth gyffredinol sydd o fudd i ddarpar rieni, rhieni, neiniau a theidiau, gwarchodwyr, gofalwyr a phlant a phobl ifanc, h.y. sefydliadau cenedlaethol, grwpiau cymorth, llinellau cymorth dros y ffôn, gwefannau a chyfryngau cymdeithasol.

3.31 Ymhlith y ffynonellau posibl i gael yr wybodaeth hon mae: Gwefannau a ddarperir gan y Llywodraeth, er enghraifft, AGGCC ac Estyn, y GIG, yr Adran Gwaith a Phensiynau a Dewis; llinellau cymorth dros y ffôn megis y rhai a ddarperir gan Childline a'r Gymdeithas Genedlaethol er Atal Creulondeb i Blant. Fel arfer, byddai'r wybodaeth a'r cyngor sydd ar gael yn cwmpasu deddfwriaeth, y meddylfryd diweddaraf o ran arfer da (e.e. ar faterion iechyd) a chynghor ymarferol uniongyrchol a gwasanaethau cymorth arbenigol sy'n berthnasol i sefyllfa'r rhiant (e.e. drwy linellau cymorth dros y ffôn). Dylai Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd yr Awdurdod Lleol fod yn ddigon cyfarwydd â'r modd y mae'r gwasanaethau'n gweithredu i allu helpu rhieni i ddewis y fformat gorau, lle bydd dewis, yn ôl anghenion y rhieni.

3.32 Os nad oes gan yr ymholwr fynediad i'r rhynggrwyd, dylai Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd geisio hwyluso mynediad i wasanaethau ar y we ar ei ran. Mae modd defnyddio'r rhynggrwyd am ddim ym mhob llyfrgell gyhoeddus yng Nghymru.

3.33 Anogir Awdurdodau Lleol i nodi mathau a ffynonellau eraill o wybodaeth genedlaethol yn ogystal â'r rhai a nodir yn y canllawiau hyn. Wrth lunio a datblygu gwasanaethau gwybodaeth, cyngor a chymorth, mae'n ofynnol i Awdurdodau Lleol greu cysylltiadau â gwasanaethau eraill ar lefel leol, ranbarthol a chenedlaethol, megis Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd, sy'n diwallu anghenion rhieni a phlant yn eu hardal. Bydd yna rai elfennau o'r gwasanaethau gwybodaeth, cyngor a

chymorth sydd efallai'n fwy priodol i'w creu a'u cyflwyno ar lefel genedlaethol. Er enghraifft, byddai cael un man ar-lein o gael mynediad at yr wybodaeth yn sicrhau cysondeb i'r cyhoedd, ac yn osgoi dyblygu gwybodaeth genedlaethol.

3.34 Anogir Awdurdodau Lleol i sicrhau bod gwasanaethau gwybodaeth a chynghor eraill yn hysbys i'w gweithlu sy'n gweithio gyda rhieni, megis athrawon, yn ogystal ag i'r rhieni eu hunain.

3.35 Dylai Awdurdodau Lleol ystyried sut y gall darparu eu Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd yn lleol chwarae rhan yn y gwaith o ddarparu gwybodaeth yn genedlaethol, boed drwy un man mynediad ar-lein neu drwy gyfrwng arall. Dylai Awdurdodau Lleol sicrhau bod eu Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd Lleol yn hwyluso prosesau atgyfeirio rhwng sefydliadau eraill ledled y DU a sefydliadau cenedlaethol megis gwefannau a llinellau cymorth dros y ffôn.

Gwybodaeth am wasanaethau i blant anabl ac i blant ag anghenion addysgol arbennig

3.36 Mae'n ofynnol i Awdurdodau Lleol roi gwybodaeth am fynediad i wasanaethau a chyfleusterau arbenigol sydd ar gael mewn lleoliadau gofal plant, a rhoi gwybodaeth am:

- y gwasanaethau meddygol arbenigol, y gwasanaethau therapi, a'r gwasanaethau cymorth sydd ar gael
- y grwpiau cymorth arbenigol, y budd-daliadau treth, y cyngor ariannol, y mudiadau gwirfoddol perthnasol, a manylion y seibiannau byrdymor sydd ar gael.

3.37 Dylai'r wybodaeth a roddir fod wedi'i theilwra i anghenion unigol plant a rhieni.

3.38 Dylai gwasanaethau gwybodaeth weithio'n agos gyda changhennau lleol sefydliadau megis Cyswllt Teulu, Sefydliad Cenedlaethol Brenhinol Pobl Fyddar a Thwm eu Clyw, RNIB, Mencap, Scope, Plant yng Nghymru ac unrhyw wasanaeth portage lleol, gan ddefnyddio'r wybodaeth a'r cysylltiadau a fydd wedi'u sefydlu eisoes. Nid yw'r rhestr hon yn un hollgynhwysfawr a bydd sefydliadau eraill y dylai gwasanaethau gwybodaeth ddatblygu cydberthnasau gwaith â hwy. Mae'r holl fudiadau uchod yn cynnig cymorth a chynghor i deuluoedd â phlant anabl. Mae gan rai elusennau cenedlaethol grwpiau cymorth lleol hefyd ar gyfer y teuluoedd hyn. Dylai gwasanaethau gwybodaeth gymryd camau gweithredol i gasglu manylion ynghylch cyfleusterau o'r fath a gynigir yn lleol ac yn genedlaethol, a chynnal cysylltiadau effeithiol fel y gall rhieni gael gafael ar gymorth priodol pan fydd ei angen arnynt.

3.39 Ar hyn o bryd, mae'n ofynnol (o dan adran 332AA o Ddeddf Addysg 1996) i Awdurdodau Lleol drefnu bod unrhyw blentyn yn eu hardal sydd ag anghenion addysgol arbennig, bod rhiant plentyn o'r fath a bod cyfaill achos plentyn o'r fath yn cael cyngor a gwybodaeth am faterion yn ymwneud â'r anghenion hynny a chymryd pa gamau bynnag sy'n briodol, yn eu barn hwy, i sicrhau bod rhieni, penaethiaid, ysgolion a phobl eraill sy'n briodol, yn eu barn hwy, yn ymwybodol o'r Gwasanaethau Partneriaethau Rhieni. Dylai gwasanaethau gwybodaeth weithio gyda'u

partneriaethau lleol i ddefnyddio eu gwybodaeth a'u profiad o weithio gyda rhieni plant ag AAA i lywio, datblygu a gwella eu cysylltiadau er budd pob rhiant.

Rhoi gwybodaeth i rieni anabl

3.40 Dylai gwasanaethau gwybodaeth ystyried asesu anghenion rhieni anabl yn eu hardal i sicrhau bod modd iddynt gael mynediad i adeiladau a gwasanaethau a bod yr adeiladau a'r gwasanaethau yn cydymffurfio â Deddf Cydraddoldeb 2010, er enghraifft bod yna rampiau cadair olwyn, bod yna ddolenni sain a staff a all arwyddo neu gyfieithu, a bod modd darparu gwybodaeth drwy gyfryngau priodol. Gallai'r rhain gynnwys:

- Print bras/deunyddiau ar dâp sain
- Braille
- Fformatau sain
- Llinellau iaith
- Ffonau testun ar gyfer ymholwyr â nam ar eu clyw.

Nid yw'r rhestr yn un hollgynhwysfawr.

Gwasanaethau sy'n hyrwyddo'r defnydd o'r iaith Gymraeg

3.41 Mae Deddf 2006 yn gosod dyletswydd ar Awdurdodau Lleol yng Nghymru i sicrhau gofal plant digonol yn eu hardal i alluogi rhieni i gael gwaith neu aros yn y gwaith neu i ymgymryd ag addysg a hyfforddiant er mwyn cael gwaith. Wrth benderfynu p'un a yw'r ddarpariaeth gofal plant yn ddigonol i fodloni'r gofynion hyn, mae'n rhaid i Awdurdodau Lleol ystyried darparu gofal plant sy'n cynnwys yr iaith Gymraeg.

3.42 Er mwyn gwneud hyn yn effeithiol, bydd angen i Awdurdodau Lleol chwarae rôl ganolog yn y gwaith o ddatblygu darpariaeth gofal plant Gymraeg a dwyieithog yn eu hardaloedd, mewn partneriaeth â sefydliadau perthnasol.

3.43 Bydd angen i'r Awdurdod Lleol godi ymwybyddiaeth o faterion a chyfleon yn ymwneud â'r iaith Gymraeg a sicrhau bod ystyriaeth ddigonol ar bob lefel lle y gwneir penderfyniadau am arian ar gyfer darpariaeth gofal plant Gymraeg a dwyieithog. Dylid cyfeirio at y gwybodaeth hyn yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg yr Awdurdod Lleol. Dylid ystyried y heriau ychwanegol a brofir gan leoliadau cyfrwng Cymraeg o ran cynaliadwyedd ac ehangu: cymorth i leoliadau gofal plant sy'n awyddus i ddatblygu a chynyddu eu defnydd o'r Gymraeg; recriwtio ac ariannu gweithwyr datblygu a chynlluniau chwarae.

3.44 Wrth ystyried y galw am ofal plant Cymraeg a dwyieithog, dylid ystyried y ffactorau canlynol fel dangosyddion ar gyfer y tebygolrwydd o alw mwy am ddarpariaeth gofal plant Gymraeg a dwyieithog yn y dyfodol:

- Y cynnydd yn nifer y siaradwyr Cymraeg ifanc
- Y cynnydd yn nifer y plant sy'n derbyn addysg Gymraeg ar hyn o bryd
- Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg a Strategaeth Iaith Cymraeg Llywodraeth Cymru

- Unrhyw ddatblygiadau economaidd ar raddfa mawr
- Canlyniadau arolygon a gynhaliwyd i asesu'r galw ymhlith rhieni am addysg cyfrwng Gymraeg
- Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg yr Awdurdod Lleol

3.45 Bydd casglu gwybodaeth sylfaen am lefelau presennol y ddarpariaeth gofal plant Gymraeg a dwyieithog yn ffactor allweddol wrth gynllunio i ateb y galw am ddarpariaeth Gymraeg a dwyieithog ar hyn o bryd ac yn y dyfodol. Ystyrir ei bod yn bwysig nodi iaith y ddarpariaeth, yn arbennig o ran rhoi gwybodaeth gywir i rieni i'w helpu i wneud eu dewis.

3.46 Er mwyn hwyluso'r broses o gasglu a choladu data, dylid defnyddio'r disgrifiadau ar gyfer y defnydd o'r Gymraeg mewn lleoliadau gofal plant, a nodir yn Atodlen 1 y canllawiau hyn.

3.47 Bydd Awdurdodau Lleol yn casglu gwybodaeth i sefydlu a chynnal llinell sylfaen o'r ddarpariaeth bresennol o ofal plant Cymraeg a dwyieithog drwy ddata AGGCC, fel rhan o'u hunanasesiad blynyddol o wasanaeth, a holiaduron Awdurdodau Lleol a roddir i ddarparwyr sydd wedi'u heithrio rhag gorfod cofrestru a darparwyr a gymeradwywyd (nanis a gymeradwywyd o dan Gynllun Cymeradwyo Gwirfoddol Llywodraeth Cymru).

3.48 Dylai'r gwasanaethau gwybodaeth roi gwybodaeth i rieni a darpar rieni am fanteision magu plant yn ddwyieithog a defnyddio'r Gymraeg yn y cartref, sut i gael gafael ar lenyddiaeth a chyhoeddiadau Cymraeg, a'r dosbarthiadau Cymraeg sydd ar gael.

3.49 Dylai rhieni a darpar rieni gael gwybod am fentrau perthnasol sy'n annog rhieni newydd i siarad Cymraeg â'u plant neu sy'n cynnig cyfle i rieni a gofalwyr fwynhau chwarae gyda'u plant a chymdeithasu mewn awyrgylch Cymraeg anffurfiol.

Cael Gafael ar y Gwasanaeth Gwybodaeth

3.50 Mae Adran 27 (6) o Ddeddf 2006 yn ei gwneud yn ofynnol i Awdurdodau Lleol fynd ati'n rhagweithiol i sefydlu a chynnal y gwasanaeth gwybodaeth gan ei gwneud mor hwylus â phosibl i bobl ei ddefnyddio ac, yn arbennig, mewn ffyrdd sy'n cyrraedd pobl a allai fel arall ei chael yn anodd manteisio ar y gwasanaeth.

3.51 Dylid ystyried y bydd pobl am allu ymweld â'r gwasanaeth yn bersonol, ei ffonio, defnyddio ei wefannau, anfon negeseuon e-bost ato neu ddefnyddio ei dudalennau ar gyfryngau cymdeithasol. Dylai fod cyfeiriadau amlwg o brif wasanaethau gwybodaeth yr Awdurdod Lleol, megis llyfrgelloedd, switsfyrddau ffôn, a phrif wefan yr Awdurdod Lleol. Dylai fod wedi'i integreiddio hefyd â mentrau gwasanaethau gwybodaeth eraill neu wedi'i gysylltu â hwy. Drwy ddefnyddio gwasanaeth ateb, dylai fod ar gael 24 awr y dydd. Ar y wefan, dylai chwilio am "gofal plant" arwain at y Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd. Dylai fod dolenni i wefannau a chyfryngau cymdeithasol Llywodraeth Cymru ac i Wasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd lleol eraill, yn arbennig y rhai sydd o fewn yr ardal uniongyrchol teithio i'r gwaith. Mae'n bwysig iawn bod gwefannau yn cael eu hadolygu'n rheolaidd i sicrhau mai'r wybodaeth ddiweddaraf sy'n cael ei rhoi.

3.52 Dylai gwybodaeth fod ar gael yn hwylus i'r holl rieni a allai fel arall ei chael yn anodd cael gafael ar y cymorth sydd ei angen arnynt. Dylid mynd ati'n rhagweithiol i gynnig gwasanaethau i bobl, a chysylltu â phartneriaid, i gynyddu nifer y bobl o deuluoedd sydd dan anfantais ac ar incwm isel sy'n manteisio ar y gwasanaeth lle y bo'n briodol. Bydd angen i Awdurdodau Lleol ystyried y ddemograffeg ac amgylchiadau lleol y rhai sydd o bosibl wedi'u hallgáu'n gymdeithasol yn eu hardaloedd. Dylai hyn gynnwys pobl o gymunedau duon a lleiafrifoedd ethnig, rhieni ifanc (yn cynnwys y rhai sydd am ddychwelyd i ddysgu), pobl y mae Saesneg yn iaith ychwanegol iddynt, rhieni plant ag anableddau, ffoaduriaid, ceiswyr lloches, teuluoedd â rhieni anabl neu rieni â salwch meddwl a theithwyr. Dylid rhoi gwybodaeth a chymorth i bawb sydd eu hangen arnynt gan eu bod yn gofalu am blentyn, yn dadau yn ogystal â mamau; a gofawyr yn ogystal â rhieni naturiol.

3.53 Dylai gwasanaethau gwybodaeth hefyd sicrhau bod pobl ac asiantaethau allweddol sy'n gweithio gyda phlant sy'n derbyn gofal yn gallu cael gafael ar yr un wybodaeth ag sydd ar gael i rieni. Ymhlith y bobl hynny y dylid rhoi'r wybodaeth iddynt mae: gofawyr maeth, gweithwyr cymdeithasol, gweithwyr gofal preswyl, gwasanaethau maeth annibynnol, rhieni sy'n mabwysiadu a darpar rieni sy'n mabwysiadu.

3.54 Dylai Awdurdodau Lleol ystyried anghenion rhieni yn eu hardal, a rhoi sylw penodol i ddiwallu anghenion y grwpiau a nodwyd, grwpiau a fyddai fel arall yn ei chael yn anodd efallai cael gafael ar y gwasanaethau gwybodaeth. Mae'n bosibl y bydd yr Awdurdodau Lleol am ystyried cynnal asesiad blynyddol i'w galluogi i fonitro ac adolygu nifer y bobl o'r grwpiau hyn sy'n manteisio ar y gwasanaethau gwybodaeth.

Lleoliadau Darparu'r Wybodaeth

3.55 Dylai Awdurdodau Lleol sicrhau bod gwybodaeth ar gael mewn ystod eang o leoliadau, yn arbennig mewn mannau y bydd rhieni'n ymweld â hwy'n aml. Dau o'r prif leoliadau lle darperir gwybodaeth fydd canolfannau plant integredig ac ysgolion bro.

3.56 Yn ogystal â chanolfannau plant integredig ac ysgolion bro, dylid darparu'r wybodaeth hon mewn meddygfeydd, llyfrgelloedd, canolfannau cymunedol, siopau, swyddfeydd post, ysgolion, ciosgau ac ati.

Diogelu Data

3.57 Bydd angen i Awdurdodau Lleol sicrhau eu bod yn cydymffurfio â Deddf Diogelu Data 1998 pan fyddant yn rhoi gwybodaeth i leoliadau eraill. Er enghraifft, bydd angen ystyried goblygiadau rhannu gwybodaeth am warchodwyr plant. Os bydd angen arweiniad ar y gwasanaethau gwybodaeth o ran sut i sicrhau cydymffurfiaeth â'r Ddeddf, dylent ymgynghori â gwasanaeth cyfreithiol yr Awdurdod Lleol. Mae rhagor o wybodaeth am ddiogelu data ar gael o Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth yn: <http://ico.org.uk>.

3.58 Anogir Awdurdodau Lleol i hyrwyddo eu gwasanaethau gwybodaeth ymhlith rhieni, ac yn arbennig ymhlith y grwpiau hynny a allai ei chael yn anodd cael gafael ar wybodaeth. Bydd Llywodraeth Cymru yn darparu cymorth ar gyfer gwasanaethau gwybodaeth ac yn cyhoeddi enghreifftiau o arfer da o bryd i'w gilydd ar y cyd â'r gwasanaethau gwybodaeth ledled Cymru.

Fformat Deunyddiau

3.59 Gallai fod yn gostus, ac o bosibl yn wastraffus, i'r holl lenyddiaeth a gynhyrchir gan y gwasanaethau gwybodaeth gael ei chynhyrchu mewn ystod eang o ieithoedd heb ystyried y ddemograffeg leol. **Awgrymir y dylai'r Gwasanaethau Gwybodaeth ledled Cymru rannu costau deunyddiau ysgrifenedig a ddarperir mewn amrywiaeth o fformatau i adlewyrchu anghenion cymunedau lleol.**

Cwsmeriaid/Cleientiaid/Defnyddwyr Gwasanaethau

3.60 Mae Adrannau 27 (2) a 27 (5) o Ddeddf 2006 yn ei gwneud yn ofynnol i wasanaethau gael eu darparu i rieni neu ddarpar rieni. Mae Adran 27 (9) yn diffinio'r termau hyn. Mae'n ofynnol i Awdurdodau Lleol sicrhau bod gwybodaeth ar gael i bob darpar riant a rhiant yn eu hardal sydd â phlant hyd at 20 oed.

3.61 Dylai Awdurdodau Lleol sicrhau y rhoddir gwybodaeth er mwyn cefnogi pobl yn eu rôl fel rhieni yn bennaf.

Diffinnir rhieni fel:

- Pob rhiant naturiol;
- Unrhyw berson sydd â chyfrifoldeb rhiant dros blentyn, er nad yw'n rhiant naturiol;
- Unrhyw berson sydd â phlentyn yn ei ofal, er nad yw'n rhiant naturiol.

3.62 Caiff rhieni nad ydynt yn byw gyda'u plant, yn dadau ac yn famau, eu cynnwys yn y diffiniad uchod o rieni a'r diffiniad a geir yn Neddf 2006. Golyga hyn na ddylid cyfyngu trafodaethau ynghylch anghenion plant/pobl ifanc unigol i bobl â chyfrifoldeb rhiant/gofal am y plentyn. Gellir cynnig y gwasanaeth i bawb sy'n rhiant yn ôl y diffiniad, oni fydd gorchymyn llys yn cyfyngu ar allu unigolyn i arfer cyfrifoldeb rhiant. Dylai gwasanaethau gwybodaeth osgoi bod yn rhan o unrhyw wrthdaro rhwng rhieni. Mewn achosion lle na all rhieni ddatrys materion ymysg ei gilydd, efallai y bydd y gwasanaeth gwybodaeth am awgrymu bod y rhiant yn mynd ar drywydd cyngor cyfreithiol annibynnol ynghylch cael gorchymyn llys yn nodi yn union pa benderfyniadau y gall pob rhiant eu gwneud o ran y plentyn.

3.63 Mae pob cyfeiriad at rieni yn cynnwys tadau a mamau. Mae buddiant tadau ym mhob agwedd ar fywyd a datblygiad eu plant yn bwysig. Dylai gwasanaethau gwybodaeth ymdrechu i asesu anghenion gwybodaeth tadau yn eu hardal, ac ymdrechu'n benodol i sicrhau bod gwybodaeth ar gael mewn fformatau a thrwy gyfryngau sy'n debygol o'u cynnwys.

3.64 Disgwylir mai rhieni a darpar rieni fydd yn defnyddio'r wybodaeth yn bennaf. Fodd bynnag, dylai'r Awdurdod Lleol hefyd roi gwybodaeth i bobl sy'n gweithredu ar ran y rhiant, gan gynnwys neiniau a theidiau a pherthnasau eraill, ffrindiau a

chyfryngwyr eraill. Rhydd is-adran 27 (4) o Ddeddf 2006 bŵer dewisol i Awdurdodau Lleol roi gwybodaeth i'r cyfryw bobl ag y cred yr Awdurdod Lleol eu bod yn briodol. Dim ond gwybodaeth gyhoeddus y dylai Awdurdodau Lleol ei rhoi i gyfryngwyr, gan gynnwys manylion cyswllt ar gyfer gwasanaethau a allai helpu'r rhiant. Ni ddylai gwasanaethau gwybodaeth drafod gwybodaeth am blant unigol ag unrhyw un ar wahân i'w rhieni, fel y'u diffinnir uchod, neu â phobl ifanc neu blant unigol os ystyrir eu bod yn ddigon aeddfed. Ni ddylai Awdurdodau Lleol a gwasanaethau gwybodaeth drafod manylion rhieni, plant a phobl ifanc penodol â'r rhai sy'n holi ar ran rhieni, a dylent hefyd sicrhau cydymffurfiaeth â Deddf Diogelu Data 1998.

3.65 Mae Deddf 2006 hefyd yn egluro bod yn rhaid darparu'r gwasanaeth mewn ffyrdd a fydd yn nodi ac yn cyrraedd teuluoedd a allai fel arall ei chael yn anodd cael gafael ar wybodaeth.

3.66 Mae'n bwysig bod y Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd yn dilyn protocol AGGCC ac yn cynnal cysylltiad agos â darparwyr gofal plant lleol er mwyn cael yr wybodaeth ddiweddaraf am bob darparwr cofrestredig.

3.67 Dylai gwasanaethau gwybodaeth hefyd roi cymorth i unigolion sydd â diddordeb mewn darparu gofal dydd neu fod yn warchodwyr plant. Dylent ddarparu gwybodaeth fras ar y gofynion cofrestru. Dylai gwasanaethau gwybodaeth hefyd ddarparu gwybodaeth berthnasol i bobl sy'n chwilio am hyfforddiant mewn addysg gynnar, gofal plant neu waith chwarae.

Rheoli a Threfnu'r Gwasanaeth Gwybodaeth

3.68 Mae Adran 27 (1) o Ddeddf 2006 yn ei gwneud yn ofynnol i Awdurdodau Lleol sefydlu a chynnal gwasanaethau sy'n rhoi gwybodaeth, cyngor a chymorth.

3.69 Awdurdodau Lleol fydd yn penderfynu ar y model mwyaf priodol ar gyfer eu hardal er mwyn sicrhau y darperir yr ystod lawn o wasanaethau cymorth i rieni mewn ffordd gydgyssylltiedig. Bydd Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd effeithiol sydd â llawer o adnoddau yn helpu'r Awdurdod Lleol i fodloni gofynion adrannau 22 a 26 o ddyletswydd Deddf 2006 i sicrhau gofal plant digonol i rieni sy'n gweithio. Bydd yr Awdurdod Lleol yn sicrhau bod y gwasanaeth gwybodaeth yn hwylus i'w ddefnyddio ac yn diwallu anghenion rhieni. Dylai fod o ansawdd uchel. Bydd llawer o Awdurdodau Lleol yn awyddus i adeiladu ar yr arbenigedd sydd eisoes ar gael yn eu Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd.

3.70 Rhaid i Awdurdodau Lleol roi ystyriaeth i'r gwasanaethau gwybodaeth, cyngor a chymorth eraill sydd ar gael wrth gynllunio a datblygu gwasanaethau. Ni ddylid dyblygu rhai eraill a dylid un ai eu hintegreiddio neu dylai fod yn hawdd cael gafael ar un gwasanaeth drwy wasanaeth arall. Gan gydweithio â'u partneriaid rhanbarthol, rhaid i Awdurdodau Lleol sicrhau bod cyfeiriaduron gwasanaethau, gwasanaethau cynghori a llinellau cymorth sydd eisoes yn bod, fel Dewis, MEIC a Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd, wedi'u halinio'n effeithiol er mwyn datblygu gwasanaeth gwybodaeth dibynadwy ar gyfer pob defnyddiwr.

3.71 Bydd yna rai elfennau o'r gwasanaethau gwybodaeth, cyngor a chymorth sydd efallai'n fwy priodol i'w creu a'u cyflwyno ar lefel genedlaethol. Er enghraifft, byddai

cael un man ar-lein o gael mynediad at yr wybodaeth yn sicrhau cysondeb i'r cyhoedd, ac yn osgoi dyblygu gwybodaeth genedlaethol. Byddai hefyd yn ei gwneud yn haws cael gafael ar wybodaeth ac yn ddull mwy darbodus ac effeithlon.

3.72 Penderfynir ar drefniadau lleol Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd a gwasanaethau gwybodaeth, cyngor a chymorth yn lleol neu'n rhanbarthol ac mae gan bob Awdurdod Lleol fodel/strwythur gwahanol ar gyfer y gwasanaethau hyn.

3.73 Dylid sicrhau hyblygrwydd o fewn trefniadau Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd er mwyn gallu treialu'r gwahanol ddulliau cyflenwi, yn enwedig wrth i dechnoleg newid, er mwyn gweld pa rai sydd fwyaf effeithiol o ran cyflawni anghenion defnyddwyr. Er mwyn sicrhau y bydd darpar ddefnyddwyr y gwasanaethau yn gallu cael gafael ar yr wybodaeth sydd ei hangen arnynt, bydd yn rhaid i'r Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd ddatblygu a mireinio eu dulliau yn barhaus. Er bod technoleg yn creu cyfleoedd newydd, mae angen i Wasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd hefyd ystyried sut i gyrraedd y rheini nad ydynt yn dod i gysylltiad â hwy, a'r rheini sy'n anos eu cyrraedd, ac efallai y bydd angen cwrdd â hwy wyneb yn wyneb a/neu greu gwasanaethau pontio.

3.74 Dylai fod gan bob Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd strategaeth wybodaeth sy'n dangos sut y mae am ddiwallu anghenion defnyddwyr yn yr ardal. Dylai'r strategaeth nodi:

- sut gellir cael gafael ar yr wybodaeth;
- beth mae defnyddwyr y gwasanaeth yn ei wneud â'r wybodaeth.

Mae'n annhebygol y bydd un model yn unig o ddarparu gwybodaeth yn diwallu holl anghenion defnyddwyr mewn ardal.

Ansawdd

3.75 Mae angen i'r rheini sy'n gyfrifol am reoli gwybodaeth sicrhau bod yna drefniadau staffio cymwys digonol er mwyn cyrraedd y targedau a sicrhau gwasanaeth o ansawdd da. Mae staff yn debygol o fod angen cymysgedd o gymwysterau a sgiliau, a dylai fod gan bob Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd system arfarnu staff, gan asesu anghenion hyfforddi a datblygu yn rheolaidd.

3.76 Dylai Awdurdodau Lleol sicrhau bod yr wybodaeth sydd ar gael yn gyflawn ac yn berthnasol i anghenion lleol/y sawl sy'n gwneud ymholiadau. Dylid diweddarau gwybodaeth a gasglwyd yn lleol bob blwyddyn o leiaf, yn unol â strategaeth wybodaeth y Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd fel yr amlinellir yn y Safonau Gofynnol i Wasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd.

Ymgynghori â rhieni, adolygu a gwerthuso

3.77 Dylid ymgynghori â rhieni ynghylch yr wybodaeth sydd ei hangen arnynt a'r modd y byddai'n well ganddynt ei chael. Dylid adolygu sut mae'r gwasanaeth gwybodaeth yn gweithio'n ymarferol a chynnwys yr wybodaeth y gall ei rhoi i sicrhau eu bod yn briodol ac yn effeithiol. Gellir cynnal ymgynghoriad ac adolygiad yn fwyaf

effeithiol fel rhan o ofynion eraill i Awdurdodau Lleol ymgynghori â rhieni, er enghraifft fel rhan o'r ddyletswydd i asesu digonolrwydd y ddarpariaeth gofal plant, ac asesu anghenion y boblogaeth am ofal a chymorth, rhywbeth a ystyrir wrth lunio sail dystiolaeth gwasanaethau gwybodaeth, cyngor a chymorth. Mae asesiadau o'r boblogaeth hefyd yn defnyddio'r gwasanaethau gwybodaeth, cyngor a chymorth er mwyn deall anghenion pobl yr ardal, a beth yw'r wybodaeth, y cyngor a'r cymorth y maent yn gofyn amdanynt.

3.78 Dylai Awdurdodau Lleol sicrhau bod y Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd yn cael eu gwerthuso fel rhan o'u systemau sicrhau ansawdd mewnol.

Pennod 4- Pwerau Awdurdodau Lleol, trefniadau a thaliadau (Adrannau 23, 24 a 25)

4.1 Disgrifir pwerau Awdurdod Lleol mewn perthynas â darparu gofal plant o dan Adran 23 o Ddeddf 2006. Noda Adrannau 24 a 25 y trefniadau rhwng yr Awdurdod Lleol a'r darparwyr gofal plant, a'r taliadau pan fydd Awdurdod Lleol yn darparu gofal plant.

Adran 23 - Pwerau Awdurdod Lleol mewn perthynas â darparu gofal plant

4.2 Mae Adran 23 yn caniatáu i Awdurdodau Lleol ddarparu gofal plant ac mae'n rhoi'r pwerau sydd eu hangen ar Awdurdodau Lleol i ymgysylltu'n effeithiol â darparwyr gofal plant er mwyn cyflawni'r ddyletswydd i sicrhau gofal plant digonol a osodwyd arnynt gan y Ddeddf hon. Mae'r pwerau hefyd yn galluogi Awdurdodau Lleol i helpu neu i wneud trefniadau â darparwyr gofal plant, yn cynnwys y rhai o'r sector preifat a'r sector gwirfoddol, i ddiwallu anghenion rhieni a llenwi'r bylchau yn y ddarpariaeth a nodwyd ganddynt. Ymhlith y cymorth a roddir ar hyn o bryd mae, er enghraifft, cyngor busnes a chyngor ar y farchnad, defnyddio cyfleusterau, cydgysylltu rhwydweithiau, a grantiau a chymorth ariannol.

Adran 24 - Trefniadau rhwng Awdurdodau Lleol a darparwyr gofal plant

4.3 Mae Adran 24 yn berthnasol lle bydd Awdurdod Lleol yn dod i gytundeb ariannol â darparwr ynghylch darpariaeth gofal plant. Mewn amgylchiadau o'r fath, rhaid i'r Awdurdod Lleol arfer ei bwerau i sicrhau bod y darparwr yn cyflawni unrhyw ofynion a bennwyd. Os bydd yna amodau penodedig a'r darparwr yn methu â bodloni'r amodau hynny, gall yr Awdurdod Lleol ei gwneud yn ofynnol i ad-dalu'r cymorth ariannol i gyd neu'n rhannol.

4.4 Wrth bennu amodau lleol, argymhellir bod Awdurdodau Lleol yn ystyried y canllawiau hyn, sy'n cynnwys egwyddorion a gynlluniwyd i sicrhau cysondeb o ran ansawdd a safonau. Argymhellir hefyd, wrth bennu amodau lleol, bod Awdurdodau Lleol yn ymgynghori â'u partneriaid cyflawni ac yn ystyried yr amodau yn ofalus, er mwyn osgoi unrhyw rai a allai eithrio neu olygu anfantais i ddarparwr neu grŵp o ddarparwyr penodol.

4.5 Mae Adran 24 yn ategu'r ddyletswydd i sicrhau gofal plant digonol gan ei bod hefyd yn gymwys lle bydd Awdurdodau Lleol yn rhoi cymorth ariannol neu gymorth arall i ddarparwyr o dan Adran 23. Mae Adran 24 hefyd yn darparu'r gallu i Awdurdodau Lleol bennu amodau i'w gosod ar ddarparwyr, a'i gwneud yn ofynnol iddynt ad-dalu'r cyllid oni fodlonir yr amodau hynny.

Adran 25 - Taliadau pan fo Awdurdod Lleol yn darparu gofal plant

4.6 Rhydd Adran 25 bŵer i Awdurdodau Lleol godi tâl am ofal plant, gan sicrhau bod Awdurdodau Lleol, lle y bo'n briodol, yn gallu talu costau'r ddarpariaeth a wnânt. Ceir eithriadau; ni cheir codi tâl am ofal plant y mae'r Awdurdodau Lleol yn ei ddarparu ar gyfer plant mewn angen o dan y ddyletswydd yn Neddf Plant 1989.

Sicrhau digonolrwydd darpariaeth gofal plant

4.7 I helpu i gyflawni eu dyletswyddau o dan Ddeddf 2006, dylai Awdurdodau Lleol roi rhaglen ar waith i gefnogi lleoedd gofal plant newydd, grantiau cychwyn, rhaglen grantiau cynaliadwyedd, gwasanaeth gwybodaeth i deuluoedd, a rhaglen cymorth hyfforddiant ym maes gofal plant. Dylai Awdurdodau Lleol weithio gyda sefydliadau partner i elwa ar eu harbenigedd a chael eu cymorth wrth gyflawni eu dyletswyddau. Dylid rhoi ystyriaeth benodol i anghenion gofal plant teuluoedd incwm isel, teuluoedd â phlant anabl, a theuluoedd sydd am dderbyn gofal plant cyfrwng Cymraeg.

4.8 Mae'n bosibl y bydd Awdurdodau Lleol am ystyried ffyrdd eraill o gynnal y sector gofal plant, er enghraifft:

- Cynllun cymorth lleoedd
- Cymhorthdal hyfforddiant
- Cymorth i leoliadau wrth wneud cais am ffynonellau cyllid eraill, e.e. Plant mewn Angen, ffynonellau'r Loteri
- Annog cydweithio a rhannu offer ag ysgolion.

Hyfforddiant

4.9 Dylai Awdurdodau Lleol ddefnyddio eu cronfeydd yn strategol i helpu darparwyr gofal plant i fodloni gofynion y Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer Gofal Plant a Reoleiddir o ran cymwysterau, ac yn fwy cyffredinol i wella ansawdd.

4.10 Dylai rhaglen hyfforddi effeithiol gynnwys elfennau fel:

- Amddiffyn a diogelu plant
- Cymorth Cyntaf
- Cymwysterau cenedlaethol yn unol â'r Safonau Gofynnol Cenedlaethol (Gofal plant/Gwaith chwarae)
- Atal Tân
- Hylendid
- Datblygiad Proffesiynol Parhaus
- Ymgynghori â phlant a rhieni
- Integreiddio plant ag anghenion arbennig
- Cymorth busnes a rheoli.

4.11 Dylai'r Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd lleol gynnig gwybodaeth am gyfleoedd i hyfforddi ym maes gofal plant.

Pennod 5 - Monitro Perfformiad

5.1 Mae'r rheoliadau⁴ a wnaed dan adran 26 o'r Ddeddf 2006 yn ei gwneud hi'n ofynnol i Awdurdodau Lleol i adolygu eu hasesiadau o'r ddarpariaeth gofal plant yn barhaus a chynnal adolygiadau newydd o leiaf bob pum mlynedd. Bydd yn ofynnol i Awdurdodau Lleol fonitro eu cynnydd eu hunain wrth sicrhau gofal plant digonol ac, yn arbennig, eu llwyddiant wrth gau bylchau mewn darpariaeth drwy lunio a chyflwyno adroddiadau cynnydd i Weinidogion Cymru yn flynyddol.

5.2 Bydd Awdurdodau Lleol yn cael adborth gan amrywiaeth o ffynonellau yn yr ymgynghoriadau sy'n rhan o'r asesiadau o dan Adran 26. Yn ogystal, dylent ddefnyddio mathau eraill o adborth megis adborth gan Wasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd yr Awdurdod Lleol (mewn perthynas ag Adran 22 o'r Ddeddf Gofal Plant) yn y cyfnodau rhwng yr asesiadau. Hynny er mwyn casglu barn gan rieni o ran pam nad yw gofal plant yn diwallu eu hanghenion, a chanfod pa mor effeithiol y caiff y ddyletswydd digonolrwydd gofal plant ei chyflawni.

5.3 Bydd y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd yn gyswllt rhwng dyletswydd yr Awdurdod Lleol i sicrhau gofal plant digonol a'i ddyletswydd i roi gwybodaeth, cyngor a chymorth o dan Adran 27 o'r Ddeddf Gofal Plant. Dylai Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd yr Awdurdod Lleol gasglu gwybodaeth am rieni na allant fanteisio ar ofal plant a'i throsglwyddo i'r bobl sy'n gyfrifol am reoli'r dyletswyddau i asesu a sicrhau gofal plant digonol.

Mynd i'r afael â phryderon

5.4 Ni ddisgwylir i Awdurdodau Lleol sefydlu gweithdrefn gwyno ychwanegol mewn perthynas â'r dyletswyddau a gwmpesir gan y canllawiau hyn yn ychwanegol at eu gweithdrefnau presennol. Fodd bynnag, dylai Awdurdodau Lleol, fel rhan o'u gweithdrefn gwyno gyffredinol, ddarparu llwybr i rieni sy'n cynnwys cyfeiriadau clir mewn perthynas â materion gofal plant fel y gallant gyflwyno cwynion os na ddiwellir eu hanghenion gofal plant. Dylai'r broses hon fod yn syml i rieni ac yn un y mae'n hawdd ei nodi.

⁴ Rheoliadau Deddf Gofal Plant 2006 (Asesiadau Awdurdodau Lleol) (Cymru) 2016

Atodlen 1

Diffiniadau o'r categorïau iaith

Lleoliad cyfrwng Cymraeg

Cymraeg yw prif iaith dydd i ddydd y lleoliad. Cymraeg yw iaith yr holl weithgareddau, a'r iaith a ddefnyddir i gyfathrebu â phlant a phobl ifanc. Mae hefyd yn iaith gweinyddiaeth y lleoliad. Mae'r lleoliad yn cyfathrebu gyda rhieni naill ai yn Gymraeg neu yn Gymraeg a Saesneg yn unol â dewis y rhieni. Croesawir plant o bob cefndir iaith i'r ddarpariaeth.

Lleoliad cyfrwng Cymraeg a Saesneg

Mae'r Gymraeg a'r Saesneg yn cael eu defnyddio ochr yn ochr fel ieithoedd o fewn y lleoliad ac mae elfennau dwyieithog llawn. Defnyddir Cymraeg a Saesneg fel ieithoedd cyfathrebu gyda'r plant a phobl ifanc, a defnyddir y ddwy iaith ar gyfer gweithgareddau. Defnyddir y ddwy iaith ar gyfer gweinyddiaeth y lleoliad. Mae'r lleoliad yn cyfathrebu gyda rhieni naill ai yn Gymraeg neu yn Gymraeg a Saesneg yn unol â dewis y rhieni.

Lleoliad cyfrwng Saesneg gyda rhai elfennau dwyieithog

Saesneg yw prif iaith dydd i ddydd y lleoliad gyda rhai elfennau dwyieithog. Saesneg yw iaith y mwyafrif o'r gweithgareddau, a'r prif iaith y cyfathrebu gyda'r holl blant a phobl ifanc. Darperir yr elfen Gymraeg drwy gyflwyno rhywfaint o Gymraeg i blant a phobl ifanc trwy ddefnyddio cyfarchion, caneuon, storïau a gemau. Mae cyfran y Gymraeg a ddefnyddir yn amrywio yn ôl gallu ieithyddol y staff. Saesneg yw iaith gweinyddiaeth y lleoliad. Mae'r lleoliad yn cyfathrebu gyda rhieni yn Saesneg.

Lleoliad cyfrwng Saesneg

Saesneg yw iaith dydd i ddydd y lleoliad. Saesneg yw iaith yr holl weithgareddau, a iaith cyfathrebu â phlant a phobl ifanc. Saesneg hefyd yw iaith gweinyddiaeth y lleoliad. Mae'r lleoliad yn cyfathrebu gyda rhieni yn Saesneg.

Atodlen 2 – Ymgysylltu â Rhanddeiliaid

Wrth gynnal eu Hasesiad Digonolrwydd Gofal Plant bydd angen i Awdurdodau Lleol ymgynghori â'r rhanddeiliaid canlynol yn eu hardal, fel yr ystyrir yn briodol:

- plant;
- rhieni neu ofalwyr;
- darparwyr gofal plant;
- personau sy'n cynrychioli plant, rhieni neu ofalwyr a darparwyr gofal plant;
- personau sydd â diddordeb mewn gofal plant;
- personau sy'n cynrychioli'r rheini â diddordeb mewn gofal plant;
- personau sy'n cynrychioli cyflogwyr lleol a sefydliadau cyflogwyr;
- cyflogwyr lleol;
- Awdurdodau Lleol cyfagos;
- ysgolion;
- colegau addysg bellach

Rhaid i Awdurdodau Lleol hefyd ymgynghori â'r partneriaethau a'r sefydliadau canlynol wrth gynnal eu Hasesiad Digonolrwydd Gofal Plant:

- Bwrdd Diogelu Plant;
- Fforwm Addysg Cyfrwng Cymraeg (os yw wedi'i sefydlu yn ardal yr Awdurdod Lleol);
- Grŵp Monitro Chwarae (os yw wedi'i sefydlu yn ardal yr Awdurdod Lleol).

Rhaid i Awdurdodau Lleol hysbysu eu swyddfeydd Canolfan Byd Gwaith lleol hefyd a gwahodd eu sylwadau ar yr Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant.

Atodlen 3 – Mathau o ofal plant a gwasanaethau

MATH o ofal plant	GWASANAETH gofal plant a gynigir
Gwarchodwr plant	Gofal dydd llawn
	Gofal hanner diwrnod (yb)
	Gofal hanner diwrnod (yp)
	Cyn ysgol
	Ar ôl ysgol
	Gwasanaeth cofleidiol ar gyfer lleoliad Addysg Gynnar rhan-amser, e.e. cylch chwarae, ysgol neu feithrinfa
	Darpariaeth gwyliau
	Arall
Gofal Dydd	GWASANAETH gofal plant a gynigir
Gofal Dydd Llawn	Meithrinfa – diwrnod llawn
	Meithrinfa – hanner diwrnod (yb)
	Meithrinfa – hanner diwrnod (yp)
	Cyn ysgol
	Ar ôl ysgol
	Cylch Chwarae/ Cylch Meithrin (yb)
	Cylch Chwarae/ Cylch Meithrin (yp)
	Crèche
	Gwasanaeth cofleidiol ar gyfer lleoliad Addysg Gynnar rhan-amser, e.e. cylch chwarae, ysgol neu feithrinfa
	Cinio
	Darpariaeth gwyliau
	Arall
Gofal Dydd Sesiynol	Bore yn unig
	Pnawn yn unig
	Gwasanaeth cofleidiol ar gyfer lleoliad Addysg Gynnar rhan-amser, e.e. cylch chwarae, ysgol neu feithrinfa
	Cinio
	Arall
Crèche	Gofal dydd llawn
	Bore yn unig
	Prynhawn yn unig
	Gofal gwyliau
	Arall

MATH o ofal plant	GWASANAETH gofal plant a gynigir
Gofal y Tu Allan i'r Ysgol	Cyn ysgol
	Ar ôl ysgol
	Gofal gwyliau drwy'r dydd
	Sesiynau Cynllun Chwarae
	Arall
Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored	Cyn ysgol
	Ar ôl ysgol
	Cynlluniau chwarae gwyliau
	Sesiynau cynlluniau chwarae
	Arall
Nani (a gymeradwywyd o dan Gynllun Cymeradwyo Gwirfoddol Llywodraeth Cymru)	Gofal dydd llawn
	Gofal hanner diwrnod (yb)
	Gofal hanner diwrnod (yp)
	Cyn ysgol
	Ar ôl ysgol
	Gwasanaeth cofleidiol ar gyfer lleoliad Addysg Gynnar rhan-amser, e.e. cylch chwarae, ysgol neu feithrinfa
	Gofal gwyliau
	Arall

Atodlen 4 - Holiadur Darparwr Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant – Darpariaeth Cofrestredig

1.1 Enw'r gwasanaeth	
1.2 Rhif tystysgrif AGGCC	
1.3 Dyddiad cofrestru	
1.4 Cyfeiriad y gwasanaeth	
1.5 Rhif ffôn	
1.6 Cyfeiriad e-bost	
1.7 Cyfeiriad gwefan	

1.8 Math o Wasanaeth Gofal Plant

Mae'r holl wasanaethau gofal plant a reoleiddir gan AGGCC mewn dau gategori: gwarchodwyr plant neu wasanaethau gofal dydd. Amlygwch y wybodaeth ychwanegol (fel y'i rhestrir isod) ynglŷn ag ystod y gwasanaethau rydych yn eu cynnig fel gwarchodwr plant, gofal dydd llawn, gofal y tu allan i'r ysgol, darpariaeth chwarae mynediad agored, crèche a gofal dydd sesiynol.

Math o Ofal Plant	Ystod Gwasanaeth	Ticiwch bob un sy'n berthnasol
1.8.1 Gwarchodwr Plant	Gofal dydd llawn	
	Gofal hanner diwrnod am	
	Gofal hanner diwrnod pm	
	Cyn yr ysgol	
	Ar ôl yr ysgol	
	Gofal cofleidiol mewn lleoliad addysg gynnar rhan amser, e.e. cylch chwarae, ysgol neu feithrinfa	
	Darpariaeth gwyliau	
	Arall – nodwch	

Math o Ofal Plant	Ystod Gwasanaeth	Ticiwch bob un sy'n berthnasol
1.8.2 Gofal Dydd Llawn	Meithrinfa – diwrnod llawn	
	Meithrinfa – hanner diwrnod (yb)	
	Meithrinfa – hanner diwrnod (yp)	
	Cyn ysgol	
	Ar ôl ysgol	
	Cylch Chwarae/ Cylch Meithrin (yb)	
	Cylch Chwarae/ Cylch Meithrin (yp)	
	Crèche	
	Gwasanaeth cofleidiol ar gyfer lleoliad Addysg Gynnar rhan-amser, e.e. cylch chwarae, ysgol neu feithrinfa	
	Cinio	
	Darpariaeth gwyliau	
	Arall	

Math o Ofal Plant	Ystod Gwasanaeth	Ticiwch bob un sy'n berthnasol
1.8.3 Gofal y Tu Allan i'r Ysgol	Cyn yr ysgol	
	Ar ôl yr ysgol	
	Gofal plant yn ystod gwyliau'r ysgol trwy gydol y dydd	
	Sesiynau cynllun chwarae	
	Arall – nodwch	

Math o Ofal Plant	Ystod Gwasanaeth	Ticiwch bob un sy'n berthnasol
1.8.4 Gofal Dydd Sesiynol	Y bore'n unig	
	Y prynhawn yn unig	
	Gofal cofleidiol mewn lleoliad addysg gynnwys rhan amser, e.e. ysgol neu feithrinfa	
	Cinio	
	Arall – nodwch	

Math o Ofal Plant	Ystod Gwasanaeth	Ticiwch bob un sy'n berthnasol
1.8.5 Crèche	Gofal dydd llawn	
	Y bore'n unig	
	Y prynhawn yn unig	
	Gofal plant yn ystod gwyliau'r ysgol	
	Arall – nodwch	

Math o Ofal Plant	Ystod Gwasanaeth	Ticiwch bob un sy'n berthnasol
1.8.6 Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored	Cyn yr ysgol	
	Ar ôl yr ysgol	
	Cynllun chwarae yn ystod gwyliau	
	Sesiynau cynllun chwarae	
	Arall – nodwch	

1.9 Ydy'r gwasanaeth yn derbyn cyllid i ddarparu lleoedd o dan y cynllun Dechrau'n Deg?	Ydy ☐ Nac ydy ☐
1.9.1 Ydych chi'n wasanaeth sy'n darparu lleoedd dan y cynllun Dechrau'n Deg yn unig?	Ydyn ☐ Nac ydyn ☐

DIM OND I'W GWBLHAU GAN WASANAETHAU SY'N DERBYN CYLLID DECHRAU'N DEG

1.9.2 Proffil o leoedd a ariennir

	Nifer y lleoedd Dechrau'n Deg a ariennir yn y bore	Nifer y lleoedd Dechrau'n Deg a ariennir yn y prynhawn
Dydd Llun		
Dydd Mawrth		
Dydd Mercher		
Dydd Iau		
Dydd Gwener		

1.10 Ydy'r gwasanaeth yn derbyn cyllid i ddarparu addysg y blynyddoedd cynnar ran amser?	Ydy ☐ Nac ydy ☐
---	---

1.10.1 Proffil presenoldeb plant a ariennir

Cwblhewch y rhan hon gyda'r wybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 11 Gorffennaf 2016.

	Nifer y plant tair blwydd oed sy'n defnyddio'r gwasanaeth yn y bore yn unig.	Nifer y plant tair blwydd oed sy'n defnyddio'r gwasanaeth yn y prynhawn yn unig.	Nifer y plant pedair blwydd oed sy'n defnyddio'r gwasanaeth yn y bore yn unig.	Nifer y plant pedair blwydd oed sy'n defnyddio'r gwasanaeth yn y prynhawn yn unig.
Dydd Llun				
Dydd Mawrth				
Dydd Mercher				
Dydd Iau				
Dydd Gwener				

1.10.2 Proffil oedran a rhyw y plant a ariennir

Cwblhewch y rhan hon gyda'r wybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 11 Gorffennaf 2016.

	Gwrywaidd	Benywaidd	Cyfanswm
Nifer y plant tair blwydd oed sy'n cael eu hariannu			
Nifer y plant pedair blwydd oed sy'n cael eu hariannu			

2. Ynglŷn â'ch defnyddwyr gwasanaeth**2.1 Faint o blant ydych chi wedi'ch cofrestru i ofalu amdanynt?****2.2 Beth yw cyfanswm y plant sy'n defnyddio'r gwasanaeth ar hyn o bryd?****2.3 Beth yw ystod oedran y plant rydych yn darparu gofal plant ar eu cyfer?****2.4.1 Gwybodaeth am y plant sy'n defnyddio'r gwasanaeth ar hyn o bryd.
Darpariaeth yn ystod tymor yr ysgol****Cwblhewch y rhan hon gyda'r wybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 11 Gorffennaf 2016.**

	Nifer y plant yn derbyn gofal ar ddyddiad cwblhau'r ffurflen hon		
	Gwrywaidd	Benywaidd	Cyfanswm
O dan 12 mis			
12 – 18 mis			
19 – 23 mis			
2 oed			
3 oed			
4 oed			
5 – 7 oed			
8 – 11 oed			
12 – 14 oed			
15 – 17 oed			
Cyfanswm y plant			

**2.4.2 Gwybodaeth am y plant sy'n defnyddio'r gwasanaeth ar hyn o bryd
Darpariaeth gwyliau****Cwblhewch y rhan hon gyda'r wybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 1 Awst 2016.**

	Nifer y plant a oedd yn derbyn gofal ar ddyddiad cwblhau'r ffurflen hon		
	Gwrywaidd	Benywaidd	Cyfanswm
O dan 12 mis			
12 – 18 mis			
19 – 23 mis			
2 oed			

3 oed			
4 oed			
5 – 7 oed			
8 – 11 oed			
12 – 14 oed			
15 – 17 oed			
Cyfanswm y plant			

2.5 Anghenion Dysgu Ychwanegol

Dylech gwblhau'r rhan hon gyda gwybodaeth sy'n ymwneud â'r plant rydych yn gofalu amdanynt yn ystod y Tymor a/neu yn ystod y Gwyliau.

2.5.1 Cyfanswm y plant (bob oedran) ag Anghenion Dysgu Ychwanegol		
		Ticiwch bob un sy'n berthnasol
2.5.2 Ar gyfer yr holl blant â datganiad neu sy'n aros am asesiad ffurfiol, ticiwch y categorïau perthnasol.	Anawsterau lleferydd ac iaith a chyfathrebu	☐
	Anhawster dysgu penodol (e.e. dyslecsia, ADHD, dyspracsia)	☐
	Anawsterau clywedol	☐
	Anawsterau dysgu (e.e. oedi datblygol eang, ac ati)	☐
	Anawsterau gweledol	☐
	Anawsterau emosiynol ac ymddygiadol	☐
	Anawsterau corfforol	☐
	Cyflwr meddygol (noder os rhoddwyd tic)	☐
	Arall (noder os rhoddwyd tic)	☐

2.5.3 Cyfanswm y plant a ariennir ar gyfer addysg ran amser (Cyfnod Sylfaen) tair neu bedair blwydd oed ag Anghenion Dysgu Ychwanegol		
		Ticiwch bob un sy'n berthnasol
2.5.4 Ar gyfer gwasanaethau a ariennir ar gyfer addysg ran amser, ticiwch y categorïau perthnasol	Gweithredu yn y Blynyddoedd Cynnar	☐
	Gweithredu yn y Blynyddoedd Cynnar a Mwy	☐
	Datganiad o anghenion addysgol arbennig	☐

3. Sut rydych yn cynnal eich gwasanaeth

3.1 Oriau Agor – yn ystod Tymor yr Ysgol

	Sesiwn 1		Sesiwn 2		Sesiwn 3		Sesiwn 4		Sesiwn 5		Sesiwn 6	
	Amser dechrau	Amser gorffen	Amser dechrau	Amser gorffen	Amser dechrau	Amser gorffen	Amser dechrau	Amser gorffen	Amser dechrau	Amser gorffen	Amser dechrau	Amser gorffen
Dydd Llun												
Dydd Mawrth												
Dydd Mercher												
Dydd Iau												
Dydd Gwener												
Dydd Sadwrn												
Dydd Sul												

3.2 Gwasanaeth gofal plant sy'n gweithredu y tu allan i oriau gwaith (*ticiwch bob un sy'n berthnasol*)

Darpariaeth gofal	Yn ystod Tymor yr Ysgol	Yn ystod Gwyliau'r Ysgol
Gofal plant cyn 8am		
Gofal plant ar ôl 6pm		
Gofal dros nos		
Gofal dros y penwythnos		

3.3.1 Oriau Agor – Gwyliau'r Ysgol

Dylech ond gwblhau'r rhan hon os ydych yn gweithredu yn ystod gwyliau'r ysgol yn unig neu os yw eich oriau agor yn wahanol yn ystod gwyliau'r ysgol i'ch oriau agor yn ystod tymor yr ysgol.

(Cwblhewch ar sail wirioneddol ar gyfer y gwyliau haf hyn ac, ar gyfer pob cyfnod arall, seiliwch eich atebion ar gyfnodau gwyliau blaenorol.)

Gwyliau	Oriau						Nifer yr wythnosau ar agor
	Sesiwn 1		Sesiwn 2		Sesiwn 3		
	Amser dechrau	Amser gorffen	Amser dechrau	Amser gorffen	Amser dechrau	Amser gorffen	
Hanner tymor mis Mai							
Gwyliau'r haf							
Hanner tymor mis Hydref							
Gwyliau'r Nadolig							
Hanner tymor mis Chwefror							
Gwyliau'r Pasg							

3.3.2 Diwrnodau ar Agor – Gwyliau Ysgol

Gwyliau	Diwrnodau gweithredu (ticiwch bob un sy'n berthnasol)						
	Dydd Llun	Dydd Mawrth	Dydd Mercher	Dydd Iau	Dydd Gwener	Dydd Sadwrn	Dydd Sul
Hanner tymor mis Mai							
Gwyliau'r haf							
Hanner tymor mis Hydref							
Gwyliau'r Nadolig							
Hanner tymor mis Chwefror							
Gwyliau'r Pasg							

3.3.3 Ydych chi'n cyflenwi ar ddiwrnodau hyfforddiant mewn swydd?

Ydyn ☐ Nac ydyn ☐

3.4 Defnydd o Leoedd Gofal Plant – yn ystod Tymor yr Ysgol

GWARCHODWR PLANT

Capasiti Dyddiol

Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 11 Gorffennaf 2016.

	Gofal Dydd Llawn	Gofal Hanner Diwrnod		Cyn yr Ysgol	Ar ôl yr Ysgol	Gofal Cofleidiol	Arall
		yb	yp				
Uchafswm y lleoedd gofal plant sydd ar gael bob dydd							

GWARCHODWR PLANT

Presenoldeb Wythnosol / Hyd Arhosiad

Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 11 Gorffennaf 2016.

	Gofal Dydd Llawn	Gofal Hanner Diwrnod		Cyn yr Ysgol	Ar ôl yr Ysgol	Gofal Cofleidiol	Arall
		yb	yp				
Amser Llawn, hynny yw, mynychu pob sesiwn mae'r gwasanaeth yn ei gynnig							
Rhan Amser, hynny yw, mynychu rhai sesiynau mae'r gwasanaeth yn eu cynnig							
Ad Hoc, hynny yw, mynychu ar adegau afreolaidd							
Cyfanswm y plant							

3.4 Defnydd o Leoedd Gofal Plant – yn ystod Tymor yr Ysgol

GOFAL DYDD LLAWN

Capasiti Dyddiol

Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 11 Gorffennaf 2016.

	Meithrinfa Diwrnod Llawn	Meithrinfa Hanner Diwrnod		Cyn yr Ysgol	Ar ôl yr Ysgol	Cylch Chwarae / Cylch Meithrin		Crèche	Gofal Cofleidiol	Cinio	Arall
		yb	yp			yb	yp				
Uchafswm y lleoedd gofal plant sydd ar gael bob dydd											

GOFAL DYDD LLAWN

Presenoldeb Wythnosol / Hyd Arhosiad

Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 11 Gorffennaf 2016.

	Meithrinfa Diwrnod Llawn	Meithrinfa Hanner Diwrnod		Cyn yr Ysgol	Ar ôl yr Ysgol	Cylch Chwarae / Cylch Meithrin		Crèche	Gofal Cofleidiol	Cinio	Arall
		yb	yp			yb	yp				
Amser Llawn, hynny yw, mynychu pob sesiwn mae'r gwasanaeth yn ei gynnig											
Rhan Amser, hynny yw, mynychu rhai sesiynau mae'r gwasanaeth yn eu cynnig											

Ad Hoc, hynny yw, mynychu ar adegau afreolaidd											
Cyfanswm y plant											

3.4 Defnydd o Leoedd Gofal Plant – yn ystod Tymor yr Ysgol **GOFAL Y TU ALLAN I'R YSGOL**

Capasiti Dyddiol

Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 11 Gorffennaf 2016.

	Cyn yr Ysgol	Ar ôl yr Ysgol	Sesiynau Cynllun Chwarae	Arall
Uchafswm y lleoedd gofal plant sydd ar gael bob dydd				

GOFAL Y TU ALLAN I'R YSGOL

Presenoldeb Wythnosol / Hyd Arhosiad

Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 11 Gorffennaf 2016.

	Cyn yr Ysgol	Ar ôl yr Ysgol	Sesiynau Cynllun Chwarae	Arall
Llawm Amser, hynny yw, mynychu pob sesiwn mae'r gwasanaeth yn ei gynnig				
Rhan Amser, hynny yw, mynychu rhai sesiynau mae'r gwasanaeth yn eu cynnig				
Ad Hoc, hynny yw, mynychu ar adegau afreolaidd				
Cyfanswm y plant				

3.4 Defnydd o Lleoedd Gofal Plant – yn ystod Tymor yr Ysgol
GOFAL DYDD SESIYNOL

Capasiti Dyddiol

Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 11 Gorffennaf 2016.

	Y Bore'n unig	Y Prynhawn yn unig	Gofal Cofleidiol	Cinio	Arall
Uchafswm y lleoedd gofal plant sydd ar gael bob dydd					

GOFAL DYDD SESIYNOL

Presenoldeb Wythnosol / Hyd Arhosiad

Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 11 Gorffennaf 2016.

	Y Bore'n unig	Y Prynhawn yn unig	Gofal Cofleidiol	Cinio	Arall
Llawm Amser, hynny yw, mynychu pob sesiwn mae'r gwasanaeth yn ei gynnig					
Rhan Amser, hynny yw, mynychu rhai sesiynau mae'r gwasanaeth yn eu cynnig					
Ad Hoc, hynny yw, mynychu ar adegau afreolaidd					
Cyfanswm y plant					

3.4 Defnydd o Leoedd Gofal Plant – yn ystod Tymor yr Ysgol <u>CRÈCHE</u> Capasiti Dyddiol Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 11 Gorffennaf 2016.				
	Gofal Dydd Llawn	Y Bore'n unig	Y Prynawn yn unig	Arall
Uchafswm y lleoedd gofal plant sydd ar gael bob dydd				
<u>CRÈCHE</u> Presenoldeb Wythnosol / Hyd Arhosiad Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 11 Gorffennaf 2016.				
	Gofal Dydd Llawn	Y Bore'n unig	Y Prynawn yn unig	Arall
Llawn Amser, hynny yw, mynychu pob sesiwn mae'r gwasanaeth yn ei gynnig				
Rhan Amser, hynny yw, mynychu rhai sesiynau mae'r gwasanaeth yn eu cynnig				
Ad Hoc, hynny yw, mynychu ar adegau afreolaidd				
Cyfanswm y plant				

3.4 Defnydd o Leoedd Gofal Plant – yn ystod Tymor yr Ysgol
DARPARIAETH CHWARAE MYNEDIAD AGORED

Capasiti Dyddiol

Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 11 Gorffennaf 2016.

	Cyn yr Ysgol	Ar ôl yr Ysgol	Sesiynau Cynllun Chwarae	Arall
Uchafswm y lleoedd gofal plant sydd ar gael bob dydd				

DARPARIAETH CHWARAE MYNEDIAD AGORED

Presenoldeb Wythnosol / Hyd Arhosiad

Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 11 Gorffennaf 2016.

	Cyn yr Ysgol	Ar ôl yr Ysgol	Sesiynau Cynllun Chwarae	Arall
Llawr Amser, hynny yw, mynychu pob sesiwn mae'r gwasanaeth yn ei gynnig				
Rhan Amser, hynny yw, mynychu rhai sesiynau mae'r gwasanaeth yn eu cynnig				
Ad Hoc, hynny yw, mynychu ar adegau afreolaidd				
Cyfanswm y plant				

3.5 Defnydd o Leoedd Gofal Plant – Gwyliau Ysgol

Capasiti Dyddiol

Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 1 Awst 2016.

Uchafswm y lleoedd gofal plant sydd ar gael bob dydd yn ystod gwyliau'r ysgol:

Presenoldeb Wythnosol / Hyd Arhosiad

Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 1 Awst 2016.

	Gwirioneddol (nifer y plant ar ddyddiad cwblhau'r ffurflen hon).	Amcangyfrif (seiliwch eich amcangyfrif ar bresenoldeb yn ystod y flwyddyn flaenorol. Os ydych yn wasanaeth newydd, yna seiliwch eich atebion ar niferoedd amcangyfrifedig).				
	Gwyliau'r Haf	Hanner Tymor mis Hydref	Gwyliau'r Nadolig	Hanner Tymor mis Chwefror	Gwyliau'r Pasg	Hanner Tymor mis Mai
Llawr Amser, hynny yw, mynychu pob sesiwn mae'r gwasanaeth yn ei gynnig						
Rhan Amser, hynny yw, mynychu rhai sesiynau mae'r gwasanaeth yn eu cynnig						
Ad Hoc, hynny yw, mynychu ar adegau afreolaidd						
Cyfanswm y plant						

3.6 Lleodedd Gwag (Nodwch nifer y lleodedd gwag oedd gennych yn ystod yr wythnos y gwnaethoch gwblhau'r ffurflen hon)

GWARCHODWR PLANT

Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 11 Gorffennaf 2016 ar gyfer darpariaeth yn ystod tymor yr ysgol neu 1 Awst ar gyfer darpariaeth gwyliau.

Ystod y ddarpariaeth gofal plant

Math o ofal plant	Gofal Dydd Llawn	Gofal Hanner Diwrnod		Cyn yr Ysgol	Ar ôl yr Ysgol	Gofal Cofleidiol	Darpariaeth Gwyliau		Arall	Cyfanswm
		yb	yp				yb	yp		
Gwarchodwr Plant										

3.6 Lleodedd Gwag (Nodwch nifer y lleodedd gwag oedd gennych yn ystod yr wythnos y gwnaethoch gwblhau'r ffurflen hon)

GOFAL DYDD LLAWN

Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 11 Gorffennaf 2016 ar gyfer darpariaeth yn ystod tymor yr ysgol neu 1 Awst ar gyfer darpariaeth gwyliau.

Ystod y ddarpariaeth gofal plant

Math o ofal plant	Meithrinfa Diwrnod Llawn	Meithrinfa Hanner Diwrnod		Cyn yr Ysgol	Ar ôl yr Ysgol	Cylch Chwarae / Cylch Meithrin		Crèche	Gofal Cofleidiol	Cinio	Darpariaeth Gwyliau		Arall	Cyfanswm
		yb	yp			yb	yp				yb	yp		
Gofal Dydd Llawn														

3.6 Lleodedd Gwag (Nodwch nifer y lleodedd gwag oedd gennych yn ystod yr wythnos y gwnaethoch gwblhau'r ffurflen hon)

GOFAL Y TU ALLAN I'R YSGOL

Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 11 Gorffennaf 2016 ar gyfer darpariaeth yn ystod tymor yr ysgol neu 1 Awst ar gyfer darpariaeth gwyliau.

Ystod y ddarpariaeth gofal plant

Math o ofal plant	Cyn yr ysgol	Ar ôl yr Ysgol	Gofal Plant yn ystod Gwyliau'r Ysgol	Sesiynau Cynllun Chwarae	Arall	Cyfanswm
Gofal y Tu Allan i'r Ysgol						

3.6 Lleodedd Gwag (Nodwch nifer y lleodedd gwag oedd gennych yn ystod yr wythnos y gwnaethoch gwblhau'r ffurflen hon)

GOFAL DYDD SESIYNOL

Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 11 Gorffennaf 2016 ar gyfer darpariaeth yn ystod tymor yr ysgol neu 1 Awst ar gyfer darpariaeth gwyliau.

Ystod y ddarpariaeth gofal plant						
Math o ofal plant	Y Bore'n unig	Y Prynawn yn unig	Gofal Cofleidiol	Cinio	Arall	Cyfanswm
Gofal Dydd Sesiynol						

3.6 Lleodedd Gwag (Nodwch nifer y lleodedd gwag oedd gennych yn ystod yr wythnos y gwnaethoch gwblhau'r ffurflen hon)

CRÈCHE

Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 11 Gorffennaf 2016 ar gyfer darpariaeth yn ystod tymor yr ysgol neu 1 Awst ar gyfer darpariaeth gwyliau.

Ystod y ddarpariaeth gofal plant						
Math o ofal plant	Gofal Dydd Llawn	Y Bore'n unig	Y Prynawn yn unig	Gofal Plant yn ystod Gwyliau'r Ysgol	Arall	Cyfanswm
Crèche						

3.7 Oes gennych restr aros yn ystod Tymor yr Ysgol?

Oes ☐ Nac oes ☐

3.7.1 Os oes gennych restr aros yn ystod Tymor yr Ysgol, nodwch y niferoedd

	Haf	Hydref	Gwanwyn
Gofal Dydd/ Meithrinfa llawn			
Gofal hanner diwrnod / Meithrinfa yb			
Gofal hanner diwrnod / Meithrinfa yp			
Cylch Chwarae / Cylch Meithrin yb			
Cylch Chwarae / Cylch Meithrin yp			
Cyn yr Ysgol			
Ar ôl yr Ysgol			
Gofal Cofleidiol			
Cinio			
Crèche			
Sesiynau Cynllun Chwarae			

Y Bore'n unig			
Y Prynawn yn unig			
Darpariaeth Gwyliau			
Gofal Plant yn ystod Gwyliau'r Ysgol			
Arall			

Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 1 Awst 2016.

3.8 Oes gennych restr aros yn ystod Gwyliau'r Ysgol?

Oes ☐ Nac oes ☐

3.8.1 Os oes gennych restr aros yn ystod Gwyliau'r Ysgol, nodwch y niferoedd

(Os oes gennych restr aros ar gyfer gwyliau'r haf, rhwch niferoedd gwirioneddol. Ar gyfer pob cyfnod gwyliau arall, seiliwch eich ffigyrau ar y niferoedd oedd gennych yn y flwyddyn flaenorol. Os ydych yn wasanaeth newydd, seiliwch eich atebion ar niferoedd amcangyfrifedig)

	Gwyliau'r Haf	Hanner Tymor mis Hydref	Gwyliau'r Nadolig	Hanner Tymor mis Chwefror	Gwyliau'r Pasg	Hanner Tymor mis Mai
Gofal Dydd Llawn / Meithrinfa						
Gofal Hanner Diwrnod / Meithrinfa yb						
Gofal Hanner Diwrnod / Meithrinfa yp						

3.9 Ffioedd Gofal Plant – Cost y Sesiwn

Rhowch fanylion ffi/cyfradd yr awr (£) – gweler y nodyn canllaw ynglŷn â sut caiff ei gyfrifo.

GWARCHODWR PLANT

Ystod y ddarpariaeth gofal plant

Math o ofal plant	Gofal Dydd Llawn	Gofal Hanner Diwrnod		Cyn yr Ysgol	Ar ôl yr Ysgol	Gofal Cofleidiol	Darpariaeth Gwyliau		Arall
		yb	yp				yb	yp	
Gwarchodwr Plant									

3.9 Ffioedd Gofal Plant – Cost y Sesiwn*Rhowch fanylion ffi/cyfradd yr awr (£) – gweler y nodyn canllaw ynglŷn â sut caiff ei gyfrifo.***GOFAL DYDD LLAWN**

Ystod y ddarpariaeth gofal plant													
Math o ofal plant	Meithrinfa Diwrnod Llawn	Meithrinfa Hanner Diwrnod		Cyn yr Ysgol	Ar ôl yr Ysgol	Cylch Chwarae / Cylch Meithrin		Crèche	Gofal Cofleidiol	Cinio	Darpariaeth Gwyliau		Arall
		yb	yp			yb	yp				yb	yp	
Gofal Dydd Llawn													

3.9 Ffioedd Gofal Plant – Cost y Sesiwn*Rhowch fanylion ffi/cyfradd yr awr (£) – gweler y nodyn canllaw ynglŷn â sut caiff ei gyfrifo.***GOFAL Y TU ALLAN I'R YSGOL**

Ystod y ddarpariaeth gofal plant					
Math o ofal plant	Cyn yr Ysgol	Ar ôl yr Ysgol	Gofal Plant yn ystod Gwyliau'r Ysgol	Sesiynau Cynllun Chwarae	Arall
Gofal y Tu Allan i'r ysgol					

3.9 Ffioedd Gofal Plant – Cost y Sesiwn*Rhowch fanylion ffi/cyfradd yr awr (£) – gweler y nodyn canllaw ynglŷn â sut caiff ei gyfrifo.***GOFAL DYDD SESIYNOL**

Ystod y ddarpariaeth gofal plant					
Math o ofal plant	Y Bore'n unig	Y Prynawn yn unig	Gofal Cofleidiol	Cinio	Arall
Gofal Dydd Sesiynol					

3.9 Ffioedd Gofal Plant – Cost y Sesiwn*Rhowch fanylion ffi/cyfradd yr awr (£) – gweler y nodyn canllaw ynglŷn â sut caiff ei gyfrifo.***CRÛCHE**

Ystod y ddarpariaeth gofal plant					
Math o ofal plant	Gofal Dydd Llawn	Y Bore'n unig	Y Prynawn yn unig	Gofal Plant yn ystod Gwyliau'r Ysgol	Arall
Crèche					

3.9 Ffioedd Gofal Plant – Cost y Sesiwn*Rhowch fanylion ffi/cyfradd yr awr (£) – gweler y nodyn canllaw ynglŷn â sut caiff ei gyfrifo.***DARPARIAETH CHWARAE MYNEDIAD AGORED**

Ystod y ddarpariaeth gofal plant					
Math o ofal plant	Cyn yr Ysgol	Ar ôl yr Ysgol	Cynllun Chwarae yn ystod Gwyliau	Sesiynau Cynllun Chwarae	Arall
Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored					

3.10 Ydych chi'n cynnig gostyngiad i frodyr a chwiorydd?Ydyn ☐ Nac ydyn ☐**3.10.1 Pa ostyngiad i frodyr a chwiorydd ydych yn ei gynnig?****3.11 Unrhyw Gostau Ychwanegol Eraill a Godir ar y Defnyddiwr Gwasanaeth (heb eu cynnwys uchod).**

	Cost ychwanegol a godwyd (ticiwch)	Mae'r defnyddwyr yn cyflenwi'r rhain eu hun (ticiwch)
Cewynnau		
Cludiant		
Prydau bwyd		
Byrbrydau		
Arall		

3.12 Beth yw prif iaith y gwasanaethau a ddarperir gennych? (ticiwch un blwch yn unig)	
Cymraeg	
Y Ddwy iaith – Cymraeg a Saesneg	
Saesneg gyda rhai elfennau dwyieithog	
Saesneg	
Unrhyw ieithoedd eraill (nodwch)	

4. Ynglŷn â'ch staff									
4. Datblygu a Hyfforddi'r Gweithlu <i>(Mae angen i Warchodwyr Plant gwblhau'r wybodaeth hon ar eu cyfer eu hun ac ar gyfer cynorthwyyr a gyflogir ganddynt)</i>									
Swydd a ddelir	Dyddiad Dechrau yn y swydd	Lefel Uchaf y cymhwyster perthnasol	A yw ar Restr Cymwysterau Gofynnol Cyngor Gofal Cymru neu SkillsActive (Ydy/Na a nodwch os gwelwch yn dda	Y Lefel nesaf y mae'n gweithio tuag ati:	Dyddiad Dod i Ben Tystysgrif Cymorth Cyntaf Pediatrig	Dyddiad hyfforddiant Amddiffyn Plant:	Dyddiad hyfforddiant Hylendid Bwyd:	Hyfforddiant ychwanegol a gwblhawyd	Dyddiad cyhoeddi tystysgrif y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd
Enghraifft: Ymarferydd	1.5.14	Diploma L3 mewn Gwaith Chwarae	Ydy Rhestr SkillsActive	Diploma L5 mewn Gwaith Chwarae	1.1.17	13.12.14	27.6.13	Rheoli Ymddygiad Ymwybyddiaeth o Awstistiaeth	Cyhoeddwyd ar 5.2.13
1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									
9.									

Atodiad A**Mathau o Ofal Plant a Reoleiddir**

Math o ofal plant	Diffiniad
Gwarchodwyr plant	Gofal plant a ddarperir gan un neu fwy o bobl i blant hyd at 12 mlwydd oed mewn safle domestig nad yw'n gartref i'r plentyn am fwy na dwy awr y dydd am dâl. Gall gwarchodwyr plant gynnig: Gofal dydd llawn a gofal rhan amser gan gynnwys darpariaeth cyn ac ar ôl yr ysgol ac oriau annodweddiadol, e.e. darpariaeth gyda'r nos, penwythnosau a thros nos, gofal cofleidiol, darpariaeth yn ystod gwyliau'r ysgol, lleoedd addysg a ariennir, a lleoedd gofal plant am ddim.
Gofal Dydd Llawn	Gofal plant i blant hyd at 12 mlwydd oed, a ddarperir am gyfnod parhaol o bedair awr neu fwy mewn unrhyw un diwrnod, mewn safle annomestig. Gall gynnwys meithrinfeydd dydd, canolfannau plant, a rhai canolfannau teuluol sy'n cynnig gofal amser llawn neu ran amser, gan gynnwys darpariaeth cyn ac ar ôl yr ysgol, gofal cofleidiol, darpariaeth yn ystod gwyliau'r ysgol, lleoedd addysg a ariennir, a lleoedd gofal plant am ddim. Gall hefyd gynnwys lleoliadau sy'n cynnig amrywiaeth o wasanaethau gofal sesiynol yn ystod y diwrnod hwnnw.
Gofal Dydd Sesiynol	Gofal plant i blant o ddwy flwydd oed ymlaen mewn safle annomestig sydd am gyfnod llai na phedair awr parhaus mewn unrhyw un diwrnod. Defnyddir y gwasanaeth yn bennaf gan blant rhwng tair a phum mlwydd oed yn hytrach na babanod neu blant llai, er y gall rhai dderbyn plant dwy flwydd oed. Lle y cynigir dwy sesiwn mewn unrhyw un diwrnod, rhaid i blant beidio â mynychu mwy na phum sesiwn yr wythnos. Rhaid cael egwyl rhwng sesiynau pan nad oes unrhyw blant yng ngofal y darparwr. Gall gynnwys cylchoedd chwarae, cylchoedd meithrin, gofal cofleidiol, lleoedd addysg a ariennir, a lleoedd gofal plant am ddim.
Gofal Plant y Tu Allan i'r Ysgol	Mae cyfanswm y gofal ar gyfer plant hyd at 12 oed yn fwy na dwy awr mewn unrhyw ddiwrnod ac am fwy na phum diwrnod y flwyddyn. Cyfeiria at ofal plant y tu allan i ddiwrnod ysgol llawn amser y plentyn ac mae'n cynnwys gofal a ddarperir cyn ysgol, ar ôl yr ysgol, ac yn ystod gwyliau'r ysgol. Nid yw'n cynnwys gofal cofleidiol a chynllun brecwast am ddim mewn ysgolion cynradd Llywodraeth Cymru.

Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored	Darpariaeth chwarae mynediad agored gyda staff yn bresennol yn gweithredu am fwy na dwy awr y dydd ar gyfer plant hyd at 12 mlwydd oed – gall fod yn ddarpariaeth barhaol neu dros dro, mewn amrywiaeth o leoliadau, gyda safle neu beidio, a gall gynnwys cynlluniau chwarae yn ystod gwyliau. Mae'r ddarpariaeth hon fel arfer yn darparu ar gyfer ystod eang o blant, pum mlwydd oed a throsodd fel arfer. Y bwriad yw darparu cyfleoedd chwarae i blant dan oruchwyliaeth staff, fel arfer pan fydd eu rhieni'n absennol. Nid yw symudiadau'r plant yn cael eu rhwystro, ar wahân i faterion sy'n perthyn i ddiogelwch, ac maent yn gallu mynd a dod fel y maent yn dymuno.
Crèche	Gofal plant achlysurol i blant hyd at 12 mlwydd oed mewn safle annomestig. Rhaid i Crèche fod yn gofrestredig os ydynt yn gweithredu am fwy na dwy awr y dydd ac am fwy na phum diwrnod y flwyddyn, hyd yn oed os yw plant unigol yn mynychu am gyfnodau llai. Mae rhai mewn safleoedd parhaol ac yn gofalu am blant tra bydd eu rhieni'n ymwneud â gweithgareddau penodol (e.e. hyfforddiant, siopa neu chwaraeon). Caiff eraill eu sefydlu ar sail dros dro i ofalu am blant pan fydd eu rhieni'n ymwneud â gweithgareddau o fewn amser cyfyngedig (e.e. cynhadledd neu arddangosfa).

Atodlen 5 – Holiadur Darparwr - Darpariaeth wedi'i heithrio rhag gorfod cofrestru a Nanis wedi'u cymeradwyo o dan y Cynllun Cymeradwyo Gwirfoddol

1. GWYBODAETH AM Y DDARPARIAETH

1.1 Enw'r Ddarpariaeth	
1.2 Cyfeiriad y Ddarpariaeth	
1.3 Awdurdod Lleol lle mae'r Ddarpariaeth wedi'i lleoli	
1.4 Cod Post y Ddarpariaeth	
1.5 Math o Ofal a Ddarperir - Gwarchodwr Plant - Gofal Dydd - Gofal Dydd Sesiynol - Gofal Plant y Tu Allan i'r Ysgol - Crèche - Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored - Nani	
1.6 Faint o blant ar y cyfan sy'n defnyddio'r gwasanaeth ar hyn o bryd?	
1.7 Beth yw ystod oedran y plant yr ydych yn darparu gofal plant ar eu cyfer?	

2. DARPARIAETH GOFAL PLANT		
2.1 MATH o Ofal Plant	GWASANAETH Gofal Plant a Gynigir	Ticiwch Bob Un sy'n Berthnasol Yn Ôl eich MATH o Ofal Plant yn unig
2.1.1 Gwarchodwr Plant	Gofal dydd llawn	
	Gofal dydd am hanner diwrnod (yb)	
	Gofal dydd am hanner diwrnod (yp)	
	Cyn amser ysgol	
	Ar ôl ysgol	
	Gofal cofleidiol sy'n ategu lle Addysg Gynnar ran-amser, e.e. cylch chwarae, dosbarth meithrin neu mewn ysgol	
	Darpariaeth gwyliau	
	Arall – rhowch fanylion	
2.1.2 Gofal Dydd Sesiynol	Cylch Chwarae/ Cylch Meithrin yn y Bore	
	Cylch Chwarae/ Cylch Meithrin yn y Prynawn	
	Gofal cofleidiol sy'n ategu lle Addysg Gynnar ran-amser, e.e. cylch chwarae neu ddosbarth meithrin mewn ysgol	
	Cinio	
	Arall – rhowch fanylion	
2.1.3 Crèches	Yn gweithredu trwy gydol y dydd	
	Yn gweithredu yn y bore	
	Yn gweithredu yn y prynawn	
	Gofal Plant yn y Gwyliau	
	Arall – rhowch fanylion	

2.1.4 Gofal y Tu Allan i'r Ysgol	Cyn amser ysgol	
	Ar ôl ysgol	
	Gofal plant yn y gwyliau trwy gydol y dydd	
	Sesiynau cynllun chwarae	
	Arall – rhowch fanylion	
2.1.5 Darpariaeth chwarae mynediad agored	Cyn amser ysgol	
	Ar ôl ysgol	
	Cynlluniau chwarae yn y gwyliau	
	Sesiynau cynllun chwarae	
	Arall – rhowch fanylion	
2.1.6 Nani	Gofal dydd llawn	
	Gofal dydd am hanner diwrnod (yb)	
	Gofal dydd am hanner diwrnod (yp)	
	Cyn amser ysgol	
	Ar ôl ysgol	
	Gofal cofleidiol sy'n ategu lle Addysg Gynnar ran-amser, e.e. cylch chwarae, dosbarth meithrin neu mewn ysgol	
	Darpariaeth gwyliau ar gyfer plant sy'n defnyddio'r ddarpariaeth yn ystod gwyliau'r ysgol	
	Arall – rhowch fanylion	

3. IAITH – Nodwch ym mha iaith yr ydych yn darparu'r gwasanaeth	
A yw eich Darpariaeth yn un:	Ticiwch un blwch yn unig
3.1 Trwy gyfrwng y Gymraeg	
3.2 Trwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg	
3.3 Trwy gyfrwng y Saesneg gyda rhai elfennau dwyieithog	
3.4 Trwy gyfrwng y Saesneg	
3.5 Unrhyw ieithoedd eraill (rhowch fanylion)	
3.6 Arall – Rhowch fanylion	

4.1 Sut rydych yn cynnal eich gwasanaeth

Oriau agor – yn ystod Tymor yr ysgol

	Sesiwn 1		Sesiwn 2		Sesiwn 3		Sesiwn 4		Sesiwn 5		Sesiwn 6	
	Amser dechrau	Amser gorffen	Amser dechrau	Amser gorffen	Amser dechrau	Amser gorffen	Amser dechrau	Amser gorffen	Amser dechrau	Amser gorffen	Amser dechrau	Amser gorffen
Dydd Llun												
Dydd Mawrth												
Dydd Mercher												
Dydd Iau												
Dydd Gwener												
Dydd Sadwrn												
Dydd Sul												

4.2 I'w gwblhau gan ddarpariaeth gofal plant sy'n darparu gofal plant yn ystod y tymor ac sydd hefyd yn gweithredu yn ystod gwyliau ysgol. Cwblhewch yr adran hon ar gyfer yr amseroedd yn ystod gwyliau ysgol yn unig. Cwblhewch y cwestiwn hwn dim ond os yw eich oriau agor yn wahanol yn ystod gwyliau ysgol i'r oriau yn ystod y tymor. (Cwblhewch yr oriau gwirioneddol ar gyfer y Gwyliau Haf, wythnos yn dechrau 1 Awst 2016, ac ar gyfer yr holl wyliau eraill, seiliwch eich atebion ar wyliau blaenorol)

Gwyliau	Oriau						Nifer yr Wythnosau y mae Ar Agor?	Diwrnodau gweithredu						
	Sesiwn 1		Sesiwn 2		Sesiwn 3			Llun	Maw	Mer	Iau	Gwe	Sad	Sul
	Amser Agor	Amser Cau	Amser Agor	Amser Cau	Amser Agor	Amser Cau								
Gwyliau Haf														
Hanner Tymor Mis Hydref														
Gwyliau Nadolig														
Hanner Tymor Mis Chwefror														
Gwyliau Pasg														
Hanner Tymor Mis Mai														

4.3 I'w gwblhau gan ddarpariaeth gofal plant sy'n gweithredu yn ystod gwyliau ysgol YN UNIG (Cwblhewch yr oriau gwirioneddol ar gyfer y Gwyliau Haf, wythnos yn dechrau 1 Awst 2016, ac ar gyfer yr holl wyliau eraill, seiliwch eich atebion ar wyliau blaenorol)

Gwyliau	Oraiau						Nifer yr Wythnosau y mae Ar Agor?	Diwrnodau gweithredu (ticiwch)						
	Sesiwn 1		Sesiwn 2		Sesiwn 3			Llun	Maw	Mer	Iau	Gwe	Sad	Sul
	Amser Agor	Amser Cau	Amser Agor	Amser Cau	Amser Agor	Amser Cau								
Gwyliau Haf														
Hanner Tymor Mis Hydref														
Gwyliau Nadolig														
Hanner Tymor Mis Chwefror														
Gwyliau Pasg														
Hanner Tymor Mis Mai														

**4.4 Ydych chi'n cyflenwi ar ddiwrnodau hyfforddiant
mewn swydd?**

Ydyn

Nac ydyn

5. GOFAL PLANT SY’N GWEITHREDU Y TU ALLAN I ORIAU GWAITH ARFEROL – ticiwch bob un sy’n berthnasol		
Darparu Gofal	Yn ystod y Tymor	Yn ystod Gwyliau Ysgol
5.1 Gofal plant cyn 8am		
5.2 Gofal plant ar ôl 6 p.m.		
5.3 Gofal dros nos		
5.4 Gofal dros y penwythnos		

6.1. FFIGOEDD GOFAL PLANT – COST AM BOB GWASANAETH

Dylech gynnwys: manylion y gyfradd/gost fesul awr (£). Gweler y nodyn Canllaw ynglŷn â sut y caiff ei gyfrifo.

Cwblhewch fel ei fod yn cyfateb â'ch ymatebion i C2.

					<u>Gwasanaeth</u> Gofal Plant a Ddarperir														
Math o Ofal Plant		Gofal Dydd Llawn	Hanner Diwrnod		YB Yn unig	YP Yn unig	Cylch Chwarae / Cylch Meithrin		Cyn Amser Ysgol	Ar Ôl Ysgol	Cinio	Gofal Cof-leidiol	Gofal Plant Gwyliau	Darpariaeth Gwyliau		Sesiynnau Cynllun Chwarae	Cynllun Chwarae Gwyliau	Crèche	Arall
			yb	yp			yb	yp						yb	yp				
	Gwarchodwr Plant																		
	Gofal Dydd Sesiynol																		
	Gofal Plant y Tu Allan i'r Ysgol																		
	Crèche																		
	Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored																		
	Nani																		

6.2 Costau Ychwanegol Eraill a Godir ar y Ddefnyddiwr Gwasanaeth (heb eu cynnwys yn 6.1)		
	Costau ychwanegol a godir (ticiwch)	Defnyddiwr yn darparu ei rhai eu hunain (ticiwch)
Cewynnau		
Cludiant		
Prydau Bwyd		
Byrbrydau		

6.3. Ydych chi'n cynnig disgownt sibling?

Ydym ☐

Nac ydym ☐

Pa ddisgownt sibling ydych chi'n ei gynnig?

Cysylltwch â'ch Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd Lleol i ddarparu rhagor o wybodaeth am gostau.

7.1 DEFNYDD O LEOEDD GOFAL PLANT YN YSTOD Y TYMOR – Capasiti Dyddiol/ Presenoldeb Wythnosol/ Hyd Arhosiad. Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod ywythnos yn dechrau 11 Gorffennaf 2016.

	Gofal Dydd Llawn	Hanner Diwrnod (yb)	Hanner Diwrnod (yp)	YB Yn Unig	YP Yn Unig	Cyn Ysgol	Cylch Chwarae/ Cylch Meithrin (yb)	Cylch Chwarae/ Cylch Meithrin (yp)	Gofal Cofleid-iol	Ar Ôl Ysgol	Cinio	Crèche	Sesiynnau Cynllun Chwarae	Arall
(i) Uchafswm y lleoedd gofal plant sydd ar gael yn ddyddiol														
(ii) Presenoldeb Wythnosol/ Hyd Arhosiad														
Llawn-amser (h.y. yn mynychu pob sesiwn sydd ar gael yn y gwasanaeth)														
Rhan-amser (h.y. yn mynychu rhai o'r sesiynau sydd ar gael)														
Ad Hoc (h.y. yn mynychu gyda phatrymau amser afreolaidd)														
Cyfanswm y plant sy'n defnyddio'r gwasanaethau														

7.2 DEFNYDD O LEOEDD GOFAL PLANT YN YSTOD Y GWYLIAU – Cwblhewch yr adran hwn os ydych yn cynnig gofal plant yn ystod gwyliau'r ysgol. Os ydych wedi cwblhau 7.1 uchod, cwblhewch hwn dim ond ar gyfer y gwasanaeth gofal plant ychwanegol yr ydych yn ei gynnig yn ystod cyfnod y gwyliau ysgol, a dim ond os yw hyn yn wahanol i'ch darpariaeth 'trwy gydol y flwyddyn' y dywedoch chi wrthym amdani yng Nghwestiwn 7.1.

Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod y wythnos yn dechrau 1 Awst 2016.

(i) Uchafswm y lleoedd gofal plant sydd ar gael yn ddyddiol yn ystod y gwyliau ysgol						
	Gwirioneddol	Amcangyfrif(seiliwch eich amcangyfrif ar bresenoldeb mewn blynnyddoedd blaenorol. Os ydych yn lleoliad newydd, yna seiliwch eich atebion ar amcangyfrifon)				
(ii) Presenoldeb <u>Wythnosol</u> /Hyd Arhosiad Nodwch nifer y plant sy'n defnyddio eich gwasanaeth yn ôl hyd arhosiad	Nifer y plant yn ystod y wythnos yn dechrau 1 Awst 2016 Gwyliau Haf	Hanner Tymor Mis Hydref	Gwyliau Nadolig	Hanner Tymor Mis Chwefror	Gwyliau Pasg	Hanner Tymor Mis Mai
Llawm-amser (h.y. yn mynychu pob sesiwn sydd ar gael yn y gwasanaeth)						
Rhan-amser (h.y. yn mynychu rhai o'r sesiynau sydd ar gael)						
Ad Hoc (h.y. yn mynychu gyda phatrymau amser afreolaidd)						
Cyfanswm y plant sy'n defnyddio'r gwasanaeth						

8. LLEOEDD GWAG – Cwblhewch fel ei fod yn cyfateb â'ch ymatebion i C2

Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod y wythnos yn dechrau 11 Gorffennaf ar gyfer darpariaeth yn ystod tymor yr ysgol neu 1 Awst 2016 ar gyfer darpariaeth gwyliau.

Math o Ofal Plant	<u>Gwasanaeth</u> Gofal Plant a Ddarperir																		
	Gofal Dydd Llawn	Hanner Diwrnod		YB Yn Unig	YP Yn Unig	Cylch Chwarae / Cylch Meithrin		Cyn Amser Ysgol	Ar Ôl Ysgol	Cinio	Gofal Cofleidi-ol	Gofal Plant Gwyliau	Darpariaeth Gwyliau		Sesiynnau Cynllun Chwarae	Cynllun Chwarae Gwyliau	Crèche	Arall	
		y b	y p			y b	y p						y b	y p					
Gwarchodwr Plant																			
Gofal Dydd Sesiynol																			
Gofal Plant y Tu All an i'r Ysgol																			
Crèche																			
Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored																			
Nani																			

9. 1. Rhestrau Aros – Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod y wythnos yn dechrau 11 Gorffennaf 2016.			
Yn y 12 mis diwethaf, a oedd gennych restr aros?	Oedd ☐ Nac oedd ☐		
Os oedd, rhowch y niferoedd	Tymor y Gwanwyn	Tymor yr Haf	Tymor yr Hydref
Gofal dydd llawn			
Gofal dydd am hanner diwrnod (yb)			
Gofal dydd am hanner diwrnod (yp)			
Cylch Chwarae/Cylch Meithrin Sesiynol (yb)			
Cylch Chwarae/Cylch Meithrin Sesiynol (yp)			
Gofal Cofleidiol			
Cyn Amser Ysgol			
Ar Ôl Ysgol			
Cinio			
Crèche			
Cynllun Chwarae			
Bore yn unig			
Prynhawn yn unig			

*** Os oes gennych restr aros ar gyfer y Gwyliau Haf, rhowch y niferoedd ar gyfer y wythnos yn dechrau 1 Awst 2016. Ar gyfer yr holl wyliau eraill, seiliwch eich ffigyrau ar y niferoedd a oedd gennych yn y 12 mis blaenorol. Os ydych yn lleoliad newydd, yna seiliwch eich atebion ar amcangyfrifon.**

9.2. Rhestrau Aros – Ar gyfer gwyliau'r haf, cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth a gasglwyd yn ystod y wythnos yn dechrau 1 Awst 2016.						
A oes gennych restr aros yn y gwyliau ysgol?		Oes ☐ Nac oes ☐ Amh ☐				
	Gwyliau Haf*	Hanner Tymor Hydref	Nadolig	Hanner Tymor Chwefror	Gwyliau Pasg	Hanner Tymor Mai
Gofal Dydd Llawn						
Hanner Diwrnod (yb)						
Hanner Diwrnod (yp)						

10.1 Gwybodaeth am y plant sy'n defnyddio'r gwasanaeth ar hyn o bryd - Darpariaeth yn ystod tymor yr ysgol			
Cwblhewch y rhan hon gyda'r wybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n dechrau 11 Gorffennaf 2016.			
	Nifer y plant yn derbyn gofal		
	Gwrywaidd	Benywaidd	Cyfanswm
O dan 12 mis			
12 – 18 mis			
19 – 23 mis			
2 oed			
3 oed			
4 oed			
5 – 7 oed			
8 – 11 oed			
12 – 14 oed			
15 – 17 oed			
Cyfanswm y plant			

**10.2 Gwybodaeth am y plant sy'n defnyddio'r gwasanaeth ar hyn o bryd -
Darpariaeth yn ystod y gwyliau**

**Cwblhewch y rhan hon gyda'r wybodaeth a gasglwyd yn ystod yr wythnos sy'n
dechrau 1 Awst 2016.**

	Nifer y plant yn derbyn gofal		
	Gwrywaidd	Benywaidd	Cyfanswm
O dan 12 mis			
12 – 18 mis			
19 – 23 mis			
2 oed			
3 oed			
4 oed			
5 – 7 oed			
8 – 11 oed			
12 – 14 oed			
15 – 17 oed			
Cyfanswm y plant			

11. Anghenion Dysgu Ychwanegol		
Cwblhewch y rhan hon gyda gwybodaeth sy'n ymwneud â'r plant rydych yn gofalu amdanynt yn ystod y Tymor a/neu yn ystod y Gwyliau.		
11.1. Cyfanswm y plant (bob oedran) ag Anghenion Dysgu Ychwanegol:		
		Ticiwch bob un sy'n berthnasol
11.2. Ar gyfer yr holl blant â datganiad neu sy'n aros am asesiad ffurfiol, ticiwch y categorïau perthnasol.	Anawsterau lleferydd, iaith a chyfathrebu	
	Anhawster dysgu penodol (e.e. dyslecsia, ADHD, dyspracsia)	
	Anawsterau clywedol	
	Anawsterau dysgu (e.e. oedi datblygol eang, ac ati)	
	Anawsterau gweledol	
	Anawsterau emosiynol ac ymddygiadol	
	Anawsterau corfforol	
	Cyflwr meddygol (noder os rhoddwyd tic)	
	Arall (noder os rhoddwyd tic)	

12. DATBLYGU A HYFFORDDI'R GWEITHLU:

Swydd a Ddelir	Dyddiad dechrau yn y swydd?	Cymhwyster perthnasol uchaf a enillwyd	A yw'r cymhwyster ar Restr Cymwysterau Gofynnol Cyngor Gofal Cymru neu SkillsActive? (Ydy/Nac Ydy)? Nodwch os gwelwch yn dda	Lefel y cymhwyster y mae'n gweithio tuag ato:	Dyddiad dod i ben Tystysgrif Cymorth Cyntaf Pediatrig	Dyddiad hyfforddiant Amddiffyn Plant:	Dyddiad hyfforddiant Hylendid Bwyd:	Hyfforddiant perthnasol ychwanegol a gwblhawyd	Dyddiad cyhoeddi tystysgrif y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd
<i>Enghraifft: Ymarferydd</i>	<i>1.5.14</i>	<i>Diploma L3 mewn Gwaith Chawarae</i>	<i>Ydy Rhestr SkillsActive</i>	<i>L5 Diploma mewn Gwaith Chawarae</i>	<i>1.1.17</i>	<i>13.12.14</i>	<i>27.6.13</i>	<i>Rheoli Ymddygiad Ymwybyddiaeth o Awtistiaeth</i>	
1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									

Mathau o Ofal Plant

Math o Ofal Plant	
Gwarchodwr Plant	Gofal plant a ddarperir gan un neu fwy o bobl mewn safle domestig nad yw'n gartref i'r plentyn am dâl. Ar hyn o bryd nid yw'n ofynnol cofrestru gofal ar gyfer plant sy'n 12 oed neu'n hŷn. Ble mae gofal plant yn cael ei ddarparu i blant dan 12 mlwydd oed, nid yw cyfnod y gofal yn ystod unrhyw ddiwrnod yn dod i gyfanswm o fwy na dwy awr. Mae hyn oni bai fod unrhyw un o'r eithriadau eraill i gofrestru a amlinellir yn Nogfen 1 yn gymwys. Gall gwarchodwyr plant gynnig: Gofal dydd llawn a gofal rhan amser gan gynnwys darpariaeth cyn ac ar ôl yr ysgol ac oriau annodweddiadol, e.e. darpariaeth gyda'r nos, penwythnosau a thros nos, gofal cofleidiol a darpariaeth yn ystod gwyliau'r ysgol. Ar gyfer plant o dan 12 mlwydd oed byddai'r eithriadau yn Nogfen 1 yn gymwys o ran y gofal a gynigir. Nid yw'r eithriadau hyn yn gymwys lle darperir gofal i blant 12 mlwydd oed a throsodd.
Gofal Dydd Sesiynol	Gofal plant i blant o ddwy flwydd oed ymlaen mewn safle annomestig. Defnyddir y gwasanaeth yn bennaf gan blant rhwng tair a phum mlwydd oed yn hytrach na babanod neu blant llai, er y gall rhai dderbyn plant dwy flwydd oed. Nid yw cyfnod y gofal yn ystod unrhyw ddiwrnod yn dod i gyfanswm o fwy na dwy awr ac mae'r gofal a ddarperir yn llai na chwe diwrnod y flwyddyn. Mae hyn oni bai fod unrhyw un o'r eithriadau eraill i gofrestru ar gyfer gofal dydd a amlinellir yn Nogfen 1 yn gymwys Gall gynnwys cylchoedd chwarae, cylchoedd meithrin, cinio a gofal cofleidiol.
Crèche	Gofal plant achlysurol i blant o enedigaeth i fyny mewn safle annomestig. Mae rhai mewn safleoedd parhaol ac yn gofalu am blant tra bydd eu rhieni'n ymwneud â gweithgareddau penodol (e.e. hyfforddiant, siopa neu chwaraeon). Caiff eraill eu sefydlu ar sail dros dro i ofalu am blant pan fydd eu rhieni'n ymwneud â gweithgareddau o fewn amser cyfyngedig (e.e. cynhadledd neu arddangosfa). Ar hyn o bryd nid yw'n ofynnol cofrestru gofal ar gyfer plant sy'n 12 oed neu'n hŷn. Ble mae gofal plant yn cael ei ddarparu i blant dan 12 mlwydd oed, nid oes

	yn rhaid i crèche gofrestru os ydynt yn rhedeg am ddim mwy na 2 awr y dydd ac am llai na chwech diwrnod y flwyddyn. Mae hyn oni bai fod unrhyw un o'r eithriadau eraill i gofrestru ar gyfer gofal dydd a amlinellir yn Nogfen 1 yn gymwys. Nid yw'r eithriadau hyn yn gymwys lle darperir gofal i blant 12 mlwydd oed a throsodd.
Gofal Plant y Tu Allan i'r Ysgol	Gofal plant y tu allan i ddiwrnod ysgol llawn amser y plentyn ac mae'n cynnwys gofal a ddarperir cyn ysgol, ar ôl yr ysgol, ac yn ystod gwyliau'r ysgol. Nid yw'n cynnwys gofal cofleidiol a chynllun brecwast am ddim mewn ysgolion cynradd Llywodraeth Cymru. Ar hyn o bryd nid yw'n ofynnol cofrestru gofal ar gyfer plant sy'n 12 oed neu'n hŷn. Ble mae gofal plant yn cael ei ddarparu i blant dan 12 mlwydd oed, ni all cyfanswm y gofal a ddarperir fod yn fwy na dwy awr y dydd ac rhaid i'r gofal a ddarperir fod yn llai na chwe diwrnod y flwyddyn. Mae hyn oni bai fod unrhyw un o'r eithriadau eraill i gofrestru ar gyfer gofal dydd a amlinellir yn Nogfen 1 yn gymwys. Nid yw'r eithriadau hyn yn gymwys lle darperir gofal i blant 12 mlwydd oed a throsodd.
Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored	Darpariaeth chwarae mynediad agored i blant gyda staff yn bresennol, fel arfer pan fydd eu rhieni'n absennol. Gall fod yn ddarpariaeth barhaol neu dros dro, mewn amrywiaeth o leoliadau, gyda safle neu beidio, a gall gynnwys cynlluniau chwarae yn ystod gwyliau. Mae'r ddarpariaeth hon fel arfer yn darparu ar gyfer ystod oedran eang, pump oed a throsodd fel arfer. Nid yw symudiadau'r plant yn cael eu rhwystro, ar wahân i faterion sy'n perthyn i ddiogelwch, ac maent yn gallu mynd a dod fel y maent yn dymuno. Ar hyn o bryd nid yw'n ofynnol cofrestru gofal ar gyfer plant sy'n 12 oed neu'n hŷn. Ble mae gofal plant yn cael ei ddarparu i blant dan 12 mlwydd oed, nid oes yn rhaid i ddarpariaeth chwarae mynediad agored gofrestru os ydynt yn rhedeg am ddim mwy na dwy awr y dydd, yn gweithredu am llai na chwech diwrnod y flwyddyn. Mae hyn oni bai fod unrhyw un o'r eithriadau eraill i gofrestru ar gyfer gofal dydd a amlinellir yn Nogfen 1 yn gymwys. Nid yw'r eithriadau hyn yn gymwys lle darperir gofal i blant 12 mlwydd oed a throsodd.

Nani (Cynllun Cymeradwyo Gwirfoddol)	Cyflogir nani yn uniongyrchol gan rieni o hyd at ddau deulu yn gofalu am y plant yng nghartref un o'r teuluoedd. Gall Nanis gynnig: Gofal dydd llawn a gofal rhan amser yn cynnwys darpariaeth cyn ac ar ôl ysgol ac oriau annodweddiadol e.e. noson, penwythnosau a darpariaeth dros nos, gofal cofleidiol a darpariaeth yn ystod y gwyliau ysgol.
---	---

Eithriadau: Pryd nad oes angen cofrestru

Ar hyn o bryd nid yw'n ofynnol cofrestru gofal ar gyfer plant sy'n 12 oed neu'n hŷn. Mae nifer o amgylchiadau lle na fyddai angen i berson sy'n darparu gofal ar gyfer plant dan 12 mlwydd oed gofrestru:

Eithriadau o ran gwarchod plant:

- Os yw'r darparwr gofal yn rhiant, yn rhiant maeth neu'n berthynas i'r plentyn.
- Os nad yw cyfnod y gofal yn ystod unrhyw ddiwrnod yn dod i gyfanswm o fwy na dwy awr.
- Os darperir gofal gan berson a gyflogir yn uniongyrchol gan rieni hyd at ddau deulu (megis nani neu au pair) ac y gofelir am y plant yng nghartref unrhyw un o'r teuluoedd.
- Os yw'r gofal yn cael ei ddarparu ddim ond rhwng 6yh ar unrhyw un diwrnod a 2yb y diwrnod canlynol.
- Os yw ffrindiau yn gofalu am blant ei gilydd ac nad ydynt yn talu ei gilydd (drwy arian neu werth arian) am y gwasanaeth.

Eithriadau gofal dydd:

- Os yw'r gofal a ddarperir am lai na chwe diwrnod mewn unrhyw flwyddyn galendr ac os yw'r person wedi rhoi gwybod i AGGCC yn ysgrifenedig cyn yr achlysur cyntaf i'r fangre berthnasol gael ei defnyddio y flwyddyn honno.
- Os nad yw cyfnod y gofal yn ystod unrhyw ddiwrnod yn dod i gyfanswm o fwy na dwy awr.
- Os yw'r gofalwr wedi'i gofrestru o dan Ran 2 o Ddeddf Safonau Gofal 2000 i ddarparu gofal i blant sy'n derbyn gofal mewn cartref plant.
- Os darperir y gofal i blentyn sy'n cael llety mewn cartref gofal, mewn ysbyty fel claf neu mewn canolfan deuluol breswyl neu os darperir y gofal fel rhan o weithgarwch unrhyw un o'r sefydliadau hyn (p'un a yw'r gofal hwnnw yn cael ei ddarparu gan ddarparwr y sefydliad yn uniongyrchol neu gan berson a gyflogir ar ran y darparwr).
- Os yw'r gofal ond yn digwydd rhwng 6yh a 2yb, a hynny mewn gwesty, tŷ llety, neu sefydliad tebyg arall i blentyn sy'n aros yno ac os yw'r person sy'n darparu'r gofal yn gwneud hynny i ddim mwy na dau gleient ar yr un pryd.
- Os darperir y gofal mewn ysgol ac os yw'n gysylltiedig â'r gwaith o ddarparu addysg (lle mae 'ysgol' yn golygu ysgol a gynhelir yn ystyr adran 39 o Ddeddf Addysg 2002, ysgol annibynnol; neu ysgol a gymeradwywyd gan Weinidogion Cymru o dan adran 342 o Ddeddf Addysg 1996 (cymeradwyo ysgolion arbennig nas cynhelir)).
- Os yw'r gwasanaeth a ddarperir yn wasanaeth ieuenctid ar gyfer pobl ifanc sydd wedi cyrraedd 11 oed, a bod unrhyw ofal a ddarperir yn

gysylltiedig â darparu'r gwasanaeth ieuencid hwnnw.

- Os yw'r gofalwr yn rhoi hyfforddiant yn unrhyw un o'r gweithgareddau canlynol:
 - Chwaraeon.
 - Y celfyddydau perfformio.
 - Celf a chrefft.
 - Cymorth ar gyfer astudiaethau ysgol neu waith cartref.
 - Astudiaethau crefyddol neu ddiwylliannol.

Nid yw'r eithriad hwn yn berthnasol lle bo'r plant yn iau na phump oed ac yn mynychu am fwy na phedair awr y dydd, neu lle bo'r person yn cynnig hyfforddiant mewn mwy na dau o'r gweithgareddau uchod.

Mae'n bwysig cysylltu ag AGGCC i gael rhagor o gyngor er mwyn canfod a ddylid cofrestru darpariaeth gofal plant.

Atodlen 6 - Holiadur Rhieni / Gofalwr

1. Beth yw eich cod post cartref?

2. Beth yw eich statws presennol?

Rwy'n:

- ☐ Rhiant/ Gofalwr mewn gwaith (ddim yn disgwyl baban) (Ewch i adran A)
- ☐ Rhiant/ Gofalwr mewn addysg neu hyfforddiant (ddim yn disgwyl baban) (Ewch i adran A)
- ☐ Rhiant/ Gofalwr yn ceisio gwaith (ddim yn disgwyl baban) (Ewch i adran A)
- ☐ Rhiant/ Gofalwr yn ceisio addysg neu hyfforddiant (ddim yn disgwyl baban) (Ewch i adran A)
- ☐ Disgwyl neu ar absenoldeb mamolaeth/ tadolaeth gyda'm plentyn cyntaf (Ewch i adran C)
- ☐ Mabwysiadu fy mhlentyn cyntaf (Ewch i adran C)
- ☐ Rhiant/Gofalwr sy'n disgwyl neu ar absenoldeb mamolaeth/tadolaeth gyda phlant ychwanegol (Ewch i adran A)
- ☐ Mabwysiadu neu ar absenoldeb mabwysiadu gyda phlant ychwanegol (Ewch i adran A)
- ☐ Rhiant/ Gofalwr nad yw mewn gwaith (Ewch i adran A)
- ☐ Rhiant/ Gofalwr nad yw mewn addysg na hyfforddiant (Ewch i adran A)

Adran A

3. Faint o blant sydd gennych yn yr ystodau oedran canlynol?

Oedran	Nifer o Blant
O dan 12 mis	
12 – 18 mis	
19 – 23 mis	
2 oed	
3 oed	
4 oed	
5-7 oed	
8-11 oed	
12-14 oed	
15-17 oed	
Dim yn berthnasol	

4. A oes gan unrhyw un o'ch plant anabledd neu anghenion dysgu ychwanegol?

Anabledd/ Anghenion Dysgu Ychwanegol	Nifer o Blant
Anawsterau iaith a lleferydd	
Anawsterau dysgu penodol (dyslecsia)	
Amherthnasol	
Anawsterau clywed	
Anawsterau dysgu	
Anawsterau gweledol	
Anawsterau emosiynol ac ymddygiadol	
Anawsterau corfforol	
Cyflwr meddygol (rhowch fanylion)	
Arall (rhowch fanylion)	
Amherthnasol	

5. Ydych chi'n defnyddio gofal plant ar gyfer unrhyw un o'ch plant?

- ☐ Ydw, rwy'n disgwyl babi ac yn defnyddio gofal plant ar gyfer pob un/rhai o'm plant ac yn bwriadu defnyddio gofal plant ar gyfer fy maban sydd heb ei eni yn y dyfodol (Ewch i adran C)
- ☐ Ydw, rwy'n defnyddio gofal plant ar gyfer pob un o'm plant (Ewch i adran Ch)
- ☐ Ydw, rwy'n defnyddio gofal plant ar gyfer rhai o'm plant (Ewch i adran B)
- ☐ Nac ydw, dydw i ddim yn defnyddio gofal plant (Ewch i adran B)

Adran B

Rhesymau dros beidio â defnyddio gofal plant.
Cwblhewch yr adran hon ar gyfer y plentyn neu blant nad ydych yn defnyddio gofal plant ar ei gyfer neu eu cyfer.

6. Faint o blant sydd gennych yn yr ystodau oedran canlynol nad ydych yn defnyddio gofal plant ar ei cyfer?

Oedran	Nifer o Blant
O dan 12 mis	
12 – 18 mis	
19 – 23 mis	
2	
3	
4	
5-7	
8-11	
12-14	
15-17	
Dim yn berthnasol	

7. Pa reswm neu resymau o blith y canlynol sy'n disgrifio orau pam nad ydych yn defnyddio gofal plant ar gyfer rhai neu bob un o'ch plant ar hyn o bryd? Ticiwch bob un sy'n berthnasol.

- ☐ Mae fy mhlant yn ddigon hen i ofalu amdanynt eu hunain
- ☐ Rydw i/mae fy mhartner yn rhiant sy'n aros adref ac nid oes angen gofal plant arnaf
- ☐ Mae fy mhartner/fy nheulu/fy ffrindiau yn gofalu am fy mhlant
- ☐ Nid oes gofal plant ar gael ar yr amseroedd y mae ei angen arnaf(gweler hefyd C9)
- ☐ Nid oes gofal plant ar gael sy'n gallu diwallu anghenion ychwanegol fy mhlentyn/fy mhlant
- ☐ Nid oes gofal cofleidiol neu glwb ar ôl ysgol yn ysgol fy mhlentyn/fy mhlant
- ☐ Nid oes gofal plant ar gael yn y lleoliad daearyddol cywir
- ☐ Nid oes gofal plant ar gael sy'n gallu diwallu anghenion diwylliannol fy mhlentyn/fy mhlant
- ☐ Nid oes darpariaeth Cyfrwng Cymraeg addas
- ☐ Mae gofal plant yn rhy ddrud
- ☐ Mae gennyf broblemau sy'n ymwneud â chludiant
- ☐ Amherthnasol
- ☐ Arall (Nodwch os gwelwch yn dda)

8. Pe baech chi'n mynd i ddefnyddio gofal plant, am beth fydddech chi'n chwilio? (Ticiwch pob un sy'n berthnasol)

- ☐ Dim rhwystredigaethau
- ☐ Dewis o wahanol fathau o ofal plant (gweler C13)
- ☐ Gofal plant o ansawdd da
- ☐ Gofal plant afforddiadwy
- ☐ Cludiant/ Rhywun i gasglu'r plentyn
- ☐ Yn agos at adref
- ☐ Yn agos at y gwaith
- ☐ Yn agos at ysgol y plentyn
- ☐ Dewis iaith
 - ☐ Trwy gyfrwng y Gymraeg
 - ☐ Trwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg
 - ☐ Trwy gyfrwng y Saesneg
 - ☐ Unrhyw ieithoedd eraill (rhowch fanylion)
- ☐ Cyfleon Chwarae
- ☐ Ar ôl Ysgol/ Yn ystod y gwyliau
- ☐ Taliad hyblyg
- ☐ Darpariaeth ar gyfer anghenion dysgu ychwanegol/ anabledd
- ☐ Cyfleon cymdeithasol
- ☐ Gofal plant sy'n darparu ar gyfer anghenion diwylliannol/anghenion ychwanegol fy mhlentyn
- ☐ Oriau Hyblyg/ Ad-hoc
- ☐ Arall

9. Ar ba amseroedd ma diffyg gofal plant pan fo'i angen arnoch?

- ☐ Cyn 8am
- ☐ Ar ôl 6pm
- ☐ Gofal dros nos
- ☐ Gofal ar y penwythnos
- ☐ Arall (eglwurwch)
- ☐ Dim yn gwybod
- ☐ Dim yn berthnasol

Dewiswch un opsiwn i barhau

- ☐ Dydw i ddim yn defnyddio unrhyw ofal plant ar gyfer unrhyw un o'm plant (Ewch i Adran D)
- ☐ Dydw i ddim yn defnyddio gofal plant ar hyn o bryd gan fy mod ar absenoldeb mamolaeth (Ewch i adran C)
- ☐ Rwy'n disgwyl/ ar absenoldeb mamolaeth/tadolaeth neu yn mabwysiadu/ar absenoldeb mabwysiadu gyda fy mhlentyn cyntaf ac nid wyf yn bwriadu defnyddio gofal plant yn y dyfodol (Ewch i adran Ff)
- ☐ Rwy'n defnyddio gofal plant ar hyn o bryd ar gyfer rhai o'm plant (gan gynnwys teulu/ffrindiau) (Ewch i adran Ch)

- ☐ Rwy'n defnyddio gofal plant ar hyn o bryd ar gyfer rhai o'm plant/pob plentyn ac yn bwriadu defnyddio gofal plant ar gyfer plentyn arall/plant eraill (Ewch i Adran C)
- ☐ Dydw i ddim yn defnyddio gofal plant ond yn bwriadu defnyddio gofal plant ar gyfer fy mhlentyn/fy mhlant newydd (Ewch i Adran C)

Adran C

Cwblhewch yr adran hon os ydych yn bwriadu defnyddio gofal plant ar gyfer eich plentyn/ plant yn y dyfodol ac/ neu os ydych yn ddarpar riant neu ar absenoldeb mamolaeth/ tadolaeth neu'n mabwysiadu/ ar absenoldeb mabwysiadu.

10. Math o Ofal Plant a Gwasanaeth Gofal Plant		
Amlygwch y ddarpariaeth gofal plant y mae'n debygol y bydd ei hangen arnoch ar gyfer eich plentyn/ plant. .		
MATH o Ofal Plant 10.1 Gwarchodwr Plant	GWASANAETH Gofal Plant	Ticiwch Bob Un sy'n Berthnasol
	Gofal dydd llawn	
	Gofal dydd am hanner diwrnod (yb)	
	Gofal dydd am hanner diwrnod (yp)	
	Cyn amser ysgol	
	Ar ôl ysgol	
	Gofal cofleidiol sy'n ategu lle Addysg Gynnar ran-amser, e.e. cylch chwarae neu mewn ysgol neu mewn meithrinfa	
	Darpariaeth gwyliau	
	Arall – rhowch fanylion	
10.2 Gofal Dydd		
10.2.1 Gofal Dydd Llawn	Meithrinfa Ddydd Llawn	
	Meithrinfa hanner diwrnod (yb)	
	Meithrinfa hanner diwrnod (yp)	
	Cyn amser ysgol	
	Ar ôl ysgol	
	Cylch Chwarae/ Cylch Meithrin (yb)	
	Cylch Chwarae/ Cylch Meithrin (yp)	
	Crèche	
	Gofal cofleidiol sy'n ategu lle Addysg Gynnar ran-amser, e.e. cylch chwarae neu mewn ysgol neu mewn meithrinfa	
	Cinio	
	Darpariaeth gwyliau	
Arall – rhowch fanylion		

10.2.2 Gofal Dydd Sesiynol	Cylch Chwarae/ Cylch Meithrin (yb)	
	Cylch Chwarae/ Cylch Meithrin (yp)	
	Gofal cofleidiol sy'n ategu lle Addysg Gynnar ran-amser, e.e. cylch chwarae neu mewn ysgol neu mewn meithrinfa	
	Cinio	
	Arall – rhowch fanylion	
10.2.3 Crèches	Gofal dydd llawn	
	Bore yn unig	
	Prynhawn yn unig	
	Gofal plant yn y gwyliau	
	Arall – rhowch fanylion	
10.2.4 Gofal y Tu Allan i'r Ysgol	Cyn amser ysgol (Clwb Brecwast)	
	Ar ôl ysgol	
	Gofal plant yn y gwyliau trwy gydol y dydd	
	Sesiynau cynllun chwarae	
	Arall – rhowch fanylion	
10.2.5 Darpariaeth chwarae mynediad agored	Cyn amser ysgol	
	Ar ôl ysgol	
	Cynllun chwarae yn y gwyliau	
	Sesiynau cynllun chwarae	
	Arall – rhowch fanylion	
10.2.6 Nani (Cynllun Cymeradwyo Gwirfoddol)	Gofal dydd llawn	
	Gofal dydd am hanner diwrnod (yb)	
	Gofal dydd am hanner diwrnod (yp)	
	Cyn amser ysgol	
	Ar ôl ysgol	
	Gofal cofleidiol sy'n ategu lle Addysg Gynnar ran-amser, e.e. cylch chwarae neu mewn ysgol neu mewn meithrinfa	
	Cinio	
	Gofal plant yn y gwyliau	

	Arall – rhowch fanylion	
10.2.7 Teulu a/ neu ffrindiau		

11. Beth yw eich prif reswm dros ddefnyddio gofal plant ar gyfer eich plentyn/ plant?

- ☐ Rwy'n/ byddai'n mynd i'r gwaith
- ☐ Rwy'n/ byddai'n gwneud gwaith gwirfoddol di-dâl
- ☐ Rwy'n/ byddai'n astudio
- ☐ Rwy'n/ byddai'n ceisio cyfleoedd gwaith
- ☐ Rwy'n/ byddai'n ceisio cyfleoedd hyfforddiant neu addysg
- ☐ Manteision i'm plentyn o safbwynt cymdeithasol a dysgu
- ☐ Lleoedd a Gynorthwyr
- ☐ Er mwyn manteisio ar Hawl i Addysg y Blynyddoedd Cynnar
- ☐ Er mwyn manteisio ar Hawl i Ddarpariaeth Dechrau'n Deg
- ☐ Arall (Eglurwch)

12. Os ydych yn bwriadu defnyddio gofal plant ffurfiol yn y dyfodol, beth fydd oedran eich plentyn neu blant pan fyddwch yn dechrau defnyddio gofal plant, pa fath o ofal plant mae'n debygol y bydd ei hangen arnoch ac am ba hyd?

Oedran	Nifer o Blant	Math o Ofal Plant (gweler C10)	Llawm Amser	Rhan Amser	Ad-Hoc
O dan 12 mis					
12 – 18 mis					
19 – 23 mis					
2 oed					
3 oed					
4 oed					
5-7 oed					
8-11 oed					
12-14 oed					
15-17 oed					

13. Nodwch yr amseroedd pan fo'n debygol y bydd arnoch angen darpariaeth gofal plant.

		Llun	Maw	Mer	Iau	Gwe	Sad	Sul
Trwy'r Dydd	8:00 – 18:00							
Yn Gynnar yn y Bore	7.00-9.00							
Bore	9:00-12:00							
Amser Cinio	12:00-13:00							
Prynhawn	13:00 -15:30							
Gyda'r Nos	15:30 – 18:00							
Gyda'r Nos	Ar ôl 18:00							
Dros Nos	18:00-7.00							

14. A fydd y gofal plant hwnnw:

- ☐ Trwy gyfrwng y Gymraeg
- ☐ Trwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg
- ☐ Trwy gyfrwng y Saesneg
- ☐ Trwy gyfrwng y Saesneg gyda rhai elfennau dwyieithog
- ☐ Unrhyw ieithoedd eraill (rhowch fanylion)

15. A oes rhai o'r plant yr ydych angen darpariaeth gofal plant ar eu cyfer gyda anghenion dysgu ychwanegol neu angen gofal arbenigol oherwydd anabledd?

- ☐ Oes

Os Oes, faint (nodwch nifer y plant)? _____

- ☐ Nac Oes

16. A ydych angen gofal plant yn agos at eich cartref, eich man gweithio/astudio neu ysgol eich plentyn?

- ☐ Cartref
- ☐ Man Gweithio/Astudio (Rhowch eich cod post)

☐ Yn agos i ysgol fy mhlentyn (Rhowch enw'r ysgol neu'r cod post)☐ Arall (Nodwch os gwelwch yn dda) _____

Dewiswch opsiwn i barhau

- Rwy'n defnyddio gofal plant ar gyfer rhai o'm plant ar hyn o bryd (Ewch i Adran Ch)
- Dydw i ddim yn defnyddio gofal plant ar hyn o bryd (Ewch i Adran D)
- Dydw i ddim yn defnyddio gofal plant ar hyn o bryd oherwydd rwyf yn disgwyl/ ar absenoldeb mamolaeth/tadolaeth neu yn mabwysiadu/ ar absenoldeb mabwysiadu gyda fy mhlentyn cyntaf (Ewch i Adran E)

Adran Ch
Rhesymau dros ddefnyddio Gofal Plant

17. Math o Ofal Plant a Gwasanaeth Gofal Plant		
Amlygwch y ddarpariaeth gofal plant yr ydych yn ei ddefnyddio ar gyfer eich plentyn/ plant. .		
MATH o Ofal Plant	GWASANAETH Gofal Plant	Ticiwch Bob Un sy'n Berthnasol
17.1 Gwarchodwr Plant	Gofal dydd llawn	
	Gofal dydd am hanner diwrnod (yb)	
	Gofal dydd am hanner diwrnod (yp)	
	Cyn amser ysgol	
	Ar ôl ysgol	
	Gofal cofleidiol sy'n ategu lle Addysg Gynnar ran-amser, e.e. cylch chwarae neu mewn ysgol neu mewn meithrinfa	
	Darpariaeth gwyliau	
	Arall – rhowch fanylion	
17.2 Gofal Dydd		
17.2.1 Gofal Dydd Llawn	Meithrinfa Ddydd Llawn	
	Meithrinfa hanner diwrnod (yb)	
	Meithrinfa hanner diwrnod (yp)	
	Cyn amser ysgol	
	Ar ôl ysgol	
	Cylch Chwarae/ Cylch Meithrin (yb)	
	Cylch Chwarae/ Cylch Meithrin (yp)	
	Crèche	
	Gofal cofleidiol sy'n ategu lle Addysg Gynnar ran-amser, e.e. cylch chwarae neu mewn ysgol neu mewn meithrinfa	
	Cinio	
	Darpariaeth gwyliau	
	Arall – rhowch fanylion	
17.2.2 Gofal Dydd esiynol	Cylch Chwarae/ Cylch Meithrin (yb)	
	Cylch Chwarae/ Cylch Meithrin (yp)	

	Gofal cofleidiol sy'n ategu lle Addysg Gynnar ran-amser, e.e. cylch chwarae neu mewn ysgol neu mewn meithrinfa	
	Cinio	
	Arall – rhowch fanylion	
17.2.3 Crèches	Gofal dydd llawn	
	Bore yn unig	
	Prynhawn yn unig	
	Gofal plant yn y gwyliau	
	Arall – rhowch fanylion	
17.2.4 Gofal y Tu Allan i'r Ysgol	Cyn amser ysgol (Clwb Brecwast)	
	Ar ôl ysgol	
	Gofal plant yn y gwyliau trwy gydol y dydd	
	Sesiynau cynllun chwarae	
	Arall – rhowch fanylion	
17.2.5 Darpariaeth chwarae mynediad agored	Cyn amser ysgol	
	Ar ôl ysgol	
	Cynllun chwarae yn y gwyliau	
	Sesiynau cynllun chwarae	
	Arall – rhowch fanylion	
17.2.6 Nani (Cynllun Cymeradwyo Gwirfoddol)	Gofal dydd llawn	
	Gofal dydd am hanner diwrnod (yb)	
	Gofal dydd am hanner diwrnod (yp)	
	Cyn amser ysgol	
	Ar ôl ysgol	
	Gofal cofleidiol sy'n ategu lle Addysg Gynnar ran-amser, e.e. cylch chwarae neu mewn ysgol neu mewn meithrinfa	
	Cinio	
	Gofal plant yn y gwyliau	
	Arall – rhowch fanylion	
17.2.7 Teulu a/ neu ffrindiau		

18. Beth yw eich prif resymau dros ddefnyddio gofal plant? Ticiwch pob un sy'n berthnasol

- ☐ Rwy'n mynd i'r gwaith
- ☐ Rwy'n gwneud gwaith gwirfoddol di-dâl
- ☐ Rwy'n astudio
- ☐ Rwy'n ceisio cyfleoedd gwaith
- ☐ Rwy'n ceisio cyfleoedd hyfforddiant neu addysg
- ☐ Manteision i'm plentyn/plant o safbwynt cymdeithasol a dysgu
- ☐ Lleoedd a Gynorthwyr
- ☐ Er mwyn manteisio ar Hawl i Addysg y Blynnyddoedd Cynnar
- ☐ Er mwyn manteisio ar Hawl i Ddarpariaeth Dechrau'n Deg
- ☐ Arall (Eglurwch)

Eich barn ynglŷn â Gofal Plant

19. Faint o blant sydd gennych yn yr ystodau oedran canlynol yr ydych yn defnyddio gofal plant ar ei cyfer, pa fath o ofal plant yr ydych yn ei ddefnyddio ac am ba hyd?

Oedran	Nifer o Blant	Math o Ofal Plant (gweler C10)	Llawr Amser	Rhan Amser	Ad-Hoc
O dan 12 mis					
12 – 18 mis					
19 – 23 mis					
2					
3					
4					
5-7					
8-11					
12-14					
15-17					
Dim yn berthnasol					

20. Wrth feddwl am y gofal plant yr ydych yn ei ddefnyddio ar gyfer eich plentyn/plant, ydych chi'n cytuno ynteu'n anghytuno â'r canlynol?

	Cytuno	Anghytuno	Ddim yn Gwybod	Amherthnasol
Rwy'n fodlon ar ansawdd fy ngofal plant yn ystod y tymor				
Rwy'n fodlon ar ansawdd fy ngofal plant yn ystod gwyliau ysgol				

Mae dewis da o ofal plant yn y Sir				
Nid yw gofal plant ar gael ar yr amser y mae ei angen				
Nid oes llawer o ddewis o ran y mathau o ofal plant sydd ar gael a'r gwasanaethau a gynigir				
Mae gofal plant wedi'i leoli'n dda				
Dim gofal plant ar gael ar gyfer oedran fy mhlentyn				
Mae gofal plant yn diwallu anghenion fy mhlentyn/ fy mhlant				
Hoffwn pe bai fy mhlentyn/ fy mhlant yn mynychu mwy o ofal plant cofrestredig (cynnydd mewn oriau)				
Mae gofal plant yn rhy ddrud				
Byddai'n well gen i ddefnyddio teulu/frindiau ar gyfer gofal plant				
Mae gennyf broblem gyda threfniadau gofal plant sy'n methu neu sy'n annibynadwy				
Mae diffyg gofal plant yn rhwystr sy'n fy atal rhag cael mynediad at gyflogaeth neu hyfforddiant				
Rwy'n gwybod ble i gael gwybodaeth am ofal plant				
Rwy'n gwybod ble i gael gwybodaeth am gymorth ariannol ar gyfer gofal plant				
Mae digon o ofal plant trwy gyfrwng y Gymraeg				
Mae digon o ofal plant ar gael yn fy newis iaith				

21. Os ydych yn defnyddio gwahanol fathau o ofal plant ar gyfer eich plentyn/ plant ac yn dymuno gwneud unrhyw sylwadau pellach, amlinellwch isod:

22. Sut allai mynediad/ argaeledd a fforddiadwyedd darpariaeth gofal plant gael ei gwella?

	Yn Ystod y Tymor	Yn Ystod y Gwyliau
Nid oes angen gwelliannau		
Ar gael cyn 8yb		
Ar gael cyn amser ysgol 7:30yb – 9yb		
Bore 9:00yb-12:00yp		
Amser cinio 12yp-1yp		
Prynhawn 12:yp – 3:30yp		
Ar Ôl Ysgol 3:30yp – 6yh		
Ar gael ar ôl 6yh		
Gofal Dydd Llawn 8yb-6yh		
Gofal Dros Nos		
Gofal Penwythnos		
Yn nes at adref		

Yn agosach at fan gweithio		
Yn agosach at fan astudio		
Yn agosach at ysgol y siblingiaid		
Gofal plant sy'n well am ddiwallu Anghenion unigol fy mhentyn/fy mhlant		
Argaeledd gofal plant cyfrwng Cymraeg		
Argaeledd gofal plant cyfrwng Saesneg		
Argaeledd gofal plant dwyieithog		
Mwy Afforddiadwy		
Arall (eglwurwch)		

23. Rhowch wybodaeth pellach:

Ewch ymlaen i Adran D

Adran D
Hawl i Addysg y Blynyddoedd Cynnar

24. Oes gennych chi blentyn sy'n 3 neu 4 oed?

☐ Oes

Os Oes, sawl plentyn (Nodwch)? _____

☐ Nac Oes (Os Nad Oes, ewch i adran F)

25. Ydych chi'n manteisio ar eich hawl i Addysg y Blynyddoedd Cynnar am ddim bob wythnos?

☐ Ydw

Os ydych, sawl plentyn (Nodwch)? _____

☐ Nac ydw (Os nad ydych, ewch i cwestiwn 27)

☐ Ddim yn Gwybod

☐ Amherthnasol

26. Os ydych, ym mha ardal Awdurdod Lleol mae'r ddarpariaeth ble mae eich plentyn yn ei fynychu wedi'i leoli?

Ewch i adran F.

27. Os nad ydych yn manteisio ar eich hawl i le am ddim, pam?

☐ Dydw i ddim yn gwybod am yr hawl

☐ Dydw i ddim yn meddwl y bydd o fudd i'm plentyn/plant

☐ Mae fy mhlentyn/fy mhlant eisoes mewn addysg lawn-amser

☐ Mae tâl ychwanegol am oriau ychwanegol

☐ Doeddwn i ddim yn gallu cael lle gyda fy newis ddarparwr

☐ Does dim darpariaeth cyfrwng Cymraeg addas ar gael

☐ Dydy amseroedd y sesiwn ddim yn cwrdd â fy anghenion

☐ Arall (Eglurwch)

28. Os nad ydych, pa ofal plant ychwanegol fyddai ei angen arnoch i fanteisio ar y lle hwnnw?

☐ Clwb Brecwast

- ☐ Clwb Amser Cinio
- ☐ Sesiwn ychwanegol mewn Cylch Chwarae/ Cylch Meithrin/ Meithrinfa (9am-12pm)
- ☐ Sesiwn ychwanegol mewn Cylch Chwarae/ Cylch Meithrin/ Meithrinfa (12pm a 3.30pm)
- ☐ Darpariaeth ar ôl meithrinfa/ysgol

Ewch ymlaen i adran Dd

Adran Dd

Hawl i Ofal Plant Dechrau'n Deg

29. Oes gennych chi blentyn sy'n 2 oed?

☐ Oes

Os Oes, sawl plentyn (Nodwch)? _____

☐ Nac Oes (Os Nad Oes, ewch i adran G)

30. Ydych chi'n byw mewn ardal Dechrau'n Deg?

☐ Ydw

☐ Nac ydw

☐ Ddim yn Gwybod

☐ Amherthnasol

31. Os ydych, a yw eich plentyn/plant yn cael gofal plant am ddim trwy Dechrau'n Deg?

☐ Ydy(nt)

Os ydy(nt), sawl plentyn (Nodwch)? _____

☐ Nac ydy(nt)

☐ Ddim yn Gwybod

32. Os nad yw eich plentyn yn cael gofal plant am ddim trwy Dechrau'n Deg, pam?

☐ Dydw i ddim yn gwybod am yr hawl

☐ Dydw i ddim yn meddwl y bydd o fudd i'm plentyn/plant

☐ Doeddwn i ddim yn gallu cael lle gyda fy newis ddarparwr

☐ Does dim darpariaeth cyfrwng Cymraeg addas ar gael

☐ Doeddwn i ddim am gael lle yn y lleoliad lleol

☐ Arall (eglwurwch)

Ewch i adran E

Adran E
Cymorth Ariannol

33. Ydych chi'n hawlio'r elfen gofal plant o'r credyd treth gwaith/credyd cynhwysol?

- ☐ Ydw
☐ Nac ydw
☐ Amherthnasol

Os ydych, cadarnhewch y math o ofal plant yr ydych yn ei ddefnyddio, gan gynnwys nifer y plant sy'n mynychu.

Math o Ofal Plant	Nifer o Blant
Gwarchodwr Plant	
Meithrinfa	
Cylch Meithrin/ Cylch Chwarae	
Crèche	
Clwb Ar Ôl Ysgol	
Clwb Brecwast	
Cynllun Chwarae	
Chwarae Mynediad Agored	
Nani	

34. Ydych chi'n bwriadu hawlio'r elfen gofal plant o'r credyd treth gwaith/credyd cynhwysol yn y dyfodol?

- ☐ Ydw
☐ Nac ydw
☐ Dim yn siŵr

Os ydych, cadarnhewch y math o ofal plant, gan gynnwys nifer y plant

Math o Ofal Plant	Nifer o Blant
Gwarchodwr Plant	
Meithrinfa	
Cylch Meithrin/ Cylch Chwarae	
Crèche	
Clwb Ar Ôl Ysgol	
Clwb Brecwast	
Cynllun Chwarae	
Chwarae Mynediad Agored	
Nani	

35. Os nad ydych yn bwriadu hawlio'r elfen gofal plant o'r credyd treth gwaith/credyd cynhwysol, pa un o'r datganiadau yma sy'n berthnasol i chi? Ticiwch bob un sy'n berthnasol.

- ☐ Dydw i ddim yn gwybod am yr elfen gofal plant o'r credyd treth gwaith/credyd cynhwysol
- ☐ Rwy'n gwybod nad ydw i'n gymwys
- ☐ Dydw i ddim yn siŵr a ydw i'n gymwys
- ☐ Rwy'n dewis peidio â'i hawlio
- ☐ Rwy'n cael bod y broses yn rhy gymhleth
- ☐ Does gen i ddim amser i'w hawlio
- ☐ Dydw i ddim yn gallu cael yr wybodaeth neu'r cyngor y mae ei (h)angen arnaf i gwblhau fy nghais (cysylltwch â'ch Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd Lleol i gael cymorth)
- ☐ Mae fy amgylchiadau'n newid yn rhy aml i'm galluogi i hawlio'n rhwydd
- ☐ Dydw i ddim yn talu am y gofal plant yr wyf yn ei ddefnyddio
- ☐ Nid yw'r lleoliad wedi'i gofrestru/ Nanis heb ei cymeradwyo dan Gynllun Cymeradwyo Gwirfoddol Llywodraeth Cymru
- ☐ Arall (eglwurwch)

36. Ydych chi'n hawlio gofal plant di-dreth neu'n cael cymorth trwy Gynllun Cymorth Cyflogwr?

- ☐ Ydw
- ☐ Nac ydw

Os ydych, cadarnhewch y math o ofal plant yr ydych yn ei ddefnyddio, gan gynnwys nifer y plant sy'n mynychu.

Math o Ofal Plant	Nifer o Blant
Gwarchodwr Plant	
Meithrinfa	
Cylch Meithrin/ Cylch Chwarae	
Crèche	
Clwb Ar Ôl Ysgol	
Clwb Brecwast	
Cynllun Chwarae	
Chwarae Mynediad Agored	
Nani	

37. Ydych chi'n bwriadu hawlio gofal plant di-dreth neu gymorth trwy Gynllun Cymorth Cyflogwr yn y dyfodol?

- ☐ Ydw
- ☐ Nac ydw
- ☐ Dim yn siŵr

Os ydych, cadarnhewch y math o ofal plant, gan gynnwys nifer y plant	
Math o Ofal Plant	Nifer o Blant
Gwarchodwr Plant	
Meithrinfa	
Cylch Meithrin/ Cylch Chwarae	
Crèche	
Clwb Ar Ôl Ysgol	
Clwb Brecwast	
Cynllun Chwarae	
Chwarae Mynediad Agored	
Nani	

38. Os nad ydych yn bwriadu hawlio gofal plant di-dreth neu gymorth trwy Gynllun Cymorth Cyflogwr, pa un o'r datganiadau yma sy'n berthnasol i chi? Ticiwch bob un sy'n berthnasol.

- ☐ Dydw i ddim yn gwybod am ofal plant di-dreth/ Cynllun Cymorth Cyflogwr
- ☐ Rwy'n gwybod nad ydw i'n gymwys
- ☐ Dydw i ddim yn siŵr a ydw i'n gymwys
- ☐ Rwy'n dewis peidio â'i hawlio
- ☐ Rwy'n cael bod y broses yn rhy gymhleth
- ☐ Does gen i ddim amser i'w hawlio
- ☐ Dydw i ddim yn gallu cael yr wybodaeth neu'r cyngor y mae ei (h)angen arnaf i gwblhau fy nghais (cysylltwch â'ch Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd Lleol i gael cymorth)
- ☐ Mae fy amgylchiadau'n newid yn rhy aml i'm galluogi i hawlio'n rhwydd
- ☐ Dydw i ddim yn talu am y gofal plant yr wyf yn ei ddefnyddio
- ☐ Nid yw'r lleoliad wedi'i gofrestru/ gymeradwyo
- ☐ Arall (eglwurwch)

39. Ydych chi'n cael unrhyw gymorth arall tuag at gost gofal plant?

- ☐ Cynllun Lleoedd a Gynorthwyr
- ☐ Grant gan sefydliad AB/AU neu asiant hyfforddi arall
- ☐ Ddim yn cael unrhyw gymorth ariannol
- ☐ Arall (Eglurwch)
- ☐ Amherthnasol

Os nad ydych yn defnyddio gofal plant ar hyn o bryd, ewch i adran Ff.

Adran F

Gofal plant yr ydych yn ei ddefnyddio ar gyfer eich plentyn/plant

40. Ydych chi'n defnyddio unrhyw un o'r rhain yn ystod y tymor? Nodwch nifer y plant.							
Gofal Plant	Cymraeg	Cymraeg a Saesneg	Saesneg a rhai elfennau dwyieithog	Saesneg	Unrhyw leithoedd eraill (Nodwch)	Arall	Na
Gwarchodwr Plant							
Meithrinfa							
Cylch Meithrin/ Cylch Chwarae – bore							
Cylch Meithrin/ Cylch Chwarae – prynhawn							
Addysg Cynnar rhan amser mewn ysgol							
Lle Dechrau'n Deg							
Crèche							
Ar Ol Ysgol							
Clwb Brecwast							
Clwb Brecwast am Ddim							
Cynllun Chwarae							
Darpariaeth chwarae mynediad agored							
Nani							
Arall (Nodwch os gwelwch yn dda)							

41. Ydych chi'n defnyddio unrhyw un o'r rhain yn ystod gwyliau ysgol? Nodwch nifer y plant.

Gofal Plant	Cymraeg	Cymraeg a Saesneg	Saesneg a rhai elfennau dwyieithog	Saesneg	Unrhyw leithoedd eraill	Arall	Na
Gwarchodwr Plant							
Meithrinfa							
Lle Dechrau'n Deg							
Crèche							
Cynllun Chwarae							
Darpariaeth chwarae mynediad agored							
Nani							
Clwb Gwyliau							
Arall (Nodwch os gwelwch yn dda)							

42. Yn ystod y tymor, ble mae eich gofal plant wedi'i leoli?

- ☐ Yn ardal yr Awdurdod Lleol
- ☐ Y tu allan i ardal yr Awdurdod Lleol
- ☐ Cymysgedd o'r ddau
- ☐ Dim yn berthnasol

Os yw'r tu allan i'r Awdurdod Lleol, ble mae'r gofal plant wedi'i leoli? (darparwch god post)

43. Yn ystod gwyliau ysgol, ble mae eich gofal plant wedi'i leoli?

- ☐ Yn ardal yr Awdurdod Lleol
- ☐ Y tu allan i ardal yr Awdurdod Lleol
- ☐ Cymysgedd o'r ddau
- ☐ Dim yn berthnasol

Os yw'r tu allan i'r Awdurdod Lleol, ble mae'r gofal plant wedi'i leoli? (darparwch god post)

Ewch i adran Ff

Adran Ff
Y Gymraeg

44. Ydych chi am i'ch plentyn/ plant i fod yn ddwyieithog yn Gymraeg a Saesneg?

- ☐ Ydw
- ☐ Nac ydw

45. Ydych chi'n bwriadu anfon eich plentyn/ plant i leoliad addysg cyfrwng Cymraeg?

- ☐ Ydw
- ☐ Nac ydw
- ☐ Dim yn gwybod

46. Ydy eich plentyn/ plant yn mynychu lleoliad addysg cyfrwng Cymraeg ar hyn o bryd?

- ☐ Ydy/nt
- ☐ Nac Ydy/nt

47. A oes unrhyw rwystrau sy'n effeithio ar eich gallu i gael budd o ddarpariaeth gofal plant cyfrwng Cymraeg?

- ☐ Nac oes
- ☐ Ddim ar gael yn lleol
- ☐ Ddim ar gael am yr oriau y mae eu hangen
- ☐ Ystod oedran ddim yn briodol
- ☐ Dim lle
- ☐ Cost
- ☐ Dim yn berthnasol
- ☐ Arall (Nodwch)

48. Beth yw'r prif iaith sy'n cael ei siarad yn y cartref?

- ☐ Cymraeg yn unig
- ☐ Saesneg yn unig
- ☐ Dwyieithog
- ☐ Unrhyw ieithoedd eraill (Nodwch)

Ewch i adran G

Adran G – Monitro Cyfle Cyfartal

Mae'r cwestiynau yn yr adran hon yn gyfrinachol ac nid ydych o dan unrhyw rwymedigaeth i'w cwblhau.

49. Beth yw eich oedran?

- ☐ Dan 16
- ☐ 16-25
- ☐ 26-39
- ☐ 40-55
- ☐ 56-65
- ☐ 66 a throsodd

50. A oes gennych unrhyw gyflyrau iechyd corfforol neu feddyliol neu salwch parhaol neu disgwyl iddo bara am 12 mis neu fwy?

- ☐ Oes (Os oes, ewch i gwestiwn 44) Should this be 51
- ☐ Na (Os na, ewch i gwestiwn 45) and 52
- ☐ Gwell peidio ateb

51. Yw eich cyflwr neu salwch / unrhyw un o'ch cyflyrau neu salwch yn lleihau eich gallu i gynnal gweithgareddau o ddydd i ddydd?

- ☐ Ydy, llawer
- ☐ Ydy, ychydig
- ☐ Na, dim o gwbl
- ☐ Gwell peidio ateb

52. Sut fydddech chi'n disgrifio eich hunaniaeth genedlaethol? *Dewiswch bob un sy'n berthnasol.*

- ☐ Cymru
- ☐ Saesneg
- ☐ Yr Alban
- ☐ Gogledd Iwerddon
- ☐ Prydain
- ☐ Arall, disgrifiwch.
- ☐ Gwell peidio ateb

53. Beth yw eich grŵp ethnig? *Dewiswch un opsiwn sy'n disgrifio orau eich grŵp ethnig neu gefndir.*

- ☐ Gwell peidio ateb

Gwyn

- ☐ Cymru / Lloegr / yr Alban / Gogledd Iwerddon / Prydeinig
- ☐ Iwerddon
- ☐ Sipsi neu Deithiwr Gwyddelig
- ☐ Unrhyw gefndir Gwyn arall, disgrifiwch

Cymysg / lluosog o grwpiau ethnig

- ☐ Gwyn a Du Caribïaidd
- ☐ Gwyn a Du Affricanaidd
- ☐ Gwyn ac Asiaidd
- ☐ Unrhyw gefndir Cymysg /ethnig lluosog arall, disgrifiwch

Asiaidd / Asiaidd Prydeinig

- ☐ Indiaidd
- ☐ Pacistanaidd
- ☐ Bangladeshaidd
- ☐ Tsieineaidd
- ☐ Unrhyw gefndir Asiaidd arall, disgrifiwch

Du / Affricanaidd / Caribïaidd / Du Prydeinig

- ☐ Affricanaidd
- ☐ Caribïaidd
- ☐ Unrhyw gefndir Du / Affricanaidd / Caribïaidd eraill, disgrifiwch

Grŵp ethnig arall

- ☐ Arabaidd
- ☐ Unrhyw grŵp ethnig arall, disgrifiwch

54. Beth yw eich crefydd?

- ☐ Dim crefydd
- ☐ Cristion (pob enwad)
- ☐ Bwdhaidd
- ☐ Hindŵaidd
- ☐ Iddewig
- ☐ Mwslimaidd
- ☐ Sikh
- ☐ Unrhyw grefydd arall, disgrifiwch

- ☐ Gwell peidio ateb

55. Beth yw eich statws cartref?

- ☐ Cyd-fyw
☐ Sengl/ Rhiant unigol
☐ Gwell peidio ateb

56. Beth yw eich statws priodasol cyfreithiol neu bartneriaeth sifil o'r un rhyw?

- ☐ Byth yn briod a byth wedi cofrestru mewn partneriaeth sifil un rhyw.
☐ Yn briod
☐ Wedi gwahanu, ond dal yn gyfreithiol briod
☐ Wedi ysgaru
☐ Gweddwr
☐ Mewn partneriaeth sifil o'r un rhyw cofrestredig
☐ Wedi gwahanu, ond dal yn gyfreithiol mewn partneriaeth sifil o'r un rhyw
☐ Wedi bod mewn partneriaeth sifil o'r un rhyw sydd bellach wedi'i ddiddymu yn gyfreithiol
☐ Partner sy'n fyw o bartneriaeth sifil o'r un rhyw
☐ Gwell peidio ateb

57. Beth yw eich incwm blynyddol cyfartalog?

- ☐ £0-£10,000 y flwyddyn
☐ £10,001-£20,000 y flwyddyn
☐ £20,001-£30,000 y flwyddyn
☐ £30,001-£40,000 y flwyddyn
☐ £40,001-£50,000 y flwyddyn
☐ £50,001-£60,000 y flwyddyn
☐ £60,001-£70,000 y flwyddyn
☐ £70,000 + y flwyddyn
☐ Gwell peidio ateb

Atodlen 7

Safonau Ansawdd Gofynnol ar gyfer Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd Cymru

1. Datganiad gwasanaeth

Er mwyn cyrraedd y safon hon bydd angen datganiad gwasanaeth (a elwir weithiau yn ddatganiad o hawl y cwsmer) a ddylai nodi bod gan y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd nodau ac amcanion clir, sy'n adlewyrchu anghenion lleol. Dylai'r datganiad gynnwys, yn fras, y ffaith bod y gwasanaeth yn cael ei ddarparu i ddefnyddwyr (yn seiliedig ar y safonau gofynnol hyn) ynghyd â chyfeiriadau at ymrwymiad y Bartneriaeth i'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd - yn cynnwys ei threfniadau ar gyfer monitro a gwerthuso'r gwasanaeth; datganiad cenhadaeth ar gyfer y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd; y model darparu e.e. amseroedd agor, defnyddio peiriant ateb, allgymorth ac ati; lefel a chywirdeb gwybodaeth ar y gronfa ddata; polisi codi ffioedd; cyfeiriadau at y strategaeth farchnata a chyhoeddusrwydd, cyfrinachedd a didueddrwydd, cwynion, cyfle cyfartal; monitro a gwerthuso; ac ymrwymiad i ddatblygu ansawdd.

2. Strategaeth wybodaeth

Er mwyn cyrraedd y safon hon bydd angen amlinelliad o strategaeth wybodaeth y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd, yn cynnwys manylion am wybodaeth i'w chadw a pholisïau casglu gwybodaeth. Dylai'r amlinelliad hefyd gynnwys trefniadau casglu a throsglwyddo data gyda darparwyr ac Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru, ynghyd â gweithdrefnau ar gyfer cynnal gwybodaeth a chywirdeb gwybodaeth - yn cynnwys trefniadau i adolgu'r gronfa ddata gyfan o leiaf bob blwyddyn. Dylid cynnwys dulliau darparu hefyd (e.e. amseroedd agor, allgymorth a threfniadau cyfeirio).

3. Egwyddorion sylfaenol

Er mwyn cyrraedd y safon hon bydd angen sicrhau bod polisïau ysgrifenedig ar waith sy'n ymdrin â'r canlynol: cyfrinachedd; didueddrwydd; cyfle cyfartal; hygyrchedd; cwynion, amddiffyn plant, materion iaith a safonau desg/gwasanaeth.

4. Gweithio gyda phartneriaid/strategaeth gyfathrebu

Er mwyn cyrraedd y safon hon bydd angen cynllun sy'n amlinellu partneriaid allweddol; pam eu bod yn bwysig i waith y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd; a sut y byddant yn cymryd rhan - a allai fod drwy gytundebau neu brotocolau ffurfiol neu gyfranogiad mewn grŵp cynghori i lywio datblygiad y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd.

5. Strategaeth farchnata a chyhoeddusrwydd

Er mwyn cyrraedd y safon hon bydd angen cynllun a ddylai amlinellu'r strategaeth farchnata a chyhoeddusrwydd ar gyfer y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd, a dylai'r strategaeth hon gynnwys y trefniadau ar gyfer ymchwil i'r farchnad i nodi pob defnyddiwr posibl a'u hanghenion; a strategaeth farchnata ffurfiol gydag ymrwymiad i gael taflen sy'n esbonio'r gwasanaeth, taflen sy'n esbonio'r opsiynau gofal plant, a phoster, o leiaf - dylai'r strategaeth nodi'n glir sut ac ymhle y caiff y deunyddiau cyhoeddusrwydd eu defnyddio.

6. Monitro a gwerthuso

Er mwyn cyrraedd y safon hon bydd angen strategaeth a ddylai esbonio sut y bydd y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd yn monitro barn defnyddwyr drwy ddefnyddio ffurflenni monitro ac adborth gan gwsmeriaid; sut y caiff yr wybodaeth ei gwerthuso a'i defnyddio i wella'r gwasanaeth; a rôl y Bartneriaeth wrth helpu i ddatblygu'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd e.e. drwy grŵp cynghori.

7. Rheoli

Er mwyn cyrraedd y safon hon bydd angen amlinelliad o'r trefniadau rheoli ar gyfer y gwasanaeth gan gyfeirio at lefelau staffio (yn cynnwys y trefniadau sefydlu, datblygiad staff a pholisïau iechyd a diogelwch); adnoddau eraill; y gyllideb ar gyfer y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd lle'n bosibl - dylid nodi cyllideb ar gyfer marchnata a datblygu staff o leiaf; y trefniadau ar gyfer arfarnu ac adolygu datblygiad staff; y trefniadau ar gyfer monitro cynnydd yn erbyn amcanion gwasanaeth; ac adolygiad blynyddol o'r gwasanaeth.